خطبه های آتشین

محمدحسین رفوگران

بسم الله الرحمن الرحیم

خطبه‌های آتشین

نویسنده:

حسین رفوگران

ناشر چاپی:

امور فرهنگی مجتمع فاطمیه اصفهان

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

خطبه‌های آتشین

مشخصات کتاب

تدوین: محمّد حسین رفوگران

طرّاحی، تایپ و صفحه آرایی: جلال کوساری

ناشر: امور فرهنگی مجتمع فاطمیه‌ی اصفهان

نوبت چاپ: اوّل، پاییز ۱۳۸۸

تیراژ: ۵۰۰۰ عدد

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

تلفن مرکز پخش: ۴۷۰۴۰۸۱ – ۰۳۱۱

همراه: ۰۹۱۳۸۱۹۹۱۳۸

fatemiyeh۱۳۵@Gmail. com

دعای فرج

اَللّهُمَّ کُنْ لِوَلِیِّکَ الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ صَلَواتُکَ عَلَیْهِ وَ عَلی ابآئِهِ فی هذِهِ السَّاعَةِ، وَ فی کُلِّ ساعَةٍ وَلِیّاً وَ حافِظاً، وَ قآئِداً وَ ناصِراً، وَ دَلیلاً وَ عَیْناً حَتّی تُسْکِنَهُ اَرْضَکَ طَوْعاً وَ تُمَتِّعَهُ فیها طَویلاً بِرَحْمَتِکَ یَا أرْحَمَ الرَّاحِمینَ.

مقدّمه

قَالَ أَمِیرُالْمُؤْمِنِینَ علیه السلام : «تَکَلَّمُوا تَعْرَفُوا فَإِنَّ الْمَرْءَ مَخْبُوءٌ تَحْتَ لِسانِهِ». (۱)

حضرت علی بن ابیطالب علیهما السلام فرمودند:

سخن بگویید تا شناخته شوید به درستی که انسان زیر زبان خویش پنهان است.

به عنوان ترجمه‌ی دیگر کلام حضرت، این شعر مناسب است:

تا مرد سخن نگفته باشد عیب و هنرش نهفته باشد

مسلّم است که زبان می‌تواند معرّف شخصیّت انسان در تمام جهات باشد و این مطلب ثابت است که اگر کلام و سخن قابل استفاده برای تمام مردم باشد، برای همیشه در عمر دنیا جاویدان خواهد بود.

کلمات و سخنانی که از حضرات اهل بیت: به ما رسیده چون ارتباط با عالم بالا دارد و به تعبیر قرآن «وَ مَا یَنطِقُ عَنِ الْهَوَی * إِنْ هُوَ إِلَّا وَ حْیٌ یُوحَی» (۲) است در عمق جان افراد تأثیر به سزایی داشته و دارد که با مراجعه به تاریخ گذشته می‌توان این مطلب را به اثبات رسانید.

از نمونه کلماتی که هیچ گاه در دوران‌های مختلف فراموش نشده خطبه‌ی حضرت زین العابدین امام سجّاد علیه السلام در مسجد جامع اموی و خطبه‌های حضرت زینب علیها السلام در کوفه و شام است.

در این جزوه ابتدا عین عبارت خطبه با ترجمه و سپس اشعاری در همین خصوص از شعرای قبل و معاصر آورده شده است.

در آخرین بخش این نوشتار زیارت ناحیه‌ی مقدّسه با سند معتبری که مرحوم علّامه فقید و دانشمند نامی شیعه شیخ مفید رحمه الله

علیه در کتاب مزار خویش نقل کرده‌اند آورده شده‌ست البته غیر از ترجمه‌ی تحت اللّفظی زیارت، ترجمه‌ی منظوم نیز آورده شده است.

امید است مورد استفاده‌ی همه‌ی دوستداران اهل بیت عصمت و طهارت: قرار گیرد.

در پایان از برادر گرامی و مدّاح محترم اهل بیت: جناب آقای محمّد حسین رفوگران به خاطر جمع آوری این کتاب، تقدیر و تشکّر می گردد و امیدواریم که ران ملخی به پیشگاه حضرت ولی عصر عجّل الله تعالی فرجه الشّریف باشد و همه از عنایات آن ولیّ کارخانه‌ی هستی بهره‌مند شویم.

سیّد محمّد قائم فرد

امور فرهنگی مجتمع فاطمیه‌ی اصفهان

ذیحجه ۱۴۳۰ هجری قمری

خطبه‌ی حضرت امام سجّاد علیه السلام

خطبه‌ی حضرت امام سجّاد علیه السلام در مسجد اموی

قَالَ السَّیِّدُ وَ دَعَا یَزِیدُ الْخَاطِبَ وَ أَمَرَهُ أَنْ یَصْعَدَ الْمِنْبَرَ فَیَذُمَّ الْحُسَیْنَ وَ أَبَاهُ علیهما السلام فَصَعِدَ وَ بَالَغَ فِی ذَمِّ أَمِیرِالْمُؤْمِنِینَ وَ الْحُسَیْنِ الشَّهِیدِ علیهما السلام وَ الْمَدْحِ لِمُعَاوِیَةَ وَ یَزِیدَ فَصَاحَ بِهِ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ علیهما السلام وَیْلَکَ أَیُّهَا الْخَاطِبُ اشْتَرَیْتَ مَرْضَاةَ الْمَخْلُوقِ بِسَخَطِ الْخَالِقِ فَتَبَوَّأْ مَقْعَدَکَ مِنَ النَّارِ وَ لَقَدْ أَحْسَنَ ابْنُ سِنَانٍ الْخَفَاجِیُّ فِی وَصْفِ أَمِیرِالْمُؤْمِنِینَ علیه السلام بِقَوْلِهِ:

أَعَلَی الْمَنَابِرِ تُعْلِنُونَ بِسَبِّهِ

وَ بِسَیْفِهِ نُصِبَتْ لَکُمْ أَعْوَادُهَا

وَ قَالَ صَاحِبُ الْمَنَاقِبِ وَ غَیْرُهُ رُوِیَ أَنَّ یَزِیدَ لَعَنَهُ اللَّهُ أَمَرَ بِمِنْبَرٍ وَ خَطِیبٍ لِیُخْبِرَ النَّاسَ بِمَسَاوِی الْحُسَیْنِ وَ عَلِیٍّ علیهما السلام وَ مَا فَعَلا فَصَعِدَ الْخَطِیبُ الْمِنْبَرَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَ أَثْنَی عَلَیْهِ ثُمَّ أَکْثَرَ الْوَقِیعَةَ فِی عَلِیٍّ وَ الْحُسَیْنِ علیهما السلام وَ أَطْنَبَ فِی تَقْرِیظِ مُعَاوِیَةَ وَ یَزِیدَ لَعَنَهُمَا اللَّهُ فَذَکَرَهُمَا بِکُلِّ جَمِیلٍ قَالَ فَصَاحَ بِهِ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ وَیْلَکَ أَیُّهَا الْخَاطِبُ اشْتَرَیْتَ مَرْضَاةَ الْمَخْلُوقِ بِسَخَطِ الْخَالِقِ فَتَبَوَّأْ مَقْعَدَکَ مِنَ النَّارِ ثُمَّ قَالَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ علیهما السلام یَا یَزِیدُ ائْذَنْ لِی حَتَّی أَصْعَدَ هَذِهِ الْأَعْوَادَ فَأَتَکَلَّمَ بِکَلِمَاتٍ لِلَّهِ فِیهِنَّ رِضاً وَ لِهَؤُلَاءِ الْجُلَسَاءِ فِیهِنَّ أَجْرٌ وَ ثَوَابٌ قَالَ فَأَبَی یَزِیدُ عَلَیْهِ ذَلِکَ فَقَالَ النَّاسُ یَا امیرالمؤمنین ائْذَنْ لَهُ فَلْیَصْعَدِ الْمِنْبَرَ فَلَعَلَّنَا نَسْمَعُ مِنْهُ شَیْئاً فَقَالَ إِنَّهُ إِنْ صَعِدَ لَمْ یَنْزِلْ إِلَّا بِفَضِیحَتِی وَ بِفَضِیحَةِ آلِ أَبِی سُفْیَانَ فَقِیلَ لَهُ یَا أَمِیرَالْمُؤْمِنِینَ وَ مَا قَدْرُ مَا یُحْسِنُ هَذَا فَقَالَ إِنَّهُ مِنْ أَهْلِ بَیْتٍ قَدْ زُقُّوا الْعِلْمَ زَقّاً قَالَ فَلَمْ یَزَالُوا بِهِ حَتَّی أَذِنَ لَهُ فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ فَحَمِدَاللَّهَ وَ أَثْنَی عَلَیْهِ ثُمَّ خَطَبَ خُطْبَةً أَبْکَی مِنْهَا الْعُیُونَ وَ أَوْجَلَ مِنْهَا الْقُلُوبَ ثُمَّ قَالَ:

أَیُّهَا النَّاسُ أُعْطِینَا سِتّاً وَ فُضِّلْنَا بِسَبْعٍ أُعْطِینَا الْعِلْمَ وَ الْحِلْمَ وَ السَّمَاحَةَ وَ الْفَصَاحَةَ وَ الشَّجَاعَةَ وَ الْمَحَبَّةَ فِی قُلُوبِ الْمُؤْمِنِینَ وَ فُضِّلْنَا بِأَنَّ مِنَّا النَّبِیَّ الْمُخْتَارَ مُحَمَّداً وَ مِنَّا الصِّدِّیقُ وَ مِنَّا الطَّیَّارُ وَ مِنَّا أَسَدُ اللَّهِ وَ أَسَدُ رَسُولِهِ وَ مِنَّا سِبْطَا هَذِهِ الْأُمَّةِ مَنْ عَرَفَنِی فَقَدْ عَرَفَنِی وَ مَنْ لَمْ یَعْرِفْنِی أَنْبَأْتُهُ بِحَسَبِی وَ نَسَبِی.

أَیُّهَا النَّاسُ أَنَا ابْنُ مَکَّةَ وَ مِنَی أَنَا ابْنُ زَمْزَمَ وَ الصَّفَاأَنَا ابْنُ مَنْ حَمَلَ الرُّکْنَ بِأَطْرَافِ الرِّدَا أَنَا ابْنُ خَیْرِ مَنِ ائْتَزَرَ وَ ارْتَدَی أَنَا ابْنُ خَیْرِ مَنِ انْتَعَلَ وَ احْتَفَی أَنَا ابْنُ خَیْرِ مَنْ طَافَ وَ سَعَی أَنَا ابْنُ خَیْرِ مَنْ حَجَّ وَ لَبَّی أَنَا ابْنُ مَنْ حُمِلَ عَلَی الْبُرَاقِ فِی الْهَوَاءِ أَنَا ابْنُ مَنْ أُسْرِیَ بِهِ مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَی الْمَسْجِدِ الْأَقْصَی أَنَا ابْنُ مَنْ بَلَغَ بِهِ جَبْرَئِیلُ إِلَی سِدْرَةِ الْمُنْتَهَی أَنَا ابْنُ مَنْ دَنَا فَتَدَلَّی فَکَانَ قابَ قَوْسَیْنِ أَوْ أَدْنی أَنَا ابْنُ مَنْ صَلَّی بِمَلَائِکَةِ السَّمَاءِ أَنَا ابْنُ مَنْ أَوْحَی إِلَیْهِ الْجَلِیلُ مَا أَوْحَی أَنَا ابْنُ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَی أَنَا ابْنُ عَلِیٍّ الْمُرْتَضَی أَنَا ابْنُ مَنْ ضَرَبَ خَرَاطِیمَ الْخَلْقِ حَتَّی قَالُوا لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَنَا ابْنُ مَنْ ضَرَبَ بَیْنَ یَدَیْ رَسُولِ اللَّهِ بِسَیْفَیْنِ وَ طَعَنَ بِرُمْحَیْنِ وَ هَاجَرَ الْهِجْرَتَیْنِ وَ بَایَعَ الْبَیْعَتَیْنِ وَ

قَاتَلَ بِبَدْرٍ وَ حُنَيْنٍ وَ لَمْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ طَرْفَةَ عَيْنٍ أَنَا ابْنُ صَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ وَ وَارِثِ النَّبِيِّينَ وَ قَامِعِ الْمُلْحِدِينَ وَ يَعْسُوبِ الْمُسْلِمِينَ وَ نُورِ الْمُجَاهِدِينَ وَ زَيْنِ الْعَابِدِينَ وَ تَاجِ الْبَكَّائِينَ وَ أَصْبَرِ الصَّابِرِينَ وَ أَفْضَلِ الْقَائِمِينَ مِنْ آلِ يَاسِينَ رَسُولِ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَنَا ابْنُ الْمُؤَيَّدِ بِجَبْرَئِيلَ الْمَنْصُورِ بِمِيكَائِيلَ أَنَا ابْنُ الْمُحَامِي عَنْ حَرَمِ الْمُسْلِمِينَ وَ قَاتِلِ الْمَارِقِينَ وَ النَّاكِثِينَ وَ الْقَاسِطِينَ وَ الْمُجَاهِدِ أَعْدَاءَهُ النَّاصِبِينَ وَ أَفْخَرِ مَنْ مَشَى مِنْ قُرَيْشٍ أَجْمَعِينَ وَ أَوَّلِ مَنْ أَجَابَ وَ اسْتَجَابَ لِلَّهِ وَ لِرَسُولِهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ أَوَّلِ السَّابِقِينَ وَ قَاصِمِ الْمُعْتَدِينَ وَ مُبِيدِ الْمُشْرِكِينَ وَ سَهْمٍ مِنْ مَرَامِي اللَّهِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ وَ لِسَانِ حِكْمَةِ الْعَابِدِينَ وَ نَاصِرِ دِينِ اللَّهِ وَ وَلِيِّ أَمْرِ اللَّهِ وَ بُسْتَانِ حِكْمَةِ اللَّهِ وَ عَيْبَةِ عِلْمِهِ سَمِحٌ سَخِيٌّ بَهِيٌّ بُهْلُولٌ زَكِيٌّ أَبْطَحِيٌّ رَضِيٌّ مِقْدَامٌ هُمَامٌ صَابِرٌ صَوَّامٌ مُهَذَّبٌ قَوَّامٌ قَاطِعُ الْأَصْلَابِ وَ مُفَرِّقُ الْأَحْزَابِ أَرْبَطُهُمْ عِنَاناً وَ أَثْبَتُهُمْ جَنَاناً وَ أَمْضَاهُمْ عَزِيمَةً وَ أَشَدُّهُمْ شَكِيمَةً أَسَدٌ بَاسِلٌ يَطْحَنُهُمْ فِي الْحُرُوبِ إِذَا ازْدَلَفَتِ الْأَسِنَّةُ وَ قَرُبَتِ الْأَعِنَّةُ طَحْنَ الرَّحَى وَ يَذْرُوهُمْ فِيهَا ذَرْوَ الرِّيحِ الْهَشِيمَ لَيْثُ الْحِجَازِ وَ كَبْشُ الْعِرَاقِ مَكِّيٌّ مَدَنِيٌّ خَيْفِيٌّ عَقَبِيٌّ بَدْرِيٌّ أُحُدِيٌّ شَجَرِيٌّ مُهَاجِرِيٌّ مِنَ الْعَرَبِ سَيِّدُهَا وَ مِنَ الْوَغَى لَيْثُهَا وَارِثُ الْمَشْعَرَيْنِ وَ أَبُو السِّبْطَيْنِ الْحَسَنِ وَ الْحُسَيْنِ ذَاكَ جَدِّي عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ثُمَّ قَالَ أَنَا ابْنُ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ أَنَا ابْنُ سَيِّدَةِ النِّسَاءِ فَلَمْ يَزَلْ يَقُولُ أَنَا أَنَا حَتَّى ضَجَّ النَّاسُ بِالْبُكَاءِ وَ النَّحِيبِ وَ خَشِيَ يَزِيدُ لَعَنَهُ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ فِتْنَةٌ فَأَمَرَ الْمؤذّن فَقَطَعَ عَلَيْهِ الْكَلَامَ فَلَمَّا قَالَ الْمؤذّن اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ قَالَ عَلِيٌّ لَا شَيْءَ أَكْبَرُ مِنَ اللَّهِ فَلَمَّا قَالَ أَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ شَهِدَ بِهَا شَعْرِي وَ بَشَرِي وَ لَحْمِي وَ دَمِي فَلَمَّا قَالَ الْمؤذّن أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً رَسُولُ اللَّهِ الْتَفَتَ مِنْ فَوْقِ الْمِنْبَرِ إِلَى يَزِيدَ فَقَالَ مُحَمَّدٌ هَذَا جَدِّي أَمْ جَدُّكَ يَا يَزِيدُ فَإِنْ زَعَمْتَ أَنَّهُ جَدُّكَ فَقَدْ كَذَبْتَ وَ كَفَرْتَ وَ إِنْ زَعَمْتَ أَنَّهُ جَدِّي فَلِمَ قَتَلْتَ عِتْرَتَهُ قَالَ وَ فَرَغَ الْمؤذّن مِنَ الْأَذَانِ وَ الْإِقَامَةِ وَ تَقَدَّمَ يَزِيدُ فَصَلَّى صَلَاةَ الظُّهْرِ قَالَ وَ رُوِيَ أَنَّهُ كَانَ فِي مَجْلِسِ يَزِيدَ هَذَا حَبْرٌ مِنْ أَحْبَارِ الْيَهُودِ فَقَالَ مَنْ هَذَا الْغُلَامُ يَا أَمِيرَالْمُؤْمِنِينَ قَالَ هُوَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ قَالَ فَمَنِ الْحُسَيْنُ قَالَ ابْنُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ فَمَنْ أُمُّهُ قَالَ أُمُّهُ فَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ فَقَالَ الْحَبْرُ يَا سُبْحَانَ اللَّهِ فَهَذَا ابْنُ بِنْتِ نَبِيِّكُمْ قَتَلْتُمُوهُ فِي هَذِهِ السُّرْعَةِ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُوهُ فِي ذُرِّيَّتِهِ وَ اللَّهِ لَوْ تَرَكَ فِينَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ سِبْطاً مِنْ صُلْبِهِ لَظَنَنَّا أَنَّا كُنَّا نَعْبُدُهُ مِنْ دُونِ رَبِّنَا وَ أَنْتُمْ إِنَّمَا فَارَقَكُمْ نَبِيُّكُمْ بِالْأَمْسِ فَوَثَبْتُمْ عَلَى ابْنِهِ فَقَتَلْتُمُوهُ سَوْءَةً لَكُمْ مِنْ أُمَّةٍ قَالَ فَأَمَرَ بِهِ يَزِيدُ لَعَنَهُ اللَّهُ فَوُجِئَ فِي حَلْقِهِ ثَلَاثاً فَقَامَ الْحَبْرُ وَ هُوَ يَقُولُ إِنْ شِئْتُمْ فَاضْرِبُونِي وَ إِنْ شِئْتُمْ فَاقْتُلُونِي أَوْ فَذَرُونِي فَإِنِّي أَجِدُ فِي التَّوْرَاةِ أَنَّ مَنْ قَتَلَ ذُرِّيَّةَ نَبِيٍّ لَا يَزَالُ مَلْعُوناً أَبَداً مَا بَقِيَ فَإِذَا مَاتَ يُصْلِيهِ اللَّهُ نَارَ جَهَنَّم (۳).

سیّد بن طاوس می‌نویسد:

یزید ملعون خطیب را دستور داد تا بر فراز منبر رود، امام حسین و پدرش علیهما السلام را مذمت نماید. آن خطیب نابکار بر فراز منبر رفت و راجع به مذمّت حضرت علی بن ابیطالب و امام حسین علیهما السلام و مدح معاویه ملعون و یزید مبالغه کرد.

حضرت امام زین العابدین علیه السلام به او فریاد زده و فرمودند:

ای خطیب، وای بر تو! رضایت مخلوق را به وسیله‌ی سخط و غضب خالق خریدی. جایگاه تو پر از آتش خواهد شد. حقّاً که ابن سنان خفاجی در وصف حضرت امیرالمؤمنین علی علیه السلام نیکو سروده و گفته:

أَعَلَى الْمَنَابِرِ تُعْلِنُونَ بِسَبِّهِ

وَ بِسَيْفِهِ نُصِبَتْ لَكُمْ أَعْوَادُهَا

یعنی آیا جا دارد که بر فراز منبرها علناً به علی علیه السلام ناسزا بگوئید، در صورتی که چوب‌های این منبرها به وسیله‌ی شمشیر علی علیه السلام برای شما نصب شده است.

صاحب کتاب مناقب و غیره می‌نویسند:

روایت شده یزید ملعون منبر و خطیبی را خواست تا بدرفتاری امام حسین علیه السلام و حضرت امیر علیه السلام را با کارهایی که کردند برای مردم شرح دهد. خطیب پس از اینکه بر فراز منبر رفت و حمد و ثنای خدای را به جای آورد فوق العاده از حضرت امیر و امام حسین علیهما السلام غیبت و بدگویی کرد و نسبت به بزرگداشت معاویه و یزید ملعون سخن طولانی گفت و ایشان را به هر

عمل نیکویی نسبت داد.

حضرت علی بن الحسین علیهما السلام بر آن خطیب فریاد زده و فرمودند:

ای خطیب، وای بر تو! رضایت مخلوق را به وسیله‌ی غضب خالق خریدی. جایگاه تو پر از آتش خواهد شد.

سپس حضرت سجّاد علیهما السلام فرمودند:

ای یزید! به من اجازه بده تا بالای این منبر بروم و سخنانی بگویم که خدا راضی و برای اهل این مجلس اجر و ثوابی داشته باشد یزید این پیشنهاد را نپذیرفت. مردم به یزید ملعون گفتند:

یا امیرالمؤمنین! به وی اجازه بده تا بر فراز منبر رود، شاید مطلبی را از او بشنویم؟ یزید ملعون گفت:

اگر این مرد بر فراز منبر رود تا من و آل ابوسفیان را مفتضح نکند فرود نخواهد آمد. به یزید گفته شد:

سخنرانی او هر چند خوب باشد چندان قدرت و قابلیّتی ندارد. یزید گفت:

این شخص از اهل بیتیست که علم را از شیرخوارگی به نحو مخصوصی آموخته‌اند. مردم همچنان از یزید ملعون این تقاضا را می‌کردند تا اجازه داد.

حضرت سجّاد علیه السلام پس از اینکه بر فراز منبر رفت و حمد و ثنای خدا را به جای آورد، یک نوع سخنرانی نمود که چشم عموم مردم گریان و قلب آنان ترسان شد.

سپس فرمود:

ای مردم! خداوند به ما شش خصلت عطا فرموده و ما را به هفت ویژگی بر دیگران فضیلت بخشیده است، به ما ارزانی داشت علم، بردباری، سخاوت، فصاحت، شجاعت و محبّت در قلوب مؤمنین را، و ما را بر دیگران برتری داد به اینکه پیامبر بزرگ اسلام صلی الله علیه و آله و سلم، صدّیق (امیرالمؤمنین علی علیه السلام)، جعفر طیار، شیر خدا و شیر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم (حمزه)، و امام حسن و امام حسین علیهما السلام دو فرزند بزرگوار رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را از ما قرار داد (۴). (با این معرفی کوتاه) هر کس مرا شناخت که شناخت، و برای آنان که مرا نشناختند با معرفی پدران و خاندانم خود را به آنان می‌شناسانم.

ای مردم! من فرزند مکّه و منایم، من فرزند زمزم و صفایم، من فرزند کسی هستم که حجر الأسود را با ردای خود حمل و در جای خود نصب فرمود، من فرزند بهترین طواف و سعی کنندگانم، من فرزند بهترین حج کنندگان و تلبیه گویان هستم، من فرزند آنم که بر براق سوار شد، من فرزند پیامبری هستم که در یک شب از مسجد الحرام به مسجد الاقصی سیر کرد، من فرزند آنم که جبرئیل او را به سدرهٔ المنتهی برد و به مقام قرب ربوبی و نزدیکترین جایگاه مقام باری تعالی رسید، من فرزند آنم که با ملائکه‌ی آسمان نماز گزارد، من فرزند آن پیامبرم که پروردگار بزرگ به او وحی کرد، من فرزند محمّد مصطفی و علی مرتضایم، من فرزند کسی هستم که بینی گردنکشان را به خاک مالید تا به کلمه‌ی توحید اقرار کردند.

من پسر آن کسی هستم که برابر پیامبر با دو شمشیر و با دو نیزه می‌رزمید، و دو بار هجرت و دو بار بیعت کرد، و در بدر و حنین با کافران جنگید، و به اندازه‌ی چشم بر هم زدنی به خدا کفر نورزید، من فرزند صالح مؤمنان و وارث انبیاء و از بین برنده‌ی مشرکان و امیر مسلمانان و فروغ جهادگران و زینت عبادت کنندگان و افتخار گریه کنندگانم، من فرزند بردبارترین بردباران و افضل نمازگزاران از اهل بیت پیامبر هستم، من پسر آنم که جبرئیل او را تأیید و میکائیل او را یاری کرد، من فرزند آنم که از حرم مسلمانان حمایت فرمود و با مارقین و ناکثین و قاسطین جنگید و با دشمنانش مبارزه کرد، من فرزند بهترین قریشم، من پسر اوّلین کسی هستم از مؤمنین که دعوت خدا و پیامبر را پذیرفت، من پسر اول سبقت گیرنده‌ی در ایمان و شکننده‌ی کمر متجاوزان و از میان برنده‌ی مشرکانم، من فرزند آنم که به مثابه تیری از تیرهای خدا برای منافقان و زبان حکمت عباد خداوند و یاری کننده دین

خدا و ولی امر او، و بوستان حکمت خدا و حامل علم الهی بود.

او جوانمرد، سخاوتمند، نیکو چهره، جامع خیرها، سیّد، بزرگوار، ابطحی، راضی به خواست خدا، پیشگام در مشکلات، شکیبا، دائماً روزه‌دار، پاکیزه از هر آلودگی و بسیار نمازگزار بود. او رشته اصلاب دشمنان خود را از هم گسیخت و شیرازه‌ی احزاب کفر را از هم پاشید. او دارای قلبی ثابت و قوی و اراده‌ای محکم و استوار و عزمی راسخ بود و همانند شیری شجاع که وقتی نیزه‌ها در جنگ به هم در می‌آمیخت آنها را همانند آسیا خرد و نرم و بسان باد آنها را پراکنده می‌ساخت. او شیر حجاز و آقا و بزرگ عراق است که مکی و مدنی و خیفی و عقبی و بدری و احدی و شجری و مهاجری (۵) است، که در همه‌ی این صحنه‌ها حضور داشت. او سیّد عرب است و شیر میدان نبرد و وارث دو مشعر (۶)، و پدر دو فرزند:

حسن و حسین. آری او، همان او (که این صفات و ویژگیهای ارزنده مختص اوست) جدّم علی بن ابیطالب علیه السلام است.

آنگاه فرمود:

من فرزند فاطمه‌ی زهرا علیها السلام بانوی بانوان جهانم و آنقدر به این حماسه‌ی مفاخره آمیز ادامه داد که شیون مردم به گریه بلند شد! یزید بیمناک شد و برای آنکه مبادا انقلابی صورت پذیرد به مؤذّن دستور داد تا اذان گوید تا بلکه امام سجّاد علیه السلام را به این نیرنگ ساکت کند!! مؤذّن برخاست و اذان را آغاز کرد، همین که گفت:

الله اکبر، امام سجّاد علیه السلام فرمود:

چیزی بزرگتر از خداوند وجود ندارد و چون گفت:

«اشهد ان لا اله الا الله»، امام علیه السلام فرمود:

موی و پوست و گوشت و خونم به یکتایی خدا گواهی می‌دهد و هنگامی که گفت:

«اشهد ان محمدا رسول الله»، امام علیه السلام به جانب یزید روی کرد و فرمود:

این محمّد که نامش برده شد، آیا جدّ من است و یا جدّ تو؟ ! اگر ادّعا کنی که جدّ توست پس دروغ گفتی و کافر شدی، و اگر جدّ من است چرا خاندان او را کشتی و آنان را از دم شمشیر گذراندی؟! سپس مؤذّن بقیه اذان را گفت و یزید پیش آمد و نماز ظهر را گزارد (۷).

در نقل دیگری آمده‌ست که: چون مؤذّن گفت:

«اشهد ان محمدا رسول الله»، امام سجّاد علیه السلام عمّامه خویش از سر برگرفته و به مؤذّن فرمود:

تو را به حقّ این محمّد که لحظه‌ای درنگ کن، آنگاه روی به یزید کرده و فرمود:

ای یزید! این پیغمبر، جدّ من است و یا جدّ تو؟ اگر گویی جدّ من است، همه می‌دانند که دروغ می‌گویی، و اگر جدّ من است پس چرا پدر مرا از روی ستم کُشتی و مال او را تاراج کردی و اهل بیت او را به اسارت گرفتی؟! این جملات را فرمود و دست برد و گریبان چاک زد و گریست و فرمود:

به خدا سوگند اگر در جهان کسی باشد که جدّش رسول خداست، آن منم، پس چرا این مرد، پدرم را کشت و ما را مانند رومیان اسیر کرد؟ ! آنگاه فرمود:

ای یزید! این جنایت را مرتکب شدی و باز می‌گویی: محمّد رسول خداست؟! و روی به قبله می‌ایستی؟! وای بر تو! در روز قیامت جدّ و پدر من دشمن تو هستند. پس یزید فریاد زد که مؤذّن اقامه بگوید! در میان مردم هیاهویی برخاست، بعضی نماز گزاردند و گروهی نماز نخوانده پراکنده شدند (۸).

و در نقل دیگری آمده‌ست که امام سجّاد علیه السلام فرمودند:

من فرزند حسین شهید کربلایم، من فرزند علی مرتضی و فرزند محمّد مصطفی و پسر فاطمه‌ی زهرایم، و فرزند خدیجه‌ی کبرایم،

من فرزند سدرة المنتهی و شجره‌ی طوبایم، من فرزند آنم که در خون آغشته شد، و پسر آنم که پریان در ماتم او گریستند، و من فرزند آنم که پرندگان در ماتم او شیون کردند.

بازتاب خطبه‌ی حضرت امام سجّاد علیه السلام

هنگامی که امام سجّاد علیه السلام آن خطبه رسا را ایراد فرمودند، مردم حاضر در مسجد را سخت تحت تأثیر قرار داده و انگیزه‌ی بیداری را در آنان برانگیختند و به آنان جرأت و جسارت بخشیدند. یکی از علمای بزرگ یهود که در مجلس یزید حضور داشت، از یزید پرسید:

این نوجوان کیست؟!

یزید ملعون گفت:

علی بن الحسین است. سؤال کرد:

حسین کیست؟

یزید گفت:

فرزند علی بن ابیطالب است.

باز پرسید:

مادر او کیست؟

یزید ملعون گفت:

دختر محمّد صلی الله علیه و آله و سلم.

یهودی گفت:

سبحان الله!! این فرزند دختر پیامبر شماست که او را کشته‌اید؟! شما چه جانشین بدی برای فرزندان رسول خدا بودید؟! به خدا سوگند که اگر پیامبر ما موسی بن عمران در میان ما فرزندی می‌گذاشت، ما گمان می‌کردیم که او را تا سر حد پرستش باید احترام کنیم، و شما دیروز پیامبرتان از دنیا رفت و امروز بر فرزند او شوریده و او را از دم شمشیر خود گذراندید؟! وای بر شما امّت!!

یزید در خشم شد و فرمان داد تا او را بزنند، آن عالم بزرگ یهودی به پای خاست در حالی که می‌گفت:

اگر می‌خواهید مرا بکشید، باکی ندارم! من در تورات یافته‌ام کسی که فرزند پیامبر را می‌کشد او همیشه ملعون خواهد بود و جایگاه او در آتش جهنّم است (۹).

سپس یزید دستور داد تا سر مقدس امام حسین علیه السلام را بر سر درب کاخ خود بیاویزند.

هند دختر عبد الله بن عامر همسر یزید، چون شنید که یزید سر امام حسین علیه السلام را بر سر در خانه‌اش آویخته است، پرده‌ای که یزید را از حرمسرای او جدا می‌کرد، پاره کرد و بدون روسری به سوی یزید دوید، در آن هنگام یزید در مجلس عمومی نشسته بود، هند به یزید گفت:

ای یزید! سر فرزند فاطمه دختر رسول خدا باید بر سر در خانه من آویخته شود؟! یزید از جای خود برخاست و او را پوشاند و گفت: آری برای حسین علیه السلام ناله کن! و بر فرزند دختر پیامبر اشک بریز! که همه‌ی قبیله‌ی قریش بر او گریه می‌کنند! عبیدالله بن زیاد در کشتن او شتاب کرد که خدا او را بکشد! (۱۰)

خطبه‌ی حضرت امام سجّاد علیه السلام

خطبه‌های حضرت زینب علیها السلام در بازار کوفه به روایت مرحوم سید بن طاووس;

قَالَ بَشِیرُ بْنُ خُزَیْمٍ الْأَسَدِیُّ وَ نَظَرْتُ إِلَی زَیْنَبَ بِنْتِ عَلِیٍّ یَوْمَئِذٍ وَ لَمْ أَرَ خَفِرَةً وَ اللَّهِ أَنْطَقَ مِنْهَا كَأَنَّهَا تَفَرَّعُ مِنْ لِسَانِ أَمِیرِالْمُؤْمِنِینَ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیه السلام وَ قَدْ أَوْمَأَتْ إِلَی النَّاسِ أَنِ اسْكُتُوا فَارْتَدَّتِ الْأَنْفَاسُ وَ سَكَنَتِ الْأَجْرَاسُ ثُمَّ قَالَتْ: الْحَمْدُلِلَّهِ وَ الصَّلَاةُ عَلَی أَبِی مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّیِّبِینَ الْأَخْیَارِ أَمَّا بَعْدُ یَا أَهْلَ الْكُوفَةِ یَا أَهْلَ الْخَتْلِ وَ الْغَدْرِ أَتَبْكُونَ فَلَا رَقَأَتِ الدَّمْعَةُ وَ لَا هَدَأَتِ الرَّنَّةُ إِنَّمَا مَثَلُكُمْ كَمَثَلِ الَّتِی نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثاً تَتَّخِذُونَ أَیْمانَكُمْ دَخَلًا بَیْنَكُمْ أَلَا وَ هَلْ فِیكُمْ إِلَّا الصَّلَفُ وَ النَّطَفُ وَ الصَّدْرُ الشَّنَفُ وَ مَلَقُ الْإِمَاءِ وَ غَمْزُ الْأَعْدَاءِ أَوْ كَمَرْعًی عَلَی دِمْنَةٍ أَوْ كَفِضَّةٍ عَلَی مَلْحُودَةٍ أَلا سَاءَ مَا قَدَّمَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَیْكُمْ وَ فِی الْعَذَابِ أَنْتُمْ خَالِدُونَ أَ تَبْكُونَ وَ تَنْتَحِبُونَ إِی وَ اللَّهِ فَابْكُوا كَثِیراً وَ اضْحَكُوا قَلِیلًا فَلَقَدْ ذَهَبْتُمْ بِعَارِهَا وَ شَنَارِهَا وَ لَنْ تَرْحَضُوهَا بِغَسْلٍ بَعْدَهَا أَبَداً وَ أَنَّی تَرْحَضُونَ قَتْلَ سَلِیلِ خَاتَمِ النُّبُوَّةِ وَ مَعْدِنِ الرِّسَالَةِ وَ سَیِّدِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ مَلاذِ خِیَرَتِكُمْ وَ مَفْزَعِ نَازِلَتِكُمْ وَ مَنَارِ حُجَّتِكُمْ وَ مَدَرَةِ سُنَّتِكُمْ أَلَا سَاءَ مَا تَزِرُونَ وَ بُعْداً لَكُمْ وَ سُحْقاً فَلَقَدْ خَابَ السَّعْیُ وَ تَبَّتِ الْأَیْدِی وَ خَسِرَتِ الصَّفْقَةُ وَ بُؤْتُمْ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَ ضُرِبَتْ عَلَیْكُمُ الذِّلَّةُ وَ الْمَسْكَنَةُ وَیْلَكُمْ یَا أَهْلَ الْكُوفَةِ أَتَدْرُونَ أَیَّ كَبِدٍ لِرَسُولِ اللَّهِ فَرَیْتُمْ وَ أَیَّ كَرِیمَةٍ لَهُ أَبْرَزْتُمْ وَ أَیَّ دَمٍ لَهُ سَفَكْتُمْ وَ أَیَّ حُرْمَةٍ لَهُ انْتَهَكْتُمْ وَ لَقَدْ جِئْتُمْ بِهَا صَلْعَاءَ عَنْقَاءَ سَوْآءَ فَقْمَاءَ وَ فِی بَعْضِهَا خَرْقَاءَ شَوْهَاءَ كَطِلَاعِ الْأَرْضِ أَوْ مِلْءِ السَّمَاءِ أَفَعَجِبْتُمْ أَنْ مَطَرَتِ السَّمَاءُ دَماً وَ لَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزی وَ أَنْتُمْ لا تُنْصَرُونَ فَلا یَسْتَخِفَّنَّكُمُ الْمَهْلُ فَإِنَّهُ لَا یَحْفِزُهُ الْبِدَارُ وَ لَا یُخَافُ فَوْتُ الثَّارِ وَ إِنَّ رَبَّكُمْ لَبِالْمِرْصادِ.

قَالَ الرَّاوِی: فَوَاللَّهِ لَقَدْ رَأَیْتُ النَّاسَ یَوْمَئِذٍ حَیَارَی یَبْكُونَ وَ قَدْ وَضَعُوا أَیْدِیَهُمْ فِی أَفْوَاهِهِمْ وَ رَأَیْتُ شَیْخاً وَاقِفاً إِلَی جَنْبِی یَبْكِی حَتَّی اخْضَلَّتْ لِحْیَتُهُ وَ هُوَ یَقُولُ بِأَبِی أَنْتُمْ وَ أُمِّی كُهُولُكُمْ خَیْرُ الْكُهُولِ وَ شَبَابُكُمْ خَیْرُ الشَّبَابِ وَ نِسَاؤُكُمْ خَیْرُ النِّسَاءِ وَ نَسْلُكُمْ خَیْرُ نَسْلٍ لَا یُخْزَی وَ لَا یُبْزَی (۱۱).

بشیر بن خزیم اسدی گوید:

حضرت زینب علیها السلام دختر حضرت علی علیه السلام در آن روز که به سخن پرداخت دیدم و ندیدم زنی با حیا و عفیفه‌ای را که سخنورتر از او باشد، گوئیا از لسان امیرالمؤمنین علی علیه السلام است که سخن می‌گوید، آن زن اشارتی به مردم کرد و فرمود: خاموش باشید، نفس‌های مردم در سینه‌ها حبس و جرس‌ها از صدا افتادند، بعد فرمود:

حمد و ستایش مر خدای راست و درود بر جدّم محمّد و آل اخیار و طیبین او:.

امّا بعد. ای اهل کوفه! ای اهل نیرنگ و بی‌وفائی! آیا می‌گریید؟! هرگز اشک شما پایان نپذیرفته ناله‌تان فرو ننشیند، همانا مثل شما مثل آن زنی‌ست که تافته خود را واتابیده، که همواره سوگندهایتان را وسیله‌ی درآمد بین خود قرار می‌دهید.

آیا در شما جز چاپلوسی و آلودگی به تباهی، و ارتجاع و کینه‌توزی، و تملّقی چون تملّق کنیزان، و رنج و درد دشمنان است؟! یا در میان شما چراگاهی به گستره‌ی یک خرابه یا قطعه نقره‌ای که در لحد گوری نهفته می‌باشید؟ چه چیز بدی نفس شما از پیش فرستاده که خشم خدا را بر شما فرود آورده و جاودانه در عذاب خواهید بود.

آیا می‌گریید و ناله از جگر برمی‌آورید؟! آری به خدا که باید بسیار بگریید و کم بخندید، حقّاً که همه‌ی عار و ننگ‌ها را با خود بردید (برای خود جمع کردید) که هرگز تکّه‌های این عار و ننگ را شستشو نتوانید داد، چگونه می‌توانید خون زاده‌ی خاتم نبوّت و معدن رسالت و سیّد جوانان بهشت، و پناه نیکان، و فریادرس محرومان، و منار حجّت بر شما و جریان بخش سنّت خود را بشویید. چه گناه سنگینی را به دوش گرفتید، دوری و تباهی از آن شما باد، تلاش شما زیانبار، دستهایتان بریده، و کالاایتان قرین خسران باد، به خشم خدا بازگشت نموده، و داغ ذلّت و بیچارگی بر شما نهاده شد. وای بر شما ای کوفیان، آیا می‌دانید که چه جگری از رسول اللّه را پاره پاره کردید؟ و چه زنان گرامی از پیامبر را از پرده بیرون کشیدید، و چه خونی از پیامبر را ریخته، و چه حرمت او را دریدید؟! حقّا که چه بلاها و سختی سیاه و ناگواری را دامن زدید! در روایتی آمده:

به زشتی و حماقتی به پهنای برجستگیهای زمین و آسمان روی آوردید. آیا به شگفت آمدید از این که آسمان خون بارید، و هر

آینه عذاب آخرت خوارکننده‌تر است و شما یاری نمی‌شوید، این مهلت (اندک) را خفیف می‌پندارید، خونخواهی دستخوش از دست رفتن نشود و خدا و پروردگارتان در کمینگاه است.

راوی گوید:

به خدا سوگند، مردم را می‌دیدم که چون سرگشتگان می‌گریستند و دست‌ها را بر دهانهایشان نهاده بودند. پیرمردی را دیدم که در کنارم ایستاده می‌گریست و ریش وی از اشکش خیس شده بود و می‌گفت:

پدر و مادرم فدایتان، پیران شما بهترین پیران، جوانانتان بهترین جوانان و زنانتان بهترین زنان، و نسل شما بهترین نسلهایند، و هرگز خوار نگردیده کسی را توان برابری با شما نیست (۱۲).

خطبه‌ی حضرت زینب علیها السلام در بازار کوفه به روایت علامه طبرسی ;

عَنْ حِذْیَم بْنِ شَرِیکٍ الْأَسَدِیِّ قَالَ:

لَمَّا أَتَی عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ زَیْنُ الْعَابِدِینَ بِالنِّسْوَةِ مِنْ کَرْبَلَاءَ وَ کَانَ مَرِیضاً وَ إِذَا نِسَاءُ أَهْلِ الْکُوفَةِ یَنْتَدِبْنَ مُشَقَّقَاتِ الْجُیُوبِ وَ الرِّجَالُ مَعَهُنَّ یَبْکُونَ.

فَقَالَ زَیْنُ الْعَابِدِینَ علیه السلام بِصَوْتٍ ضَئِیلٍ وَ قَدْ نَهَکَتْهُ الْعِلَّةُ إِنَّ هَؤُلَاءِ یَبْکُونَ عَلَیْنَا فَمَنْ قَتَلَنَا غَیْرُهُمْ؟ فَأَوْمَتْ زَیْنَبُ بِنْتُ عَلِیِّ بْنِ أَبِی طَالِبٍ علیهما السلام إِلَی النَّاسِ بِالسُّکُوتِ قَالَ حِذْیَمٌ الْأَسَدِیُّ لَمْ أَرَ وَ اللَّهِ خَفِرَةً قَطُّ أَنْطَقَ مِنْهَا کَأَنَّهَا تَنْطِقُ وَ تُفْرِغُ عَلَی لِسَانِ عَلِیٍّ علیه السلام وَ قَدْ أَشَارَتْ إِلَی النَّاسِ بِأَنْ أَنْصِتُوا فَارْتَدَّتِ الْأَنْفَاسُ وَ سَکَنَتِ الْأَجْرَاسُ ثُمَّ قَالَتْ بَعْدَ حَمْدِ اللَّهِ تَعَالَی وَ الصَّلَاةِ عَلَی رَسُولِهِ صلی الله علیه و آله و سلم أَمَّا بَعْدُ یَا أَهْلَ الْکُوفَةِ یَا أَهْلَ الْخَتْلِ وَ الْغَدْرِ وَ الْخَذْلِ أَلا فَلا رَقَأَتِ الْعَبْرَةُ وَ لَا هَدَأَتِ الزَّفْرَةُ إِنَّمَا مَثَلُکُمْ کَمَثَلِ الَّتِی نَقَضَتْ غَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْکاثاً تَتَّخِذُونَ أَیْمانَکُمْ دَخَلًا بَیْنَکُمْ هَلْ فِیکُمْ إِلَّا الصَّلَفُ وَ الْعُجْبُ وَ الشَّنَفُ وَ الْکَذِبُ وَ مَلَقُ الْإِمَاءِ وَ غَمْزُ الْأَعْدَاءِ أَوْ کَمَرْعًی عَلَی دِمْنَةٍ أَوْ کَفِضَّةٍ عَلَی مَلْحُودَةٍ أَلَا بِئْسَ مَا قَدَّمَتْ لَکُمْ أَنْفُسُکُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَیْکُمْ وَ فِی الْعَذَابِ أَنْتُمْ خَالِدُونَ أَ تَبْکُونَ أَخِی أَجَلْ وَ اللَّهِ فَابْکُوا فَإِنَّکُمْ أَحْرَی بِالْبُکَاءِ فَابْکُوا کَثِیراً وَ اضْحَکُوا قَلِیلًا فَقَدْ أَبْلَیْتُمْ بِعَارِهَا وَ مَنَیْتُمْ بِشَنَارِهَا وَ لَنْ تَرْحَضُوهَا أَبَداً وَ أَنَّی تَرْحَضُونَ قَتْلَ سَلِیلِ خَاتَمِ النُّبُوَّةِ وَ مَعْدِنِ الرِّسَالَةِ وَ سَیِّدِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ مَلَاذِ حَرْبِکُمْ وَ مَعَاذِ حِزْبِکُمْ وَ مَقَرِّ سِلْمِکُمْ وَ آسِی کَلْمِکُمْ وَ مَفْزَعِ نَازِلَتِکُمْ وَ الْمَرْجِعِ إِلَیْهِ عِنْدَ مُقَاتَلَتِکُمْ وَ مَدَرَةِ حُجَجِکُمْ وَ مَنَارِ مَحَجَّتِکُمْ أَلَا سَاءَ مَا قَدَّمَتْ لَکُمْ أَنْفُسُکُمْ وَ سَاءَ مَا تَزِرُونَ لِیَوْمِ بَعْثِکُمْ فَتَعْساً تَعْساً وَ نَکْساً نَکْساً لَقَدْ خَابَ السَّعْیُ وَ تَبَّتِ الْأَیْدِی وَ خَسِرَتِ الصَّفْقَةُ وَ بُؤْتُمْ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَ ضُرِبَتْ عَلَیْکُمُ الذِّلَّةُ وَ الْمَسْکَنَةُ أَتَدْرُونَ وَیْلَکُمْ أَیَّ کَبِدٍ لِمُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله و سلم فَرَثْتُمْ وَ أَیَّ عَهْدٍ نَکَثْتُمْ وَ أَیَّ کَرِیمَةٍ لَهُ أَبْرَزْتُمْ وَ أَیَّ حُرْمَةٍ لَهُ هَتَکْتُمْ وَ أَیَّ دَمٍ لَهُ سَفَکْتُمْ لَقَدْ جِئْتُمْ شَیْئاً إِدًّا تَکادُ السَّماواتُ یَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَ تَخِرُّ الْجِبالُ هَدًّا لَقَدْ جِئْتُمْ بِهَا شَوْهَاءَ صَلْعَاءَ عَنْقَاءَ سَوْدَاءَ فَقْمَاءَ خَرْقَاءَ کَطِلَاعِ الْأَرْضِ أَوْ مِلْءِ السَّمَاءِ أَفَعَجِبْتُمْ أَنْ تُمْطِرَ السَّمَاءُ دَماً وَ لَعَذابُ الْآخِرَةِ أَخْزی وَ هُمْ لا یُنْصَرُونَ فَلَا یَسْتَخِفَّنَّکُمُ الْمَهَلُ فَإِنَّهُ عَزَّوَجَلَّ لا یَحْفِزُهُ الْبِدَارُ وَ لا یُخْشَی عَلَیْهِ فَوْتُ النَّارِ کَلَّا إِنَّ رَبَّکَ لَنَا وَ لَهُمْ لَبِالْمِرْصادِ ثُمَّ أَنْشَأَتْ تَقُولُ علیها السلام

مَاذَا تَقُولُونَ إِذْ قَالَ النَّبِیُّ لَکُمْ

مَاذَا صَنَعْتُمْ وَ أَنْتُمْ آخِرُ الْأُمَم

بِأَهْلِ بَیْتِی وَ أَوْلَادِی وَ تَکْرِمَتِی

مِنْهُمْ أُسَارَی وَ مِنْهُمْ ضُرِّجُوا بِدَم

مَا کَانَ ذَاکَ جَزَائِی إِذْ نَصَحْتُ لَکُمْ

أَنْ تَخْلُفُونِی بِسُوءٍ فِی ذَوِی رَحِمِی

إِنِّی لَأَخْشَی عَلَیْکُمْ أَنْ یَحُلَّ بِکُمْ

مِثْلُ الْعَذَابِ الَّذِی أَوْدَی عَلَی إِرَمٍ

ثُمَّ وَلَّتْ عَنْهُمْ قَالَ حِذْیَمٌ فَرَأَیْتُ النَّاسَ حَیَارَی قَدْ رَدُّوا أَیْدِیَهُمْ فِی أَفْوَاهِهِمْ فَالْتَفَتَ إِلَیَّ شَیْخٌ فِی جَانِبِی یَبْکِی وَ قَدِ اخْضَلَّتْ لِحْیَتُهُ بِالْبُکَاءِ وَ یَدُهُ مَرْفُوعَةٌ إِلَی السَّمَاءِ وَ هُوَ یَقُولُ بِأَبِی وَ أُمِّی کُهُولُهُمْ خَیْرُ کُهُولٍ وَ نِسَاؤُهُمْ خَیْرُ نِسَاءٍ وَ شَبَابُهُمْ خَیْرُ شَبَابٍ وَ نَسْلُهُمْ نَسْلٌ کَرِیمٌ وَ فَضْلُهُمْ فَضْلٌ عَظِیمٌ ثُمَّ أَنْشَدَ:

کُهُولُکُمْ خَیْرُ الْکُهُولِ وَ نَسْلُکُمْ

إِذَا عُدَّ نَسْلٌ لَا یَبُورُ وَ لَا یَخْزَی

فَقَالَ عَلِیُّ بْنُ الْحُسَیْنِ یَا عَمَّةِ اسْکُتِی فَفِی الْبَاقِی مِنَ الْمَاضِی اعْتِبَارٌ وَ أَنْتِ بِحَمْدِ اللَّهِ عَالِمَةٌ غَیْرُ مُعَلَّمَةٍ فَهِمَةٌ غَیْرُ مُفَهَّمَةٍ إِنَّ الْبُکَاءَ وَ الْحَنِینَ لَا یَرُدَّانِ مَنْ قَدْ أَبَادَهُ الدَّهْرُ فَسَکَتَتْ ثُمَّ نَزَلَ علیها السلام وَ ضَرَبَ فُسْطَاطَهُ وَ أَنْزَلَ نِسَاءَهُ وَ دَخَلَ الْفُسْطَاط (۱۳).

از حذیم بن شریک اسدی منقول و مروی است: چون حضرت امام الشّهید ابی عبد اللَّه الحسین علیه السلام به درجه‌ی شهادت رسیدند امام زین العابدین علیه السلام با نسوان از کربلاء به کوفه آمدند. در آن خلاصه و زبده دودمان رفیع البنیان امیرالمؤمنین حیدر علیه السلام مریض و محموم و با شداید هموم و مغموم بوده و همان که به سعادت و اقبال داخل شهر کوفه گردیدند. مردان و زنان در جلوی خدمتکاران ایشان به غایت گریان و نالان و گریبان جامه‌ها تا دامن چاکها گردیده واعلیّاه واحسیناه گویان دوان دوان می‌رفتند.

چون آن ولیّ حضرت امام العابدین علیه السلام از بیماری در نهایت ضعف بوده به آوای حزین چنین فرمودند:

این جماعت برای ما گریان و نالانند پس ما را به غیر ایشان که به قتل رسانید و کدام طایفه ما را چنین بی‌سرانجام گردانید در آن حال زینب بنت علیّ بن ابی طالب علیهما السلام روی مبارک به جانب آن طایفه آورده ایماء به سکوت نمودند.

حذیم اسدی گوید:

واللَّه به خدای عالم مرا قسم است که آنچه از آن بضعه‌ی حیدر کرّار علیه السلام مسموع می‌شد گوئیا از نطق و بیان حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب الملک المنّان علیه السلام مسموع مردمان می گردید.

حضرت زینب علیها السلام اشارت نمودند به مردمان که گوش به سخنان ایشان نمایند لهذا مردم نفس و دم درکشیدند و جرس را آواز مقطوع گردانیدند.

بعد از آن فرمودند:

بعد حمد ایزد منّان و شکر و ثنای ذات قادر سبحان و صلوات و سلام بر رسول او محمّد و آل ایشان که امنای دین و حافظ شرع مبین‌اند.

ای اهل کوفه و اهل حیله و مکر و اهل خذلان و غدر، الحال این قطرات عبرات و این صوت گریه از روی ریاء و سمعه از برای چه و اظهار حزن و الم و اهراق آب چشم از جهت کدام مردم است؟

اگر به واسطه‌ی اهل بیت رسول اللَّه‌ست هر احدی بر مکر و غدر شما اهل کوفه مطّلع و مخبر است که شما بعد از عهد و میثاق و ارسال مکاتبات، و مراسلات به نزد آن سبط سیّد البریّات مکرّر آن حضرت اعتماد به قول و فعل شما ننمود تا آنکه عهد و بیعت از شما گرفته آن را به سوگند غلاظ و شداد مؤکّد فرمود مع هذا شما بر عهد و قول خود وفا ننمودید و این عمل شنیع و فعل منیع ظاهر نمودید. مثل شما مثل آن زنی‌ست که صبح تا شام کارش خرجه کردن بود و چون روز به انجام می‌رسید هر چه در آن روز رشته کرده تمام را خراب و نقض می‌نمود. بعد از آنکه سعی و اهتمام به قدر وسع به انصرام رسانیده بود، آنگاه تلاوت آیت کلام حضرت ربّ العزّت فرمود:

«وَ لا تَکُونُوا کَالَّتِی نَقَضَتْ غَزْلَها مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْکاثاً تَتَّخِذُونَ أَیْمانَکُمْ دَخَلاً بَیْنَکُمْ» (... ۱۴).

آیـا ای اهل کوفه در میان شـما به غیر غـدر و تعسّف و عجب و شـنف، و کـذب و تخلّف و ملاقات با فرومایگان و ارتباط و التیام با دشمنان خاندان رسول صلی الله علیه و آله و سلم آخرالزّمان امر دیگر بیّن و ظاهر است و با شما آشنایی و امّید و داد و دوستی مانند آن است که مرعی و محمی در زمین شورستان و معدن فضّه از نمکزار بی‌پایان اختیار کنند افعال و اقوال شـما بر همگنان کالشّمس فی وسط النّهار در کمال ظهور و آشکار است و جزا و پاداش کردار خود سخط و آزار از منتقم جبّار است خواهید یافت ... « لَبِئْسَ ما قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَ فِی الْعَذابِ هُمْ خالِدُونَ» (۱۵).

آیا شـما می‌گریید، آری واللّه به خدای عالم قسم که شـما سزاوار گریه و بکاء دوام و جدیر به رنج و انابت تابع لیالی و ایّام خواهید بود و از این اعمال تا سرانجام شما باید که لب‌های شما در تمادی مشهور و اعوام هرگز به تبسّم انجام و التیام نیابد.

«فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلا وَ لْيَبْكُوا كَثِيراً» (۱۶)

زیرا که شـما مترجّی به ننگ و عار دنیا و متمنّی به عیب و شـنار ما شدید و هرگز شـما را ابداً امید خلاصی از شداید عذاب حضرت مالک الرّقاب و انتهاء عقاب نیست و چگونه امیـد نجات باشـد شـما را که قاتلان سـلاله‌ی خاتم النّبوّه و معدن الرّساله و سیّد شباب اهل الجنّهٔ که ملاذ حریم شـما و معاذ حرب عظیم شـما و مقرّ مسلّم شـما و نومیدکنندگان مردم از جرح و کلم شـما و محلّ مفزع و فریادرس شـما در هنگام نزول و هبوط شداید و بلایا و مرجع شـما در دار دنیا و عقبی و ملجأ و مفرّ شما در وقت مقاتله شما با اعداء و مدار حجج شما و منار محجّه شمایند بودید و بعد از قتل آن أعیان نهب و غارت أموال ایشان نمودید.

«ألاـ سـاء مـا قـدّمتم لأنفسـكم و ساء ما تزرون» و آنچه به واسـطه‌ی ذخیره‌ی آخرت خود گذاشـته و به جهت زاد معاد و توشه‌ی آن مکان داشتید آن به غایت بدو بی‌نهایت ضایع در دست زیرا که ذخیره‌ی شـما به غیر نکث عهد و پیمان و نقض میثاق و ایمان نیست شما در سعی خایب و ایادی شما مقطوع از تحصیل مطالب و در بیع و شرای خود خاسر و غیر راغب و محروم و مأیوس از احسان و مرحمت ایزد واهب و متّصل به غضب او خواهید بود. «وَ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَ الْمَسْكَنَةُ وَ باؤُ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّه» (۱۷).

ویل لکم آه و ویل بر مقام شـما باد ای ارباب عناد آیا می‌دانیـد که کـدام کبـد و جگر حضـرت سیّد البشـر است که قطع نمودیـد و کدام عهد است که شکستید و کدام طایفه مستوره مکرّمه‌اند که ایشان را بر مردمان ظاهر نمودید و حرم کدام نبیّ محترم است که هتک آن نمودید و این خون کیست از اولاد و سیّد عالم که از روی جور و ظلم و تعدّی و ستم ریختید.

«لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئاً إِدًّا * تَكادُ السَّماواتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْهُ وَ تَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَ تَخِرُّ الْجِبالُ هَدًّا» (۱۸).

شما ای اهل کوفه و ای اهل مکر و حیله کار بسیار بـد و بی‌نهایت زبون و ردّ ما بین آسـمان و زمین از روی عداوت و کین به عمل آوردید.

آیـا عجب می‌دانیـد اگر از این حرکت نـاموزون و فعـل زشت زبون شـما به حکم و امر حضـرت قادر بی‌چون آسـمان به روی زمین خون ببارد و شما را معجّلاً به عذاب و بلای گوناگون گرفتار و به لعنت ملعون گرداند.

لیکن به وثیقه‌ی «وَ لَعَذابُ الْآخِرَةِ أَخْزى وَ هُمْ لا يُنْصَرُونَ» ربّ العزّت موقوف عقاب به آخرت داشته چه عذاب آخرت اشدّ و اخزی و آن عقاب به شما لایق‌تر و شایسته‌تر است.

بایـد که شـما به آن مهلت خیـال خفّت عـذاب و نکـال در «يَوْمَ لا يَنْفَعُ مالٌ وَ لا بَنُونَ» (۱۹) مکنیـد زیرا که در نزد عزّوجـلّ مثل این عمل حقیر نیست و این کار ناشایسته جمعی سیه‌روزگار در نزد ایزد جبّار به غایت عظیم و دشوار است و حاشا و کلّا که ترس عدم پرسش این چون از حضرت عادل بی‌چون متصوّر باشد.

و این ستم و ظلم را که بر ما اهل بیت رسول مجتبی واقع شده بی‌انکار و الحاد حضـرت خلّاق العباد لبالمرصاد به فریاد ما مستغاثیان به عدل و داد رسیده، دلهای حزین و سینه‌های غمگین ناشاد ما را در آن روز شاد و آباد خواهد گرداند.

بعد از آن، بضعه‌ی امام انس و جان شروع در انشاد و بیان این کلمات منظومه نمود:

مَا ذَا تَقُولُونَ إِذْ قَالَ النَّبِيُّ لَكَمْ

مَا ذَا صَنَعْتُمْ وَ أَنْتُمْ آخِرُ الْأُمَم

بِأَهْلِ بَيْتِى وَ أَوْلَادِى وَ مَكْرُمَتِى

مِنْهُمْ أُسَارَى وَ مِنْهُمْ ضُرِّجُوا بِدَم

مَا كَانَ هَذَا جَزَائِى إِذْ نَصَحْتُ لَكُمْ

أَنْ تُخْلِفُونِى بِسُوءٍ فِى ذَوِى رَحِمِى

إِنِّى لَأَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ يَحُلَّ بِكُمْ

مِثْلُ الْعَذَابِ الَّذِى أَوْدَى عَلَى إِرَمٍ

چون آن سیّده‌ی معصومه این کلمات منتظمه را به اتمام رسانید روی خود از آن لئام بگردانید.

حذیم اسدی روایت کند:

به خدای منّان قسم است که جمیع مردمان را بعد از استماع این سخنان در غایت اضطراب و حیران دیدم که دست‌ها بر دهان‌های خود می‌زدند و می گریستند.

و چون ملتفت به یک طرف خود گردیدم شیخی را از کوفیان دیدم که چنان می گریست که آب چشم او از محاسن او مانند باران روان بود.

در آن زمان دست به جانب آسمان برداشته می گفت:

که پدر و مادرم فدای شما باد کهول شما بهترین کهول و جوانان شما بهترین جوانان و نسل شما کریم و فضل شما عظیم است بعد از آن، شیخ شروع به خواندن این شعر نمود:

كُهُولُكُمْ خَيْرُ الْكُهُولِ وَ نَسْلُكُمْ

إِذَا عُدَّ نَسْلٌ لَا يَبُورُ وَ لَا يَخْزَى

لکن حضرت امام زین العابدین علیه السلام چون عمّه‌ی خود را در کمال اضطراب و به غایت مضطرّ و بی تاب دیدند فرمودند:

ای عمّه! خاموش باشید و با این طایفه‌ی اهل ضلال قیل و قال منمائید که اثر کلام صدق التیام شما در ایشان محال است و ما و شما را به واسطه‌ی حیات مستعار تجربه در ماضی و حال است.

به حمداللَّه که تو عالم و دانایی به حقایق احوال اهل دنیائی و محتاج به تعلیم و تفهیم نیستی.

و می‌فهمی که بکاء و حزن از کسی که دهر او را خراب و مصادمات زمانه او را مضطرّ و با اضطراب گردانید مردود و ممنوع نیست.

حضرت زینب علیها السلام بعد از استماع کلام امام زین العابدین علیه السلام ساکت و خاموش گردید.

بعد از آن حضرت امام علیه السلام به سعادت و اقبال فروز آمدند و خیمه و سرا پرده بر پا کرد و زنان و پردگیان حرم محترم را فرود آورده داخل خیمه گردانید و ایشان را امر به صبر و تسلّی فرمودند.

خطبه‌ی حضرت زینب علیها السلام در مجلس یزید ملعون

قَالَ الرَّاوِی:

فَقَامَتْ زَيْنَبُ بِنْتُ عَلِيِّ بْنِ أَبِى طَالِبٍ عليهما السلام فَقَالَتْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعالَمِينَ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ وَ آلِهِ أَجْمَعِينَ صَدَقَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ كَذَلِكَ يَقُولُ ثُمَّ كانَ عاقِبَةَ الَّذِينَ أَساؤُا السُّواى أَنْ كَذَّبُوا بِآياتِ اللَّهِ وَ كانُوا بِها يَسْتَهْزِؤُنَ أَظَنَنْتَ يَا يَزِيدُ حَيْثُ أَخَذْتَ عَلَيْنَا أَقْطَارَ الْأَرْضِ وَ آفَاقَ السَّمَاءِ فَأَصْبَحْنَا نُسَاقُ كَمَا تُسَاقُ الْأُسَرَاءُ أَنَّ بِنَا هَوَاناً عَلَيْهِ وَ بِكَ عَلَيْهِ كَرَامَةً وَ أَنَّ ذَلِكَ لِعِظَمِ خَطَرِكَ عِنْدَهُ

فَشَمَخْتَ بِأَنْفِکَ وَ نَظَرْتَ فِی عِطْفِکَ جَذْلَانَ مَسْرُوراً حَیْثُ رَأَیْتَ الدُّنْیا لَکَ مُسْتَوْثِقَةً وَ الْأُمُورَ مُتَّسِقَةً وَ حِینَ صَفَا لَکَ مُلْکُنَا وَ سُلْطَانُنَا فَمَهْلًا مَهْلًا أَنَسِیتَ قَوْلَ اللَّهِ تَعَالَی وَ لا یَحْسَبَنَّ الَّذِینَ کَفَرُوا أَنَّما نُمْلِی لَهُمْ خَیْرٌ لِأَنْفُسِهِمْ إِنَّما نُمْلِی لَهُمْ لِیَزْدادُوا إِثْماً وَ لَهُمْ عَذابٌ مُهِینٌ أَمِنَ الْعَدْلِ یَا ابْنَ الطُّلَقَاءِ تَخْدِیرُکَ حَرَائِرَکَ وَ إِمَاءَکَ وَ سَوْقُکَ بَنَاتِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله و سلم سَبَایَا قَدْ هَتَکْتَ سُتُورَهُنَّ وَ أَبْدَیْتَ وُجُوهَهُنَّ تَحْدُو بِهِنَّ الْأَعْدَاءُ مِنْ بَلَدٍ إِلَی بَلَدٍ وَ یَسْتَشْرِفُهُنَّ أَهْلُ الْمَنَاهِلِ وَ الْمَنَاقِلِ وَ یَتَصَفَّحُ وُجُوهَهُنَّ الْقَرِیبُ وَ الْبَعِیدُ وَ الدَّنِیُّ وَ الشَّرِیفُ لَیْسَ مَعَهُنَّ مِنْ رِجَالِهِنَّ وَلِیٌّ وَ لَا مِنْ حُمَاتِهِنَّ حَمِیٌّ وَ کَیْفَ یُرْتَجَی مُرَاقَبَةُ مَنْ لَفَظَ فُوهُ أَکْبَادَ الْأَزْکِیَاءِ وَ نَبَتَ لَحْمُهُ مِنْ دِمَاءِ الشُّهَدَاءِ وَ کَیْفَ یَسْتَبْطِئُ فِی بُغْضِنَا أَهْلَ الْبَیْتِ مَنْ نَظَرَ إِلَیْنَا بِالشَّنَفِ وَ الشَّنَئَانِ وَ الْإِحَنِ وَ الْأَضْغَانِ ثُمَّ تَقُولُ غَیْرَ مُتَأَثِّمٍ وَ لَا مُسْتَعْظِمٍ

لَأَهَلُّوا وَ اسْتَهَلُّوا فَرَحاً

ثُمَّ قَالُوا یَا یَزِیدُ لَا تُشَلَ

مُنْتَحِیاً عَلَی ثَنَایَا أَبِی عَبْدِ اللَّهِ سَیِّدِ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ تَنْکُتُهَا بِمِخْصَرَتِکَ وَ کَیْفَ لَا تَقُولُ ذَلِکَ وَ قَدْ نَکَأْتَ الْقَرْحَةَ وَ اسْتَأْصَلْتَ الشَّافَةَ بِإِرَاقَتِکَ دِمَاءَ ذُرِّیَّةِ مُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله و سلم وَ نُجُومِ الْأَرْضِ مِنْ آلِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ تَهْتِفُ بِأَشْیَاخِکَ زَعَمْتَ أَنَّکَ تُنَادِیهِمْ فَلَتَرِدَنَّ وَشِیکاً مَوْرِدَهُمْ وَ لَتَوَدَّنَّ أَنَّکَ شَلَلْتَ وَ بَکِمْتَ وَ لَمْ تَکُنْ قُلْتَ مَا قُلْتَ وَ فَعَلْتَ مَا فَعَلْتَ اللَّهُمَّ خُذْ لَنَا بِحَقِّنَا وَ انْتَقِمْ مِنْ ظَالِمِنَا وَ أَحْلِلْ غَضَبَکَ بِمَنْ سَفَکَ دِمَاءَنَا وَ قَتَلَ حُمَاتَنَا فَوَاللَّهِ مَا فَرَیْتَ إِلَّا جِلْدَکَ وَ لَا حَزَزْتَ إِلَّا لَحْمَکَ وَ لَتَرِدَنَّ عَلَی رَسُولِ اللَّهِ صلی الله علیه و آله و سلم بِمَا تَحَمَّلْتَ مِنْ سَفْکِ دِمَاءِ ذُرِّیَّتِهِ وَ انْتَهَکْتَ مِنْ حُرْمَتِهِ فِی عِتْرَتِهِ وَ لُحْمَتِهِ حَیْثُ یَجْمَعُ اللَّهُ شَمْلَهُمْ وَ یَلُمُّ شَعَثَهُمْ وَ یَأْخُذُ بِحَقِّهِمْ وَ لا تَحْسَبَنَّ الَّذِینَ قُتِلُوا فِی سَبِیلِ اللَّهِ أَمْواتاً بَلْ أَحْیاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ یُرْزَقُونَ وَ حَسْبُکَ بِاللَّهِ حَاکِماً وَ بِمُحَمَّدٍ صلی الله علیه و آله و سلم خَصِیماً وَ بِجَبْرَئِیلَ ظَهِیراً وَ سَیَعْلَمُ مَنْ سَوَّلَ لَکَ وَ مَکَّنَکَ مِنْ رِقَابِ الْمُسْلِمِینَ بِئْسَ لِلظَّالِمِینَ بَدَلًا وَ أَیُّکُمْ شَرٌّ مَکاناً وَ أَضْعَفُ جُنْداً وَ لَئِنْ جَرَّتْ عَلَیَّ الدَّوَاهِی مُخَاطَبَتَکَ إِنِّی لَأَسْتَصْغِرُ قَدْرَکَ وَ أَسْتَعْظِمُ تَقْرِیعَکَ وَ أَسْتَکْثِرُ تَوْبِیخَکَ لَکِنَّ الْعُیُونَ عَبْرَی وَ الصُّدُورَ حَرَّی أَلَا فَالْعَجَبُ کُلُّ الْعَجَبِ لِقَتْلِ حِزْبِ اللَّهِ النُّجَبَاءِ بِحِزْبِ الشَّیْطَانِ الطُّلَقَاءِ فَهَذِهِ الْأَیْدِی تَنْطِفُ مِنْ دِمَائِنَا وَ الْأَفْوَاهُ تَتَحَلَّبُ مِنْ لُحُومِنَا وَ تِلْکَ الْجُثَثُ الطَّوَاهِرُ الزَّوَاکِی تَنْتَابُهَا الْعَوَاسِلُ وَ تُعَفِّرُهَا أُمَّهَاتُ الْفَرَاعِلِ وَ لَئِنِ اتَّخَذْتَنَا مَغْنَماً لَتَجِدَنَّا وَشِیکاً مَغْرَماً حِینَ لَا تَجِدُ إِلَّا مَا قَدَّمَتْ یَدَاکَ وَ ما رَبُّکَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِیدِ فَإِلَی اللَّهِ الْمُشْتَکَی وَ عَلَیْهِ الْمُعَوَّلُ فَکِدْ کَیْدَکَ وَاسْعَ سَعْیَکَ وَ نَاصِبْ جُهْدَکَ فَوَاللَّهِ لا تَمْحُو ذِکْرَنَا وَ لا تُمِیتُ وَحْیَنَا وَ لا تُدْرِکُ أَمَدَنَا وَ لَا تَرْحَضُ عَنْکَ عَارَهَا وَ هَلْ رَأْیُکَ إِلَّا فَنَدٌ وَ أَیَّامُکَ إِلَّا عَدَدٌ وَ جَمْعُکَ إِلَّا بَدَدٌ یَوْمَ یُنَادِی الْمُنَادِی أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَی الظَّالِمِینَ فَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِینَ الَّذِی خَتَمَ لِأَوَّلِنَا بِالسَّعَادَةِ وَ الْمَغْفِرَةِ وَ لِآخِرِنَا بِالشَّهَادَةِ وَ الرَّحْمَةِ وَ نَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ یُکْمِلَ لَهُمُ الثَّوَابَ وَ یُوجِبَ لَهُمُ الْمَزِیدَ وَ یُحْسِنَ عَلَیْنَا الْخِلَافَةَ إِنَّهُ رَحِیمٌ وَدُودٌ وَ حَسْبُنَا اللَّهُ وَ نِعْمَ الْوَکِیلُ (۲۰).

سیّد بن طاوس ;و دیگران نوشته‌اند:

زینب دختر علی بن ابیطالب علیهما السلام قیام کرده و فرمودند:

حمد برای پروردگار عالمین است و سلام خدا بر رسول و اهل بیت: او باد. خدا راست می‌گوید که فرموده است: سپس عاقبت افرادی که بد رفتاری کردند این شد که آیات خدا را تکذیب و مسخره نمودند.

ای یزید! تو گمان کردی چون راه قطرهای زمین و افق‌های آسمان را بر ما بسته‌ای و ما نظیر اسیران سوق داده می‌شویم ما نزد خدا خوار هستیم و تو نزد او گرامی خواهی بود و این موضوع نشان می‌دهد که تو نزد خدا اهمیّت داری!؟ لذا با حالت بزرگ منشی به اطراف خود نظر می‌کنی، فوق العاده مسروری از اینکه دنیا به تو رو کرده، امور تو منظّم و مرتب شده، مقام سلطنت ما برای تو با صفا شده، آرام باش! آرام باش! آیا قول خدای سبحان را فراموش کرده‌ای که می‌فرماید:

«وَ لا یَحْسَبَنَّ الَّذِینَ کَفَرُوا أَنَّما نُمْلِی لَهُمْ خَیْرٌ لِأَنْفُسِهِمْ، إِنَّما نُمْلِی لَهُمْ لِیَزْدادُوا إِثْماً وَ لَهُمْ عَذابٌ مُهِینٌ» (۲۱) یعنی افرادی که کافر شدند هرگز گمان نکنند این مهلتی که ما به آنان می‌دهیم برای آنان خیر باشد، جز این نیست که ما به ایشان مهلت می‌دهیم تا گناهان خود را زیاد کنند و عذاب دردناکی برای آنان خواهد بود. سپس فرمودند:

«أمِنَ الْعَدْلِ یَا ابْنَ الطَّلَقَاءِ تَخْدِیرُکَ حَرَائِرَکَ وَ إِمَاءَکَ وَ سَوْقُکَ بَنَاتِ رَسُولِ اللَّهِ سَبَایَا».

یعنی ای پسر آزادشدگان آیا از عدالت تو است که زنان و کنیزان خود را پشت پرده جای دهی و دختران پیامبر اسلام را به اسیری ببری و سوق دهی؟

تو چادرهای ایشان را برداشتی، صورت‌های آنان را باز نمودی، دشمنان، ایشان را با ذلّت و خواری شهر به شهر می‌برند، مردم به تماشای آنان می‌آیند، اشخاص از نزدیک و دور، ناکس و شریف متوجّه صورت ایشان می‌شوند. از مردان دوستی با آنان نیست، احدی از طرفداران آنان نیست که از آنان دفاع نماید، چگونه می‌توان چشم امید به کسی داشت که جگرهای مردان با ذکاوت را از دهان خود خارج نمود و گوشت وی از خون شهیدان روئیده باشد، چگونه از بغض ما اهل بیت خودداری می‌کند کسی که با چشم دشمنی و طعنه زدن و کینه و ستیزه به ما نگاه کند سپس بدون اینکه این مقاله را گناه و عمل بزرگی بدانی می‌گویی:

لَأَهَلُّوا وَ اسْتَهَلُّوا فَرَحاً

ثُمَّ قَالُوا یَا یَزِیدُ لَا تُشَلَ

تو می‌کوشی که در حضور اهل مجلس خود چوب به دندان‌های ابی عبداللَّه که بزرگ جوانان اهل بهشت است بزنی، چرا تو یک چنین شعری را نخوانی در صورتی که نیشتر به دمل زدی و رگ و ریشه را قطع نمودی. تو این عمل را به وسیله‌ی ریختن خون ذرّیه‌ی حضرت محمّد صلی الله علیه و آله و سلم و ستارگان زمین که از آل عبدالمطّلب می‌باشند انجام دادی. اکنون بزرگان و گذشتگان خود را صدا می‌زنی. طولی نمی‌کشد که تو نیز در جایگاه آنان وارد خواهی شد. در آن موقع حتماً دوست خواهی داشت که کاش شَل و لال بودی و آنچه را که گفته بودی نمی‌گفتی و این اعمالی را که انجام داده‌ای، انجام نمی‌دادی. پروردگارا! تو حقّ ما را بگیر! بار خدایا! تو از افرادی که در حق ما ظلم کردند انتقام بِکِش! غضب خود را بر آن اشخاصی که خون ما را ریختند و یاوران ما را کُشتند، نصیب فرما.

ای یزید! به خدا قسم تو نبریدی مگر پوست خود را، قطع نکردی مگر گوشت خویشتن را. به زودی در حالی بر پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم وارد می‌شوی که متحمّل ریختن خون ذرّیه‌ی او شده باشی و نسبت به عترت و پاره بدن آن حضرت هتک حرمت کردی. خدای توانا پراکندگی آنان را به اجتماع مبدّل می‌کند و حقّ ایشان را خواهد گرفت.

ای یزید! هرگز گمان نکنی آن افرادی که در راه خدا کشته شدند نظیر مردگان باشند، بلکه زنده‌اند، یک نوع زنده‌ای که نزد پروردگار خود رزق داده می‌شوند ای یزید! برای تو همین کافی که خدا بر تو حاکم و حضرت علی خصم تو باشد و جبرئیل ما را یاوری نماید. آن افرادی که دستیار تو شدند و تو را بر گردن مسلمانان مسلّط کردند به زودی خواهید دانست که کدام یک از شما دارای بدترین مکان و ضعیف‌ترین لشکر خواهید بود.

گر چه با تو سخن گفتن موجب بلا و محنت من می‌شود، ولی در عین حال من قدر و قابلیّت تو را کوچک می‌شمارم و سرکوبی و توبیخ تو را بزرگ و لازم می‌دانم. ولی چه باید کرد که چشم‌ها گریان و سینه و جگرها سوخته است! آگاه باش: اَلْعَجَب کُلُّ الْعَجَب که حزب شیطان و آزادشدگان حزب خدا را که نجیب بودند کشتند!! این دست‌ها است که پر از خون ما و این دهان‌ها است که از گوشت ما تغذّی می‌نمایند! آن جُثّه‌های پاکیزه‌ست که گرگ‌های بیابانی آنها را به نوبت زیارت می‌کنند و بچّه‌های کفتارها آنها را به خاک می‌مالند. گر چه تو ما را از راه ظلم به غنیمت گرفتی ولی طولی نمی‌کشد در آن موقعی که جز آنچه را پیش پیش فرستاده باشی نخواهی یافت ضامن غرامت ما خواهی بود و پروردگار تو در حقّ بندگانش ظلم نخواهد کرد. ما به خدا شکایت می‌کنیم و به او اعتماد می‌نماییم. پس تو مکر و حیله‌ی خود را بکار ببر، سعی و کوشش خود را انجام بده، جِدّ و جُهد خویشتن را به پایان برسان.

به خدا قسم که تو ذکر و شخصیّت ما را محو نخواهی کرد. وحی ما را نابود و از بین نخواهی برد. تو به فرجام او نخواهی رسید. تو

از این ننگ و عار تبرئه نخواهی شد. رأی تو ضعیف و روزگار حکمفرمایی تو قلیل و جمعیّت تو پراکنده است. در آن روزی که منادی ندا می کند و می گوید:

آگاه باشید که لعنت خدا بر ستمکاران باد.

حمد و سپاس مخصوص آن خداییست که سعادت را نصیب افراد اوّلین ما و شهادت و رحمت را نصیب آخرین افراد ما نمود. ما از خدای مهربان مسألت می‌نمائیم که ثواب فراوان و کاملی به آنان عطا و خلافت ما را نیکو فرماید. زیرا خدا مهربان و دوستدار ما است. خداست که برای ما کافی و بهترین وکیل می‌باشد.

زیارت ناحیه‌ی مقدّسه زیارت ناحیه‌ی مقدّسه

السّلام عَلی آدمَ صَفْوةِ اللهِ مِن خَليقَتِهِ،

سلام بر آدم یارِ مخلص خدا از بینِ آفریدگانش،

السّلام عَلی شِیثَ وَلیِّ اللهِ و خِیرَتِهِ،

سلام بر شیث ولیّ خدا و بهترینِ بندگانش،

السّلام عَلی إدْریسَ القائِمِ للهِ بحُجَّتِهِ،

سلام بر ادریس که برای خدا حجّتِ او را به پا داشت،

السّلام عَلی نُوح المُجَابِ فی دَعوَتِهِ،

سلام بر نوح که دعایش قرینِ اجابت بود،

السّلام عَلی هُود المَمْدودِ مِنَ اللهِ بمَعونَتِهِ،

سلام بر هود که کمک و یاریِ خدا مَدَدِ او بود،

السّلام عَلی صَالِحِ الَّذی تَوَجَّهَ للهِ بکَرامَتِهِ،

سلام بر صالح که خداوند تاج کرامت بر سرش نهاد،

السّلام عَلی إبْراهِيم الَّذی حَبَاهُ الله بخُلَّتِهِ،

سلام بر ابراهیم که خدا مقام خُلّت و رفاقت رابه او عطا نمود،

السّلام عَلی إسْمَاعيل الَّذی فَداهُ اللهُ بِذِبْحٍ عَظيمٍ مِن جَنَّتِهِ،

سلام بر اسماعیل که خداوند ذبحی عظیم از بهشت را فدایِ او نمود،

السّلام عَلی إسْحَاق الَّذی جَعَل اللهُ النُّبُوَّةَ فی ذُرِّيَّتِهِ،

سلام بر اسحاق که خداوند پیامبری را در نسل او قرار داد،

السّلام عَلی یَعقوب الَّذی رَدَّ الله عَليهِ بَصَرَهُ بِرَحمَتِهِ،

سلام بر یعقوب که خداوند به رحمت خود بینائیِ چشمش را به او بازگرداند،

السّلام عَلی یُوسف الَّذی نَجَّاهُ اللهُ مِنَ الجُبِّ بِعَظَمَتِهِ،

سلام بر یوسف که خداوند به عظمتِ خود او را از قعر چاه رهائی بخشید،

السّلام عَلی مُوسَی الَّذی فَلَقَ اللهُ البَحْرَ لَهُ بِقُدرَتِهِ،

سلام بر موسی که خداوند با قدرتِ خود دریا را برایش شکافت،

السّلام عَلی هَارُون الَّذی خَصَّهُ اللهُ بِنُبوَّتِهِ،

سلام بر هارون که خداوند پیامبری خود را به وی اختصاص داد،

السّلام عَلی شُعَیب الَّذی نَصَرَهُ اللهُ عَلی أُمَّتِهِ،

سلام بر شعیب که خدا او را بر اُمّتش پیروز نمود،

السّلام عَلی دَاود الَّذی تَابَ اللهُ عَلیهِ مِن خَطیئَتِهِ،

سلام بر داوود که خداوند از لغزش او درگذشت،

السّلام عَلی سُلَیمَان الَّذی ذُلَّتْ لَهُ الجِنُّ بِعِزَّتِهِ،

درود بر سلیمان که به خاطر شوکتش جنّ به فرمان او درآمد،

السّلام عَلی أیُّوب الَّذی شَفَاهُ اللهُ مِنْ عِلَّتِهِ،

سلام بر ایّوب که خداوند او را از بیماریش شفا بخشید،

السّلام عَلی یُونس الَّذی أنْجَزَ اللهُ لَهُ مَضْمُونَ عِدَّتِه،

سلام بر یونس که خداوند به وعده‌ی خود برایش وفا نمود،

السّلام عَلی عُزَیر الَّذی أحیَاهُ اللهُ بَعدَ مَوتَتِهِ،

سلام بر عُزَیر که خداوند او را پس از مرگش به حیات بازگردانید،

السّلام عَلی زَکَریَّا الصَّابِرِ فِی مِحْنَتِهِ،

سلام بر زکریّا که در رنج و بَلا شکیبا بود،

السّلام عَلی یَحْیَی الَّذی أزْلَفَهُ اللهُ بِشَهادَتِهِ،

سلام بر یحیی که خداوند به سبب شهادت مقام و منزلتِ او را بالا برد،

السّلام عَلی عِیسَی رُوح اللهِ وَ کَلِمَتِهِ،

سلام بر عیسی روح خدا و کلمه‌ی او،

السّلام عَلی مُحمَّدٍ حَبیبِ اللهِ و صَفْوتِهِ،

سلام بر محمّد محبوبِ خدا و یار مخلص او،

السّلام عَلَی امیرالمؤمنین عَلیِّ بْن أبی طَالِبٍ المَخْصُوص بِأخُوَّتِهِ،

سلام بر امیرالمومنین علی بن ابیطالب که برادری پیغمبر خاص اوست،

السّلام عَلی فَاطِمَةَ الزَّهراءِ ابنَتِهِ،

سلام بر فاطمه‌ی زهراء دختر رسول الله،

السّلام عَلی أبِی مُحَمَّدٍ الحَسَنِ وَصِیِّ أبیهِ و خَلیفَتِهِ،

سلام بر حسن بن علی وصیّ و جانشین پدرش،

السّلام عَلی الحُسینِ الَّذی سَمَحَتْ نَفْسُهُ بِمُهجَتِهِ،

سلام بر حسین که به آسانی خون خود را تقدیم نمود،

السّلام عَلی مَنْ أطَاعَ اللهَ فِی سِرِّهِ وَ عَلانِیَتِهِ،

سلام بر آن کسی که در نهان و آشکار خدا را اطاعت نمود،

السّلام عَلی مَنْ جَعَلَ اللهُ الشِّفاءَ فِی تُرْبَتِهِ،

سلام بر آن کسی که خداوند شفا را در خاکِ قبرِ او قرار داد،

السّلام عَلَی مَن الإِجَابَهُ تَحْتَ قُبَتِهِ،

سلام بر آن کسی که (محلّ) اجابتِ دعا در زیرِ بارگاه اوست،

السّلام علی مَن الأئمّهُ مِنْ ذُرِّیّتِهِ،

سلام بر آن کسی که امامان از نسل اویند،

السّلام علی ابْنِ خَاتَمِ الأنبِیَاءِ،

سلام بر فرزندِ خاتم پیامبران،

السّلام عَلَی ابْنِ سَیِّدِ الأوصِیَاءِ،

سلام بر فرزند سرور جانشینان،

السّلام عَلَی ابْنِ فَاطِمَهَ الزَّهْرَاءِ،

سلام بر فرزند فاطمه‌ی زهراء،

السّلام عَلَی ابنِ خَدِیجَهُ الکُبْرَی،

سلام بر فرزند خدیجه‌ی کبری،

السّلام عَلَی ابْنِ سِدْرَهُ الْمُنتَهَی،

سلام بر فرزند سدرهٔ المنتهی،

السّلام عَلی ابْنِ جَنَّهُ المَأوَی،

سلام بر فرزند جنّهٔ المأوی،

السّلام عَلی ابْنِ زَمْزَمَ وَ الصَّفَا،

سلام بر فرزند زمزم و صفا،

السّلام عَلَی الْمُرَمَّلِ بالدِّمَاءِ،

سلام بر آن آغشته به خون،

السّلام عَلَی المَهْتُوکِ الخِبَاءِ،

سلام بر آنکه (حُرمَتِ) خیمه گاهش دریده شد،

السّلام عَلَی خَامِسِ أصْحَابِ أهْلِ الکِسَاءِ،

سلام بر پنجمینِ اصحابِ کساء،

السّلام عَلی غَریبِ الغُرَبَاءِ،

سلام بر غریبِ غریبان،

السّلام عَلی شَهِیدِ الشُّهَدَاءِ،

سلام بر شهیدِ شهیدان،

السّلام عَلی قَتیلِ الأدْعِیَاءِ،

سلام بر مقتولِ دشمنان،

السّلام عَلی سَاکِنِ کَرْبَلاءِ،

سلام بر ساکنِ کربلاء،

السّلام عَلی مَنْ بَکَتْهُ مَلائِکَهُ السَّمَاءِ،

سلام بر آن کسی که فرشتگانِ آسمان بر او گریستند،

السّلام عَلَی مَنْ ذُرِّیتُهُ الأزکِیاءُ،

سلام بر آن کسی که خاندانش پاک و مطهّرند،

السّلام عَلی یَعْسُوبِ الدِّیْنِ،

سلام بر پیشوای دین،

السّلام عَلی مَنَازِلِ البَرَاهِینِ،

سلام بر آن جایگاه‌های براهین،

السّلام عَلی الأئِمَّةِ السَّادَاتِ،

سلام بر آن پیشوایانِ سَروَر،

السّلام عَلی الجُیوبِ المُضَرَّجَاتِ،

سلام بر آن گریبان‌های چاک شده،

السّلام عَلی الشِّفَاهِ الذَّابِلاتِ،

سلام بر آن لب‌های خشکیده،

السّلام عَلی النُّفوسِ المُصْطَلِمَاتِ،

سلام بر آن جان‌های مُستأصل و ناچار،

السّلام عَلَی الأروَاحِ المُختَلسَاتِ،

سلام بر آن ارواحِ (از کالبد) خارج شده،

السّلام عَلی الأجْسَادِ العَاریَاتِ،

سلام بر آن جسدهای عریان و برهنه،

السّلام عَلی الجُسُومِ الشَّاحِبَاتِ،

سلام بر آن بدن‌های لاغر و نحیف،

السّلام عَلی الدِّمَاءِ السَّائِلاتِ،

سلام بر آن خون‌های جاری،

السّلام عَلی الأعْضَاءِ المُقطَّعَاتِ،

سلام بر آن اعضایِ قطعه قطعه شده،

السّلام عَلی الرُّؤوسِ المُشَالاَتِ،

سلام بر آن سرهایِ بالا رفته (بر نیزه ها)،

السّلام عَلی النِسْوَةِ البَارِزَاتِ،

سلام برآن بانوانِ بیرون آمده (از خیمه ها)،

السّلام عَلی حُجَّةِ رَبِّ العَالَمِینَ،

سلام بر حجّتِ پروردگارِجهانیان،

السّلام عَلَیکَ و عَلی آبَائِکَ الطَّاهِرِینَ،

سلام بر تو (ای حسین بن علی) و بر پدرانِ پاک و طاهِرَت،

السّلام عَلَیْکَ و عَلی أبْنَائِکَ المُسْتَشْهَدِینَ،

سلام بر تو و بر فرزندانِ شهیدت،

السّلام عَلیکَ و عَلی ذُرِّیَّتِک النَّاصِرِینَ،

سلام بر تو و بر خاندانِ یاری دهنده‌ات (به دین الهی)،

السّلام عَلیکَ و عَلی المَلائِکَةِ المُضَاجِعِینَ،

سلام بر تو و بر فرشتگانِ مُلازم آرامگاهت،

السّلام عَلی القَتیلِ المَظلُوم،

سلام بر آن کشته‌ی مظلوم،

السّلام عَلی أخِیْهِ المَسمُوم،

سلام بر برادرِ مسمومش،

السّلام عَلی عَلیٍّ الکَبِیرِ،

سلام بر علی اکبر،

السّلام عَلی الرَّضِیعِ الصَّغِیرِ،

سلام بر آن شیر خوارِ کوچک،

السّلام عَلَی الأبْدَانِ السَّلِیبَةِ،

سلام بر آن بدن‌های برهنه شده،

السّلام عَلی العِتْرَةِ القَرِیْبَةِ،

سلام بر آن خانواده‌ای که نزدیک (و همراه سَروَرشان) بودند،

السّلام عَلی المُجدَّلِینَ فی الفَلَوَاتِ،

سلام بر آن به خاک افتادگان در بیابان‌ها،

السّلام عَلی النَّازِحِینَ عَن الأوطَانِ،

سلام بر آن دور افتادگان از وطن‌ها،

السّلام عَلی المَدْفُونِینَ بِلا أکْفَانِ،

سلام بر آن دفن شدگانِ بدون کفن،

السّلام عَلی الرُّؤوسِ المُفَرَّقَةِ عَن الأبْدانِ،

سلام بر آن سرهای جدا شده از بدن،

السّلام عَلی المُحتَسِبِ الصَّابِرِ،

سلام بر آن حسابگر و شکیبا،

السّلام عَلی المَظْلُومِ بِلا نَاصِرِ،

سلام بر آن مظلومِ بی‌یاور،

السّلام عَلَی سَاکِنِ التُّربَةِ الزَّاکِیةِ،

سلام بر آن جای گرفته در خاکِ پاک،

السّلام عَلی صَاحِبِ القُبَّةِ السَّامِیَةِ،

سلام بر صاحبِ آن بارگاهِ عالی رتبه،

السّلام عَلی مَن طَهَّرَهُ الجَلِیلُ،

سلام بر آن کسی که ربّ جلیل او را پاک و مطهّر گردانید،

السّلام عَلی مَنِ افْتَخَرَ بِهِ جِبرائِیلُ،

سلام بر آن کسی که جبرئیل به او مباهات می‌نمود،

السّلام عَلی مَنْ نَاغَاهُ فِی المَهْدِ مِیکَائیلُ،

سلام بر آن کسی که میکائیل در گهواره با او تکلّم می‌نمود،

السّلام عَلی مَنْ نُکِثَتْ ذِمَّتُهُ،

سلام بر آن کسی که عهد و پیمانش شکسته شد،

السّلام عَلی مَن هُتِکَتْ حُرْمَتُهُ،

سلام بر آن کسی که پرده حُرمَتش دریده شد،

السّلام عَلی مَنْ أُرِیقَ بِالظُّلْمِ دَمُهُ،

سلام برآن کسی که خونش به ظلم ریخته شد،

السّلام عَلی المُغسَّلِ بِدَمِ الجِرَاحِ،

سلام بر آنکه با خونِ زخم هایش شست و شو داده شد،

السّلام عَلی المُجَرَّعِ بِکاسَاتِ الرِّمَاحِ،

سلام بر آنکه از جام‌های نیزه‌ها جرعه نوشید،

السّلام عَلی المُضَامِ المُستَبَاحِ،

سلام بر آن مظلومی که خونش مباح گردید،

السّلام عَلی المَنْحُورِ فی الوَرَی،

سلام بر آنکه در ملأ عام سرش بریده شد،

السّلام عَلی مَن دَفنَهُ أهْلُ القُرَی،

سلام بر آنکه اهل قریه‌ها دفنش نمودند،

السّلام عَلی المَقْطُوعِ الوَتِینِ،

سلام بر آنکه شاهرَگش بریده شد،

السّلام عَلی المُحَامی بِلا مُعِینٍ،

سلام بر آن مدافعِ بی‌یاور،

السّلام عَلی الشَّیْبِ الخَضِیبِ،

سلام بر آن مَحاسنِ به خون خضاب شده،

السّلام عَلی الخَدِّ التَّرِیْبِ،

سلام بر آن گونه‌ی خاک آلوده،

السّلام عَلی البَدَنِ السَّلِیْبِ،

سلام بر آن بدنِ برهنه،

السّلام عَلی الثَّغْرِ المَقْرُوعِ بالقَضِیبِ،

سلام بر آن دندانِ چوب خورده،

السّلام عَلی الرَّأسِ المَرفُوعِ،

سلام بر آن سرِ بالای نیزه رفته،

السّلام عَلی الأجْسَامِ العَارِیَةِ فی الفَلَوَاتِ،

سلام بر آن بدن‌های برهنه و عریانی که در بیابان‌ها (ی کربلا)

تَنْهَشُهَا الذِّئَابُ العَادِیَاتُ، و تَخْتَلِفُ إلَیها السِّباعُ الضَّارِیَاتُ،

گُرگ‌های تجاوزگر به آن دندان می‌آلودند، و درندگان خونخوار بر گِردِ آن می گشتند،

السّلام عَلیْکَ یَا مَولاَیَ و عَلی المَلائِکَةِ المَرْفُوفینَ حَولَ قُبَّتِکَ،

سلام بر تو ای مولای من و بر فرشتگانی که بر گِردِ بارگاه تو پَر می کِشند،

الحَافِّینَ بِتُربَتِکَ، الطَّائِفِین بِعَرَصَتِکَ، الوَارِدِینَ لِزَیَارَتِکَ،

و اطرافِ تُربت اجتماع کرده‌اند، و در آستانِ تو طواف می کنند، و برای زیارت تو وارد می‌شوند،

السّلام عَلیکَ فَإنِّی قَصَدْتُ إلَیکَ، و رَجَوتُ الفَوزَ لَدَیکَ،

سلام بر تو، من به سوی تو رو آورده ام، و به رستگاری در پیشگاه تو امید بسته ام،

السّلام عَلیکَ سَلامُ العَارِفِ بِحُرمَتِکَ، المُخْلِصِ فی وِلایَتِکَ،

سلام بر تو سلامِ آن کسی که به حُرمتِ تو آشناست، و در ولایت و دوستیِ تو مُخلص و بی‌ریا است،

المُتَقرِّبِ إلی اللهِ بِمَحَبَّتِکَ، البریءِ مِن أعَدَائِکَ،

و به سببِ محبّت و ولای تو به خدا تقرّب جسته، و از دشمنانت بیزار است،

سَلامُ مَنْ قَلْبُهُ بِمُصَابِک مَقرُوحٌ، وَ دَمْعُهُ عِندَ ذِکرِکَ مَسْفُوحٌ،

سلام کسی که قلبش از مصیبت تو جریحه دار، و اشکش به هنگام یاد تو جاری است،

سَلامُ المَفْجُوعِ الحَزِینِ، الوَالِهِ المُستَکِینِ،

سلام کسی که دردناک و غمگین و شیفته و فروتن است،

سَلامُ مَن لَو کَانَ مَعَکَ بِالطُّفُوفِ لَوَقَاکَ بِنَفسِهِ حَدَّ السُّیُوفِ،

سلام کسی که اگر با تو در کربلاء می‌بود، با جانش (در برابرِ) تیزیِ شمشیرها از تو محافظت می‌نمود،

و بَذَلَ حُشَاشَتَهُ دُونَکَ لِلحُتُوف، و جَاهَد بَینَ یَدَیکَ،

و نیمه جانش را به خاطر تو به دست مرگ می‌سپرد، و در رکاب تو جهاد می کرد،

و نَصَرَکَ عَلی مَن بَغَی عَلَیکَ، وَ فَدَاکَ بِرُوحِهِ وَ جَسَدِهِ،

و تو را بر علیه ستمکاران یاری داده، جان و تن و مال و فرزندش را فدای تو می‌نمود،

وَ مَالِهِ وَ ولْدِهِ، وَ رُوحُهُ لِرُوحِکَ فِدَاءٌ، وَ أهْلُهُ لأهلِکَ وِقَاءٌ،

و جانش فدای جان تو، و خانواده‌اش سپر بلایِ اهل بیت تو می‌بود.

فَلَئِنْ أخَّرَتْنی الدُّهُورُ، وَ عَاقَنِی عَنْ نَصْرِکَ المَقْدُورُ،

اگر چه زمانه مرا به تأخیر انداخت، و مُقَدَّرات الهی مرا از یاریِ تو بازداشت،

وَ لَمْ أکُنْ لِمَنْ حَارَبَکَ مُحَارِباً،

و نبودم تا با آنانکه با تو جنگیدند بجنگم،

وَ لِمَنْ نَصَبَ لَکَ العَدَاوَةَ مُناصِباً، فَلأَنْدُبَنَّکَ صَبَاحاً وَ مَسَاءً،

و با کسانی که با تو اظهار دشمنی کردند خصومت نمایم، (در عوض) صبح و شام بر تو مویه می کنم،

وَ لأبْکِیَنَّ لَکَ بَدَل الدُّمُوعِ دَماً،

و به جای اشک برای تو خون گریه می کنم،

حَسْرَةً عَلَیکَ، و تَأسُّفاً عَلی مَا دَهَاکَ وَ تَلَهُّفاً،

از روی حسرت و تأسّف و افسوس بر مصیبت‌هایی که بر تو وارد شد،

حَتَّی أمُوتُ بِلَوعَةِ المُصَابِ، وَ غُصَّةِ الاِکْتِئَابِ

تا جایی که از فرط اندوهِ مصیبت، و غم و غصّه شدّتِ حزن جان سپارم.

أشْهَدُ أنَّکَ قَدْ أقَمْتَ الصَّلاةَ، وَ آتَیْتَ الزَّکَاةَ،

گواهی می‌دهم که تو نماز را به پا داشتی، و زکات دادی،

وَأَمَرْتَ بِالمَعرُوفِ، وَ نَهَیْتَ عَنِ المُنْکَرِ و العُدْوَانِ،

و امر به معروف کردی، و از منکر و عداوت نَهی نمودی،

وأطَعْتَ اللهَ وَ مَا عَصَیْتَهُ، و تَمَسَّکْتَ بِهِ وَ بِحَبلِهِ،

و اطاعتِ خدا کردی و نافرمانی وی ننمودی، و به خدا و ریسمان او چنگ زدی

فأرضَیتَهُ وَ خَشیْتَهُ، وَ رَاقبتَهُ و اسْتَجَبْتَهُ، وَ سَنَنْتَ السُّنَنَ،

تا وی را راضی نمودی، و از وی در خوف و خشیَت بوده نظاره گرِ او بودی، و او را اجابت نمودی، و سنّت‌های نیکو به وجود آوردی،

وأطفَأْتَ الفِتَنَ وَ دَعَوْتَ إلَی الرَّشَادِ، وَ أوْضَحْتَ سُبُل السَّدَادِ،

و آتش‌های فتنه را خاموش نمودی، و دعوت به هدایت و استقامت کردی، و راه‌های صواب و حقّ را روشن و واضح گرداندی،

و جَاهَدْتَ فِی اللهِ حَقَّ الجِّهَادِ، و کُنْتَ لله طَائِعاً،

و در راه خدا به حقّ جهاد نمودی، و فرمانبردارِ خداوند بودی،

وَلِجَدِّک مُحمَّدٍ (صلی الله علیه و آله و سلم) تَابِعاً، وَ لِقُولِ أبیکَ سَامِعاً،

و پیرو جدّت محمّد بن عبدالله بودی، و شنوای کلام پدرت علی بودی،

وَإلی وَصِیَّةِ أخیکَ مُسَارِعاً، وَ لِعِمَادِ الدِّینِ رَافِعاً،

و پیشی گیرنده به (انجام) سفارش برادرت امام حسن بودی، و رفعت دهنده‌ی پایه‌ی شرافتِ دین،

وَللطُّغْیَانِ قَامِعاً، وَ للطُّغَاةِ مُقَارِعاً، و للأمَّة نَاصِحاً،

و خوار و سرکوب کننده‌ی طغیان، و کوبنده‌ی سرکشان، و خیرخواه و نصیحت گر اُمّت بودی،

وفِی غَمَرَاتِ المَوتِ سَابِحاً، و لِلفُسَّاقِ مُکَافِحاً،

در هنگامی که در شدائد مرگ دست و پا می‌زدی، و مبارزه کننده با فاسقان بودی،

وبِحُجَجِ اللهِ قَائِماً، و للإسْلاَمِ وَ المُسْلِمِینَ رَاحِماً،

و قیام کننده با حُجَج و براهین الهی، و ترحُّم کننده بر اسلام و مسلمین بودی،

وَ لِلحَقِّ نَاصِراً، وَ عِنْدَ البَلاءِ صَابِراً، وَ لِلدِّین کَالِئاً،

یاری گر حق بودی، در هنگام بلاء شکیبا و صابر، حافظ و مراقب دین،

وَعَنْ حَوزَتِهِ مُرامِیاً تَحُوطُ الهُدَی وَتَنْصُرُهُ،

و مدافع حریم آئین بودی، (طریقِ) هدایت را حفظ نموده یاری می‌نمودی،

وَتَبسُطُ العَدْلَ وَتَنْشُرُهُ، و تَنْصُرُ الدِّینَ و تُظْهِرُهُ،

عدل و داد را گسترش داده و وسعت می‌بخشیدی، دین و آئینِ الهی را یاری نموده آشکار می‌نمودی،

وَتَکُفُّ العَابِثَ و تَزجُرُهُ، و تأخُذُ للدَّنیِّ مِنَ الشَّرِیفِ،

یاوه گویان را (از ادامه راه) بازداشته جلوگیری می‌کردی، حقّ ضعیف را از قوی بازمی ستاندی،

وتُسَاوِی فِی الحُکْمِ بَینَ القَوِیِّ و الضَّعِیفِ کُنْتَ رَبیعَ الأیْتَام،

در قضاوت و داوری بین ضعیف و قوی برابر حُکم می‌نمودی، تو بهار سرسبزِ یتیمان بودی،

وَعِصْمَةَ الأنَام، وَعِزَّ الإِسْلام، وَمَعْدِنَ الأحْکَام،

نگاهبان و حافظ مردم بودی، مایه عزّت و سرافرازی اسلام، معدنِ احکام الهی،

وَحَلِیفَ الإنْعَام، سَالِکاً طَرائِقَ جَدِّکَ وَأبِیکَ،

هم پیمان نیکی و احسان بودی، پوینده‌ی طریقه جدّ و پدرت

مُشَبِّهاً فی الوَصیَّةِ لأخِیکَ، وَفِیَّ الذِّمَم، رَضِیَّ الشِّیَم،

و در سفارشات و وصایا همسانِ برادرت بودی، وفادار به پیمان‌ها، دارای سجایایِ پسندیده،

ظَاهِرَ الکَرَم، مُتَهَجِّداً فِی الظُّلَم،

و با جود و کَرَم آشکار بودی، شب زنده دار (به عبادت) در دلِ شبهای تاریک،

قَوِیمَ الطَّرَائِقِ، کَرِیمَ الخَلائِقِ، عَظِیمَ السَّوابِقِ، شَرِیفَ النَّسَبِ،

معتدل و میانه رو در روش‌ها، با سجایا و اخلاق کریمانه، دارای سوابقِ با عظمت و ارزشمند، دارای نَسَبِ شریف،

مُنِیفَ الحَسَبِ، رَفِیعَ الرُّتَبِ، کَثِیرَ المَنَاقِبِ،

و حَسَبِ والا، با درجات و رتبه هایِ رفیع و عالی، مناقب و فضائلِ بسیار،

مَحْمُودَ الضَّرَائِبِ، جَزِیلَ المَوَاهِبِ حَلِیمٌ، رَشِیدٌ، مُنِیبٌ،

سرشت‌ها و طبیعت‌های مورد ستایش، و با عطایا و مواهبِ بزرگ بودی، حلیم و صبور، هدایت شده،

جَوادٌ، عَلِیمٌ، شَدِیدٌ، إمَامٌ، شَهِیدٌ، أوَّاهٌ، مُنِیبُ،

با جود و سخاوت (دانا) توانا و قاطع، پیشوای شهید، بسیار نالان و گریان در پیشگاه خداوند،

حَبِیبٌ، مُهِیبٌ کُنْتَ للرَّسُولِ (صلی الله علیه و آله و سلم) وَلَداً، وَللقُرآنِ سَنَداً،

محبوب با هیبت بودی، تو برای پیامبر که درود خدا بر او و آل او باد فرزند، و برای قرآن پشتوانه [نجات دهنده]،

وَلِلأمَّةِ عَضُداً، و فی الطَّاعَةِ مُجتَهِداً، حَافِظاً للعَهدِ والمِیثَاقِ،

و برای امّت اسلام بازوی توانا، و در طاعتِ حقّ کوشا بودی، تو حافظِ عهد و پیمانِ الهی،

نَاکِباً عَن سُبُلِ الفُسَّاقِ، و بَاذلاً للمَجْهُودِ،

دوری کننده از طُرُقِ فاسقان بودی، [و] تو آنچه در توان داشتی (برای اِعلاءِ کلمه‌ی حقّ) بذل نمودی،

طَوِیلَ الرُّکُوعِ و السُّجُودِ، زاهِداً فی الدُّنیا زُهْدَ الرَّاحِلِ عَنْها،

دارای رکوع و سجود طولانی بودی، تو مانند کسی که از دنیا رخت برخواهد بست از آن روگردان بودی،

نَاظِراً إِلَيها بِعَينِ المُسْتَوحِشِينَ مِنْها آمَالُكَ عَنْها مَكفُوفَةٌ،

و مانند کسانی که از دنیا در وحشت و هراس به سر می‌برند به آن نگاه می کردی، آرزوهایت از (تعلّق به) دنیا بازداشته شده،

وهِمَّتُكَ عَنْ زِينَتِهَا مَصْرُوفَةٌ، وَ أَلحَاظِكَ عَن بَهْجَتِهَا مَطْرُوفَةٌ،

و همّت و کوشِشت از زیور دنیا رو گردانده بود، دیدگانت از بهجت و سرور دنیا بربسته،

وَرَغْبَتِكَ فِى الآخِرَة مَعرُوفَةٌ،

و اشتیاق و میلت به آخرت شهره‌ی آفاق است،

حَتَّى إِذَا الجَورُ مَدَّ بَاعَهُ، و أَسْفَرَ الظُّلْمُ قِنَاعَهُ،

تا آنکه جور و ستم دستِ تعدّی دراز نمود، و ظلم و سرکشی نقاب از چهره برکشید،

وَ دَعَا الغَيُّ أَتْبَاعَهُ و أَنْتَ فِى حَرَمِ جَدِّك قَاطِنٌ،

و ضلالت و گمراهی پیروان خویش را فرا خواند، با آنکه تو در حَرَمِ جدّت متوطّن بودی،

وَللظَّالِمِينَ مُبَايِنٌ، جَلِيسُ البَيتِ وَ المِحْرَابِ،

و از ستمکاران فاصله گرفته بودی، و مُلازم منزل و محرابِ عبادت بوده،

مُعتَزِلٌ عَنْ اللَّذَاتِ و الشَّهَوَاتِ، تَنْكُرُ المُنْكَرَ بِقَلبِكَ وَ لِسَانِك،

و از لذّت‌ها و شهوات دنیوی کناره گیر بودی، و بر حسب طاقت و تَوانَت مُنکَر را با قلب و زبانت انکار می‌نمودی،

عَلى حَسَبِ طَاقَتِكَ وَ إِمْكَانِكَ ثُمَّ اقْتَضَاكَ العِلْمُ للإِنْكَارِ،

پس از آن علم و دانشت اقتضای انکارِ آشکار نمود،

وَلزِمَكَ أَنْ تُجَاهِدَ الفُجَّار، فَسِرْتَ فِى أَوْلادِكَ وَ أَهَالِيكَ،

و بر تو لازم گشت [لازم نمود] با بدکاران رویاروی جهاد کنی، بنابراین در میان فرزندان و خانواده ات،

وشِيعَتِكَ و مُوَالِيكَ، و صَدَّعْتَ بِالحَقِّ وَ البَيِّنَةِ،

و پیروان و دوستانت روانه شدی، و حقّ و برهان را آشکار نمودی،

وَدَعَوتَ إِلَى الله بِالْحِكْمَةِ وَ الْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ

و با حکمت و پند و اندرز نیکو (مردم را) به سوی خدا فراخواندی،

وَأَمَرْتَ بِإِقَامَةِ الحُدُودِ، و الطَّاعَةِ لِلمَعْبُودِ، وَ نَهَيْتَ عَنِ الخَبَائِثِ وَ الطُّغْيَانِ،

و به برپاداریِ حدود الهی، و طاعت معبود امر نمودی، و از پلیدی‌ها و سرکشی نهی فرمودی،

وَوَاجَهُوكَ بِالظُّلْمِ وَ العُدْوَانِ، فَجَاهَدْتَهُم بَعْدَ الإِيعَازِ لَهُم،

ولی آنها به ستم و دشمنی رویاروی تو قرار گرفتند، پس تو نیز با آنان به جهاد برخواستی پس از آنکه (حقّ را) به آنان گوشزد نمودی،

وَ تَأْكِيدِ الحُجَّةِ عَلَيْهِم، فَنَكَثوا ذِمَامَكَ و بَيْعَتَكَ،

و حجّت را بر آنها مؤکّد فرمودی، ولی عهد و پیمان و بیعت تو را شکستند،

و أَسْخَطوا رَبَّكَ وَ جَدَّك، وَ بَدؤُوكَ بِالحَرْبِ،

و پروردگار و جدّ تو را به خشم آوردند و با تو ستیز آغاز کردند،

فَثَبَتَّ لِلطَّعْنِ و الضَّرْبِ، و طَحَنْتَ جُنُودَ الفُجَّارِ،

پس تو به جهت زد و خورد و پیکار استوار شدی، و لشکریان فاجر را خورد و آسیا نمودی،

وَاقْتَحَمْتَ قَسْطَلَ الغُبَار، مُجَاهِداً بِذِی الفِقَار،

و در گَرد و غُبار نبرد فرو رفتی، و چنان با ذوالفقار جنگیدی،

کَأَنَّکَ عَلِیٌّ المُخْتَارُ فَلَمَّا رَأَوْکَ ثَابِتَ الجَأْشِ،

که گویا علیّ مرتضی هستی، پس چون تو را با قلبی مطمئن،

غَیْرَ خَائِفٍ وَ لا خَاشٍ، نَصَبُوا لَکَ غَوائِلَ مَکْرِهِمُ،

بدون ترس و هراس یافتند، شرور مکر و حیله شان را بر تو برافراشتند،

و قَاتَلُوکَ بِکَیْدِهِمُ وَ شَرِّهِمُ، و أَمَرَ اللَّعِینُ جُنودَهُ،

و از در نیرنگ و فساد با تو قتال نمودند، و آن ملعون لشکریانش را فرمان داد،

فَمَنَعُوکَ المَاءَ وَ وُرُودَهُ، و نَاجَزُوکَ القِتَالَ، وَ عَاجَلُوکَ النِّزَالَ،

تا تو را از آب و استفاده‌ی آن منع نمودند، و با تو قتال نمودند، و به جنگ و مبارزه با تو شتافتند،

وَ رَشَقُوکَ بِالسِّهَامِ وَ النِّبَالِ، و بَسَطُوا إِلَیکَ أَکُفَّ الاِصْطِلَامِ،

و تیرها و خدنگ‌ها به سوی تو پرتاب نمودند، و برای استیصال و ناچار نمودن تو دست دراز کردند،

وَ لَمْ یَرْعَوْا لَکَ ذِمَاماً، وَ لا رَاقَبُوا فِیْکَ أَثَاماً، فِی قَتْلِهِمُ أَوْلِیَاءَکَ،

و حُرمتی برای تو مراعات نکردند، و از هیچ گناهی در مورد تو خودداری ننمودند، چه در کشتن آنها دوستانت را،

وَنَهْبِهِمُ رِحَالَکَ وَ أَنْتَ مُقْدَّمٌ فی الهَبَوَاتِ، و مُحتَمِلٌ للأذِیَّاتِ،

و چه در غارت اثاثیه خیمه هایت، (باری) تو در گَرد و غُبارهای جنگ پیش تاختی، و آزار و اذیّت‌های فراوانی تحمّل نمودی،

قَدْ عَجِبَتْ مِنْ صَبْرِکَ مَلائِکَةُ السَّمَاوَاتِ،

آنچنان که فرشتگانِ آسمان‌ها از صبر و شکیبایی تو به شگفت آمدند،

فَأَحْدَقُوا بِکَ مِنْ کِلِّ الجِّهَاتِ، و أَثْخَنُوکَ بِالجِّرَاحِ،

پس دشمنان از همه طرف به تو هجوم آوردند، و تو را به سبب زخم‌ها و جراحت‌ها ناتوان نمودند،

وَ حَالُوا بَیْنَکَ وَ بَینَ الرَّوَاحِ، وَ لَمْ یَبْقَ لَکَ نَاصِرٌ،

و راه خلاص و رفتن بر تو بستند، تا آنکه هیچ یاوری برایت نماند،

وَ أَنْتَ مُحْتَسِبٌ صَابِرٌ تَذُبُّ عَنْ نِسْوَتِکَ وَ أَوْلادِکَ،

ولی تو حسابگر و صبور بودی، از زنان و فرزندانت دفاع و حمایت می‌نمودی،

حَتَّی نَکَّسُوکَ عَنْ جَوَادِکَ، فَهَوَیْتَ إِلَی الأَرْضِ جَرِیْحاً،

تا آنکه تو را از اسبِ سواری ات سرنگون نمودند، پس با بدن مجروح بر زمین سقوط کردی،

تَطَأُکَ الخُیولُ بِحَوَافِرِهَا، وَ تَعْلُوکَ الطُّغَاةُ بِبَوَاتِرِها،

در حالی که اسب‌ها تو را با سُم‌های خویش کوبیدند، و سرکشان با شمشیرهای تیزشان بر فرازت شدند،

قَدْ رَشَحَ لِلمَوْتِ جَبِیْنُکَ،

پیشانیِ تو به عرقِ مرگ مرطوب شد،

واخْتَلَفَتْ بالاِنْقِبَاضِ و الاِنْبِسَاطِ شِمَالُکَ وَ یَمِینُکَ،

و دستانِ چپ و راستت به باز و بسته شدن در حرکت بود،

تُدِیرُ طَرَفاً خَفِیّاً إلی رَحْلِکَ وَ بَیْتِکَ،

پس گوشه نظری به جانب خِیام و حَرَمت گرداندی،

وَ قَدْ شُغِلْتَ بِنَفسِکَ عَنْ وُلْدِکَ وَ أهَالِیکَ،

و در حالی که از زنان و فرزندانت (روگردانده) به خویش مشغول بودی،

وَ أسْرَعَ فَرَسُکَ شَارِداً إلَی خِیَامِکَ،

و اسبِ سواری ات پریشان احوال به جانبِ خیمه‌ها رو نمود،

قَاصِداً مُحَمْحِماً بَاکِیاً، فَلَمَّا رَأیْنَ النِّسَاءُ جَوَادَکَ مَخْزِیّاً،

شیهه کشان و گریان، پس چون بانوانِ حَرَم اسبِ تیز پای تو را خوار و زبون بدیدند،

وَنَظَرْنَ سَرْجَکَ عَلَیهِ مَلْوِیّاً، بَرَزْنَ مِنَ الخُدُورِ،

و زینِ تو را بر او واژگونه یافتند، از پسِ پرده‌ها (ی خیمه) خارج شدند،

نَاشِرَاتِ الشُّعُورِ عَلی الخُدُودِ، لاطِمَاتُ الوُجُوه سَافِرَات،

در حالی که گیسوان بر گونه‌ها پراکنده نمودند، بر صورت‌ها تپانچه می‌زدند و نقاب از چهره‌ها افکنده بودند،

وبالعَوِیلِ دَاعِیَات، و بَعْدَ العِزِّ مُذَلَّلات، و إلَی مَصْرَعِکَ مُبَادِرَات،

و به صدای بلند شیون می‌زدند، و از اوج عزّت به حضیض ذلّت درافتاده بودند، و به سوی قتلگاه تو می‌شتافتند،

والشِّمْرُ جَالِسٌ عَلی صَدْرِکَ، وَ مُولِغٌ سَیْفَهُ عَلی نَحْرِکَ،

در همان حال شمر ملعون بر سینه مبارکت نشسته، و شمشیر خویش را بر گلویت سیراب می‌نمود،

قَابِضٌ عَلی شَیْبَتِکَ بِیَدِهِ، ذَابِحٌ لَکَ بِمُهَنَّدِهِ،

با دستی مَحاسن شریفت را در مُشت می‌فشرد، (و با دست دیگر) با تیغ آخته‌اش سر از بدنت جدا می‌کرد،

قَدْ سَکَنَتْ حَوَاسُّکَ، وَ خفِیَتْ أنْفَاسُکَ،

تمام اعضاء و حواسّت از حرکت ایستاد، نَفَس‌های مبارکت در سینه پنهان شد،

وَرُفِعَ عَلی القَنَاةِ رَأسُکَ وَ سُبِیَ أهْلُکَ کَالعَبِیدِ،

و سر مقدّست بر نیزه بالا رفت، اهل و عیالت چون بردگان به اسیری رفتند،

وَ صُفِّدُوا فِی الحَدِیْدِ، فَوقَ أقْتَابِ المطِیَّاتِ،

و در غُل و زنجیر آهنین بر فرازِ جهازِ شتران در بند شدند،

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمْ حَرُّ الهَاجِرَات، یُسَاقُونَ فِی البَرَارِی وَ الفَلَوَاتِ،

گرمای (آفتابِ) نیمروز چهره‌هاشان می‌سوزاند، در صحراها و بیابان‌ها کشیده می‌شدند،

أیْدِیهُمْ مَغْلُولَةٌ إلَی الأعْنَاقِ، یُطَافُ بِهِم فِی الأسْوَاقِ،

دستانشان به گردن‌ها زنجیر شده، در میان بازارها گردانده می‌شدند،

فالوَیْلُ للعُصَاةِ الفُسَّاقِ لَقَد قَتَلُوا بِقَتْلِکَ الإسْلامَ،

ای وای بر این سرکشان گناهکار! چه اینکه با کُشتن تو اسلام را کُشتند،

وَعَطَّلوا الصَّلاةَ وَ الصِّیَامَ، وَ نَقَضُوا السُّنَنَ وَ الأحْکَامَ،

و نماز و روزه (خدا) را بدون یاور رها نمودند، و سُنّت‌ها و احکام (دین) را از بین برده شکستند،

وَهَدَّمُوا قَوَاعِدَ الإیْمَانِ، و حَرَّفُوا آیَاتَ القُرْآنِ،

و پایه هایِ ایمان را منهدم نمودند، و آیات قرآن را تحریف کرده،

وَ هَمْلَجُوا فِی البَغْیِ وَ العُدْوَانِ لَقَدْ أصْبَحَ رَسُولُ اللهِ (صلی الله علیه و آله و سلم) مَوتُوراً،

در (وادی) جنایت و عداوت پیش تاختند، به راستی رسولِ خدا صلی الله علیه و آله و سلم (با شهادت تو) تنها ماند!

وَ عَادَ کِتَابُ اللهِ عَزَّوَجَلَّ مَهْجُوراً،

و کتاب خداوندِ عزّوجلّ مَتروک گردید،

وَ غُودِرَ الحَقُّ إذْ قُهِرْتَ مَقْهُوراً، وَ فُقِدَ بِفَقْدِکَ التَّکبِیرُ وَ التهْلِیلُ،

و آنگاه که تو مقهور و مغلوب گشتی، حقّ و حقیقت مورد خیانت واقع شد، و به فقدان تو تکبیرِ خدا و کلمه‌ی توحید،

وَالتَّحْرِیمُ وَ التَّحلِیلُ، وَ التَّنْزِیلُ وَ التَّأوِیلُ،

حرام و حلالِ دین، و تنزیل و تأویلِ قرآن جملگی از بین رفت،

وَ ظَهَرَ بَعْدَکَ التَّغْیِیرُ وَ التَّبدِیلُ،

و پس از تو تغییر و تبدیلِ (احکام)،

والإلْحَادُ وَ التَّعطِیلُ، وَ الأهْوَاءُ وَ الأضَالِیلُ،

کفر و الحاد و بی‌سرپرستیِ دین، هوی و هوس‌ها و گمراهی‌ها،

وَالفِتَنُ وَ الأَبَاطِیلُ فَقَامَ نَاعِیکَ عِنْدَ قَبْرِ جَدِّکَ الرَّسُولِ

فتنه‌ها و باطل‌ها جملگی (بر صفحه‌ی روزگار) ظاهر شد، پس پیک مرگ نزد قبر جدّت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم ایستاد،

فَنَعَاکَ إلَیهِ بالدَّمْعِ الهَطُولِ، قَائِلًا: یَا رَسُولَ اللهِ،

و با اشک ریزان خبر مرگ تو را به وی داد، و این گونه گفت که: ای رسول خدا!

قُتِلَ سِبْطُکَ وَ فَتَاکَ، و اسْتُبِیحَ أهْلُکَ وَ حِمَاکَ،

دختر زاده‌ی جوانمردت شهید شد، خاندان و حَریمَت مُباح گردید،

وَ سُبِیَتْ بَعْدَکَ ذَرَارِیکَ،

پس از تو فرزندانت به اسیری رفتند،

وَوَقَعَ المَحْذُورُ بِعِتْرَتِکَ وَ ذَوِیکَ فانْزَعَجَ الرَّسُولُ،

و وقایع ناگواری به عترت و خانواده‌ات وارد شد، پس از شنیدن این خبر رسول خدا مضطرب و پریشان گردید،

وَبَکَی قَلْبُهُ المَهُولُ، وَ عَزَّاهُ بِکَ المَلائِکَةُ وَ الأنْبِیَاءُ،

و قلبِ هراسناکَش بگریست، و فرشتگان و انبیاء (به خاطر مصیبتِ تو) او را تسلیت و تعزیت گفتند،

وَفُجِعَتْ بِکَ أُمُّکَ الزَّهْرَاءُ، وَ اخْتَلَفَ جُنُودُ المَلائِکَةِ المُقَرَّبِینَ،

و مادرت زهراء از اندوهِ مصیبتِ تو دردناک شد، و دسته‌های ملائکه مقرّبین در رفت و آمد بودند،

تُعَزِّی أبَاکَ أمِیرَالمُؤْمِنینَ، و أُقِیمَتْ لَکَ المَآتِمُ فِی أَعْلَی عِلِّیِّینَ،

پدرت امیرمؤمنان را تعزیت می‌گفتند، مجالسِ ماتم و سوگواری برایِ تو در اعلا علیّین برپا شد،

وَ لَطَمَتْ عَلَیکَ الحُورُ العِینُ وَ بَکَتِ السَّمَاءُ وَ سُکَّانُهَا،

و حورالعین به جهت تو به سر و صورت زدند، (در عزایِ تو) آسمان و ساکنانش،

وَالجِنَانُ وَ خُزَّانُهَا، وَ الهِضَابُ وَ أقْطَارُهَا،

بهشت‌ها و نگهبانانش، کوه‌ها و کوهپایه‌ها،

وَالبِحَارُ وَ حِيتَانُها، وَ الجِنَانُ وَ وِلْدَانُهَا، وَ البَيتُ وَ المَقَامُ،

دریاها و ماهیانش، [شهر مکّه و پایه هایش]، فردوس‌ها و جوانانش، خانه کعبه و مقام ابراهیم،

وَالمَشْعَرُ الحَرَام، وَ الحِلُّ و الإِحْرَامُ

و مشعرالحرام، و حلّ و حَرَم جملگی گریستند،

اللَّهُمَّ فَبِحُرْمَةِ هَذَا المَكَانِ المُنِيفِ،

بار خدایا! به حُرمتِ این مکانِ رفیع،

صَلِّ عَلى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ احْشُرْنِى فِى زُمْرَتِهِم،

بر محمّد و آلِ او رحمت فرست، و مرا در زمره آنان محشور فرما،

وأَدْخِلْنِى الجَنَّةَ بِشَفَاعَتِهِم اللَّهُمَّ إِنِّى أَتوَسَّلُ إِلَيکَ يَا أَسْرَعَ الحَاسِبِينَ،

و به شفاعت و وساطتِ آنها مرا داخلِ بهشت گردان، بار خدایا! من به تو توسّل می‌جویم ای سریع‌ترین حسابگران،

وَيَا أَكْرَمَ الأَكْرَمِينَ، وَ يَا أَحْكَمَ الحَاكِمِينَ،

و ای بخشنده‌ترین کریمان، و ای فرمانروای حاکمان،

بِمُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ، وَ رَسُولِکَ إِلَى العَالَمِينَ أَجْمَعِينَ،

به (حقِّ) محمّد آخرینِ پیامبران، و فرستاده تو به سویِ تمام جهان‌ها،

وَ بِأَخِيهِ وَ ابْنِ عَمِّهِ الأَنْزَعِ البَطِينِ، العَالِمِ المَكِينِ، عَلِيٍّ أَمِيْرِالمُؤْمِنِينَ،

و به (حقِّ) برادرش و پسر عمویش آن بلند پیشانی میان پُر، آن دانشمندِ عالی مرتبه، یعنی علیّ فرمانروای مؤمنان،

وَ بِفَاطِمَةَ سَيِّدَةِ نِسَاءِ العَالَمِينَ وَ بِالحَسَنِ الزَّكِيِّ عِصْمَةَ المُتَّقِينَ،

و به (حقِّ) فاطمه سرور بانوان جهانیان، و به (حقِّ) حسن مجتبی که پاک و مبرّی و پناهگاه مُتّقین است،

وَ بِأَبِى عَبْدِ اللهِ الحُسَينِ أَكَرَمِ المُسْتَشْهِدِينَ، وَ بِأَوْلاَدِهِ المَقْتُولِينَ،

و به (حقّ) ابی عبدالله الحسین گرامی ترینِ شهداء، و به (حقّ) فرزندان مقتولش،

وَ بِعِتْرَتِهِ المَظْلُومِينَ وَ بِعَلِيِّ بْنِ الحُسَيْنِ زَيْنِ العَابِدِينَ،

و خانواده‌ی مظلومش، و به (حقّ) علی بن الحسین زیورِ عابدان،

وَ بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ قِبْلَةِ الأَوَّابِينَ، وَ بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ أَصْدَقِ الصَّادِقِينَ،

و به محمّد بن علی قبله توبه کنندگان، و جعفر بن محمّد راستگوترینِ صادقان،

وَ بِمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ مُظْهِرِ البَرَاهِينَ، وَ بِعَلِيِّ بْنِ مُوسَى نَاصِرِ الدِّينَ،

و موسی بن جعفر آشکار کننده دلائل و براهین، و علی بن موسی یاورِ دین،

وَ بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ قُدْوَةِ المُهْتَدِينَ، وَ بِعَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ أَزْهَدِ الزَّاهِدِينَ،

و محمّد بن علی اُسوه و الگویِ هدایت شوندگان، و علی بن محمّد زاهدترینِ پارسایان،

وَبِالحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَارِثِ المُسْتَخْلفِينَ،

و حسن بن علی وارثِ جانشینان،

وَ بِالحُجَّةِ عَلى الخَلْقِ أَجْمَعِينَ،

و حُجّت خدا بر تمام آفریدگان،

أَنْ تُصَلِّيَ عَلى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الصَّادِقِينَ الأَبَرِّينَ،

اینکه درود فرستی بر محمّد و آل او، آن راستگویان نیکوکار،

آلِ طَهَ وَ یَاسِینَ، وَ أنْ تَجْعَلَنِی فِی القِیَامَهْ مِنَ الآمِنِینَ المُطْمَئِنِّینَ،

همان آل طه و یس، و اینکه مرا در قیامت از کسانی قرار دهی که (از عذابِ تو) ایمن و با آرامش خاطر،

الفَائِزِینَ الفَرِحِینَ المُسْتَبْشِرِینَ

و رستگار و مسرور و بشارت یافته‌اند،

اللَّهُمَّ اکْتُبْنِی فِی المُسْلِمِینَ،

بار خدایا! (نام) مرا در زُمره مسلمین نگاشته،

وَأَلْحِقْنِی بِالصَّالِحِینَ، وَ اجْعَلْ لِی لِسَانَ صِدْقٍ فِی الآخِرِینَ،

و مرا به صالحین ملحق فرما، و نام مرا بر زبان اُمّت‌های آتیه نیکو قرار ده،

وَانْصُرْنِی عَلی البَاغِینَ، و اکْفِنِی کَیْدَ الحَاسِدِینَ،

و مرا بر علیه ظالمین یاری ده، و از مکر حسودان حفظ فرما،

وَاصْرِفْ عَنِّی مَکْرَ المَاکِرِینَ، وَ اقْبِضْ عَنِّی أیْدِی الظَّالِمِینَ،

و (نیز) حیله، حیله گران را از من برگردان، و دست ستمکاران را از من (دور) نگهدار،

وَاجْمَع بَینِی وَ بَینَ السَّادَهْ المَیَامِینَ فِی أعَلَی عِلِّیِّینَ،

و بین من و آن سرورانِ با میمنت در اعلا علیّین جمع بفرما،

مَعَ الَّذِینَ أنْعَمْتَ عَلَیْهِمْ مِنَ النَّبِیِّینَ، وَ الصِّدِّیقِینَ وَ الشُّهَداءِ وَ الصَّالِحِینَ، بِرَحْمَتِکَ یَا أرْحَمَ الرَّاحِمِینَ

همراه با کسانی که بر آنها انعام فرمودی یعنی پیامبران، و راستگویان در عمل و گفتار و شهداء و نیکویان، به رحمتت ای مهربانترین مهربانان،

اللَّهُمَّ إنِّی أُقْسِمُ عَلَیکَ بِنَبِیِّکَ المَعْصُوم،

بار خدایا! تو را سوگند می‌دهم به حقّ پیامبر معصومت،

وَ بِحُکْمِکَ المَحْتُوم، وَ نَهْیِکَ المَکْتُوم،

و به حقّ حُکم حتمی و قطعی‌ات، و به حقّ نهیِ پنهانی‌ات،

وَ بِهَذا القَبْرِ المَلْمُوم، المُوَسَّدِ فی کَنَفِهِ الإمَام المَعْصُوم، المَقْتُولِ المَظْلُوم،

و به حقّ این آرامگـاهی که (مردم از هر طرف به جهت زیـارت) این امـام معصوم مقتول مظلوم بر او گِرد می‌آینـد، و در جـانب آن تکیه زده،

أنْ تَکْشِفَ مَا بِی مِنَ الغُمُوم،

اینکه غم و غصّه‌ها را از من برطرف فرمائی،

تَصْرِفَ عَنِّی شَرَّ القَدَرِ المَحْتُوم،

و شُرورِ قضا و قَدَر حتمی را از من برگردانی،

وَ تُجِیرُنِی مِنَ النَّارِ ذَاتِ السُّمُوم

و مرا از آتش (عذابت) که دارای بادهای سوزان است پناه دهی (و نگاه داری)،

اللَّهُمَّ جَلِّلْنِی بِنِعْمَتِکَ،

بار خدایا! مرا با نعمت خود بپوشان (یا بزرگ گردان)،

وَ رَضِّنِی بِقَسَمِکَ، و تَغَمَّدْنِی بِجُودِکَ وَ کَرَمِکَ،

و به عطایای خود راضی و خوشحال فرما، و به جود و کَرَمَت مرا بپوشان،

وَ بَاعِدْنِی مِن مَکْرِکَ وَ نِقْمَتِکَ

و از مکر و انتقام خود دورَم ساز،

اللَّهُمَّ اعْصِمْنِی مِنَ الزَّلَلِ،

بار خدایا مرا از لغزش و خطا حفظ فرما،

وَ سَدِّدْنِی فِی القَوْلِ وَ العَمَلِ، وَ افْسَحْ لِی فِی مُدَّةِ الأَجَلِ،

و در گفتار و کردار به راه صحیح هدایتم فرما، و در مدّت زندگی ام وسعت ده،

وَاعْفِنِی مِنَ الأوْجَاعِ وَ العِلَلِ،

و مرا از دردها و بیماری‌ها عافیت بخش،

وَبَلِّغْنِی بِمَوَالِیَّ وَ بِفَضْلِکَ أَفْضَلَ الأَمَلِ

و مرا به موالی و سرورانم برسان و به فضل (و کرم) خویش مرا به بالاترینِ آرزوها نائل فرما،

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلی مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ،

بار خدایا بر محمّد و آلِ او رحمت فرست

وَاقْبَلْ تَوبَتِی، وَ ارْحَم عَبْرَتِی، وَ أَقِلْنِی عَثْرَتی،

و توبه‌ی مرا قبول فرما، و بر اشکِ چشمم ترحّم نما، و لغزش مرا چشم پوشی فرما،

وَ نَفِّسْ کُرْبَتِی، وَ اغْفِرْ لِی خَطِیئَتِی،

و حُزن و اندوه مرا زائل کن، و گناهم را بر من ببخشای،

وَأَصْلِحْ لِی فِی ذُرِّیَّتِی

و خاندان و نسل مرا برایم اصلاح فرما،

اللَّهُمَّ لا تَدَعْ لِی فِی هَذَا المَشْهَدِ المُعَظَّمِ، وَ المَحَلِّ المُکَرَّمِ، ذَنْباً إلَّا غَفَرْتَهُ،

بار خدایا در این مشهد والا مقام و در این محلّ گرامی، برایم وامگذار گناهی را مگر آنکه ببخشی،

وَ لا عَیْباً إلَّا سَتَرْتَهُ،

و نه عیبی را مگر آنکه مستور نمائی،

وَلَا غَمّاً إلَّا کَشَفْتَهُ، وَ لَا رِزْقاً إلَّا بَسَطْتَهُ،

و نه غم و غصّه‌ای را مگر برطرف فرمایی، و نه رزقی را مگر گسترش دهی،

وَ لا جَاهاً إلَّا عَمَرْتَهُ، وَ لا فَسَاداً إلَّا أصْلَحْتَهُ،

و نه قدر و منزلتی را مگر باقی بداری، و نه فسادی را مگر اصلاح فرمایی،

وَ لَا أمَلاً إلَّا بَلَغْتَهُ، وَ لا دُعَاءً إلَّا أجَبْتَهُ، وَ لَا مَضیقاً إلَّا فَرَّجْتَهُ،

و نه آرزویی را مگر نائل کنی، و نه دعایی را مگر اجابت فرمایی، و نه تنگنایی را مگر بگشایی،

وَ لا شَمْلاً إلَّا جَمَعْتَهُ، وَ لا أمْراً إلَّا أتْمَمْتَهُ،

و نه امور متشتّتی را مگر جمع و برقرار نمایی، و نه امری را مگر تمام فرمایی،

وَلا مَالاً إلَّا کَثَّرْتَهُ، وَ لا خُلقاً إلَّا حَسَّنْتَهُ،

و نه مالی را مگر فراوانی بخشی، و نه خُلق و صفتی را مگر نیکو گردانی،

وَ لا إِنْفَاقاً إِلَّا أَخْلَفْتَهُ، وَ لا حَالاً إِلَّا عَمَرتَهُ،

و نه انفاقی را مگر جایگزین فرمایی، و نه حالی را مگر آباد فرمایی،

وَ لا حَسُوداً إِلَّا قَمَعْتَهُ، وَ لا عَدوّاً إِلَّا أَرْدَيْتَهُ،

و نه حسودی را مگر ذلیل نمایی، و نه دشمنی را مگر هلاک گردانی،

وَلا شَرّاً إِلَّا كَفَيْتَهُ، وَ لا مَرَضاً إِلَّا شَفَيْتَهُ، و لا بَعِيداً إِلَّا أَدْنَيْتَهُ،

و نه شرّی را مگر منع فرمایی، و نه بیماریی را مگر شفا بخشی، و نه (امر) دوری را مگر نزدیک فرمایی (و در دسترسم قرار دهی)،

وَلا شَعْثاً إِلَّا لَمَمْتَهُ، وَ لا سُؤالاً إِلَّا أَعْطَيْتَهُ

و نه تفرّق و اختلالی را مگر جمع (و اصلاح) نمایی، و نه خواهشی [خواسته ای] را مگر عطا فرمایی،

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ خَيْرَ العَاجِلَةِ، و ثَوَابَ الآجِلَةِ،

بار خدایا! من از تو درخواست می‌کنم خیر دنیا و ثواب آخرت را،

اللَّهُمَّ أَغْنِنِی بِحَلالِكَ عَنِ الحَرَامِ، وَ بِفَضْلِكَ عَنْ جَمِيعِ الأَنَامِ،

بار خدایا! مرا به سبب حلالت از حرام مستغنی کن، و به فضل و احسانت از جمیع خلق بی‌نیاز فرما،

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً، وَ قَلْباً خَاشِعاً،

بار خدایا! از تو درخواست می‌کنم دانشی مفید، قلبی خاشع،

وَ يَقِيناً شَافِياً، وَ عَمَلاً زَاكِياً، وَ صَبْراً جَمِيلاً، وَ أَجْراً جَزِيلاً،

یقینی سلامت بخش، عملی صالح و پاک، صبری زیبا، و اجری عظیم را،

اللَّهُمَّ ارْزُقْنِی شُكْرَ نِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَ زِدْ فِی إِحْسَانِكَ وَ كَرَمِكَ إِلَيَّ،

بارالها! شکر نعمتت بر من را روزیم کن، و احسان و کرمت بر من زیاد فرما،

وَاجْعَلْ قَولِی فِی النَّاسِ مَسْمُوعاً، وَ عَمَلی عِنْدَكَ مَرْفُوعاً،

و گفته‌ی مرا در میان مردم شنوده نما، و عمل مرا به نزد خویش بالا بَر،

وَ أَثَرِی فِی الخَيْرَاتِ مَتْبُوعاً، وَ عَدُوِّی مَقْمُوعاً

و سنّت باقیمانده‌ی مرا در امور خیر مورد پیروی قرار ده، و دشمنم را خوار و ذلیل گردان،

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الأَخْيَارِ، فِی آنَاءِ اللَّيلِ وَ أَطْرَافِ النَّهَارِ،

بار خدایا! بر محمّد و آلِ او که نیکانند، در تمامی لحظات شبانه روز رحمت فرست،

وَاكْفِنِی شَرَّ الأَشْرَارِ،

و مرا از شرّ بَدان محفوظ بدار،

وَطَهِّرنِی مِنَ الذُّنُوبِ وَ الأَوْزَارِ،

و از گناهان و سنگینی وزر و وبال پاک و مبرّی گردان،

وَأَجِرْنِی مِنَ النَّارِ، و أَحِلَّنِی دَارَ القَرَارِ،

و از آتش پناهم ده، و در سرای جاوید وارد فرما،

وَاغْفِرْ لِی وَ لِجَمِيعِ أُخْوانِی و أَخَوَاتی المُؤْمِنِينَ وَ المُؤْمِنَاتِ،

و (گناهان) مرا و تمامی خواهران و برادران مؤمن مرا ببخشای.

بِرَحْمَتِکَ یَا أرْحَمَ الرَّاحِمِینَ.

به رحمتت ای مهربانترین مهربانان.

مصادر زیارت ناحیه‌ی مقدّسه

این زیارت مسلّماً از سوی امام معصوم علیه السلام صادر گردیده و در کتب متقدّمان و علمای شیعه از زمان‌های دور تا کنون، ثبت و ضبط شده است. نخستین کسی که از این زیارت در کتاب خویش نام برده، شیخ مفید (;متوّفی ۴۱۳ قمری) است که آن را در کتاب مزار خویش جزء اعمال روز عاشورا ثبت کرده است.

علاّمه‌ی مجلسی ;می‌نویسد:

قال الشیخ المفید ;فی کتاب المزار ما هـذا الفظه: زیارهٔ أخری فی یوم عاشورا بروایهٔ اخری، إذا أردت زیارته بها فی هذا الیوم فقف علیه علیه السلام و قل: السّلام عَلی آدَمَ صِفوَهٔ الله. (... ۲۲) پس از مفید، شاگردش سیّد مرتضی علم الهدی (متوّفی ۴۳۶ قمری) از آن در کتاب مصباح الزّائر خویش یا المصباح (۲۳) یاد کرد.

زیارهٔ ثانیهٔ بألفاظ یزار بها الحسین علیه السلام زار بها المرتضی علم الهدی ;قال: فإذا أردت الخروج فقل: إلیک توجّهت ... ثم تدخل القبّهٔ الشّریفهٔ و تقف علی القبر الشّریف و قل: السّلام عَلی آدَمَ صِفوَهٔ الله. (... ۲۴) علاّمه‌ی مجلسی ;هم در نقل این زیارت به کتاب سیّد مرتضی ;اشاره کرده‌ست (۲۵).

سومین کس، ابن المشهدی (متوّفی ۵۹۵ قمری) شاگرد شاذان بن جبریل قمی، عبدالله بن جعفر دوریستی و ورّام بن ابی فراس، و استاد ابن نما حلّی و فخار بن معد حائری است. ابن المشهدی درباره‌ی زیارت ناحیه در کتاب المزار الکبیر، می‌نویسد:

زیارهٔ أخری فی یوم عاشورا لأبی عبدالله الحسین ممّا خرج من الناحیهٔ إلی أحد الأبواب. قال: تقف علیه و تقول: السّلام علی آدم صفوهٔ الله (... ۲۶)

چهارمین عالم شیعه که به نقل آن پرداخته، سیّد بن طاووس رضی الدّین علی بن موسی بن طاووس حسنی بغدادی (متوّفی ۶۶۴ ق)، است که این زیارت را در مصباح الزّائر (۲۷) نقل کرد و پس از این دو کتاب بود که زیارت ناحیه در کتاب‌های حدیثی و مزار متأخّران نقل گردید.

درخت تشیّع

تشیّع است درختی مبارک و پر بار
که شاخه هاش پر است از گل همیشه بهار
از این درخت بروید همواره میوه نور
از این درخت کند تیرگی همیشه فرار
غدیر و بعثت و توحید و اشک و عاشورا
از این درخت مقدّس نشسته‌اند به بار
فشانده‌اند شررها ز شرق و غرب بسی
برای سوختن ریشه‌های آن کفّار
گهی نموده به آیات کبریا توهین
گهی کنند جسارت به احمد مختار

گرفته ارّه به کف فرقه‌های وهابی

بریدن تنه‌ی این درختشان شده کار

به دستشان همه شمشیر ز آیه‌ی قرآن

کشیده‌اند به روی ائمّه‌ی اطهار

به شیعه داده بدون دلیل نسبت شرک

به فکر و منطقشان لعن حضرت دادار

گروه دیگری از دوستان که حمله کنند

بر این درخت و رسانند شاخه را آزار

اگر که خصم به دین حمله کرد نیست عجب

ز دوستان نبود انتظار این رفتار

یکی به غصب فدک می‌دهد به دشمن حق

به نفع او همه وهابیان دهند شعار

یکی حدیث کسا را برد به زیر سؤال

یکی به ناحیه می‌تازد از یمین و یسار

یکی مخالف لعن زیارت عاشور

یکی زیارت عاشور را کند انکار

یکی حدیث دوات و قلم نماید رَدّ

یکی مخالف آن قصّه در و دیوار

یکی مخالف سخت دعای ندبه شود

اذیّتش به امام زمان شود تکرار

یکی مخالف با گریه‌ی بلند شود

یکی ز لعن برائت ندا دهد زنهار

یکی مخالف نام رقیّه و قبرش

به شک نموده دل شیعه را هماره دچار

گرفتم اینکه به فرض محال زعم شما

بود ضعیف روایات این همه اخبار

مگر که بر عدم آن، همه قسم خوردید

و یا شدید به انکارش از خدا وادار

به غیر آنکه به وهابیان دهید خوراک

چه سود عترت و قرآن برند از این کار

به حیرتم ز شما ای برادران عزیز

که هر چه را که یقین نیست می‌کنید انکار

مگر مزار رقیه خلاف فقه شماست

و یا حدیث کساء کفر بوده در پندار

و یا که ناحیه دارد کلام کفرانگیز

و یا که شیعه ندارد غمی به جز این چار

خدا گواست که با چشم خویش می‌بینم

که ما تمام به خوابیم و دشمنان بیدار

هر آنچه ما به ادب دم زدیم از وحدت

بسی به پاسخ ما فحش می کنند نثار

مگر نه آن همه فتوا به قتل ما دادند

به جرم دوستی اهل بیت صدها بار

از آن زمان که رسول خدا ز دنیا رفت

هماره ریخته خون در ره علی بسیار

مگر نه فاطمه اول شهید راه علیست

گواهم آتش و دود است و سینه و مسمار

مگر نه مالک ابن نویره را کشتند

به جرم دوستی و مهر حیدر کرّار

مگر نه حجر عدی شد جدا سر از بدنش

مگر نه میثم تمّار رفت بر سر دار

مگر نه مالک اشتر به زهر گشت شهید

مگر نه کشته شد از جور دشمنان عمّار

مگر نه عَمرو و رشید و سعید بود و کمیل

که شد جدا سر هر یک به مکتب ایثار

مگر نه پیکر سادات را بنی العباس

به جای خشت نهادند در دل دیوار

اگر که غصب خلافت نمی‌شد از مولا

نمی رسید به اسلام این همه آزار

اگر چه دشمن فتوی به قتل شیعه دهد

حرامزاده چنین بایدش عجب مشمار

کجا معاویه می‌شد امیر بر مردم

کجا به تخت نشستی یزید بی‌مقدار

کجا ز پیکر خونینشان جدا می‌شد

سر حسین و جوانان آن شه ابرار

اگر هنوز جدا می‌شود سر شیعه

نه بوده اول کار و نه هست آخر کار

ز دشمن آنچه به ما می‌رسد بس است دگر

ز دوستان نرسد زخممان به سینه زار

بگو به دوست شیعه که خاک پای توأم

بیا و بر جگر شیعه نیشتر مگذار

هر آنچه گفتی دشمن گرفت سود از آن

به جان حضرت زهرا دگر نکن تکرار

خدا کند که شود این قصیده یک شمشیر

رود به سینه و هابی جنایت کار

در این قصیده به سنی نمی‌کنم توهین

که در میانه ما این چنین نبوده قرار

ولی هماره به وهابیان کنم لعنت

که دشمنند به قرآن و عترت اطهار

اله من ز تو این است حاجت (میثم)

که نسلشان را یکباره از زمین بردار

حاج غلامرضا سازگار

اشعار راجع به خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام

خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام در مسجد جامع شام

چو بر منبر برآمد شاه بیمار

پیمبر منبر آرا شد دگر بار

پس از توحید حقّ و نعت احمد

چنین فرمود آن سلطان سرمد

که دنیا را به اهل خود بقا نیست

چو نامش را به جز دار فنا نیست

نماند هیچ گه در او کسی شاد

نماند تا أبد جز داور داد

زوال نعمتش آنی به آنی‌ست

همه چیزش فنا و خویش فانی‌ست

پس از اندرز آن سلطان بیمار

بگفت ای شامیان شوم کردار!

شناسد مر مرا هر کس از این پیش

اگر نه خود کنم تعریف از خویش

منم فرزند آن شاهی که بطحا
بنام نامی او گشت برپا
صفا از مقدم او با صفا شد
منا از مستجارش با لقا شد
منم فرزند شاه عرش‌پیما
که سیر لا مکان کردی به یک جا
منم فرزند آن شاهی که قرآن
ورا فرمان شاهی داد ز یزدان
بود ابداع این شرع مبارک
از آن سلطان طه و تبارک
بود آن شاه جدّ من پیمبر
کز او باشد مرا او رنگ و أفسر
دگر فرزند آن شاهم که اسلام
ز دست تیغ او بگرفت انجام
شهنشاه رسل را جانشین است
خلیفه حق، امیرالمؤمنین است
به تیغ کین سر از ابطال اعراب
فکند آن شه به روز بدر و احزاب
یتیمان و فقیران را پدروار
پذیرا بود و غمخوار و پرستار
منزّه بود و خالی از همه شین
نشد مشرک خدا را طرفهٔ العین
همانا کاشف کرب رسول است
علی شیر خدا زوج بتول است
نبود ار تیغ تیز او به هیجا
نکردی کس پرستش حقّ یکتا
چو بگذشت آن شه رنجور و بیمار
ز تعریف نبی وز وصف کرّار
بگریید و بفرمود ای جماعت
فغان از جور این نستوده امّت
منم فرزند سلطان هنرمند
حسین آن کشته عشق خداوند
که اندر کربلا بی‌جرم و تقصیر

گرفتندش سر از پیکر به شمشیر
ابا آن تشنه کامی قوم اعراب
ندادندش ز کین یک جرعه آب
همین سر، رأس پاک آن شهید است
به رسم هدیه در خان یزید است
مر این دل خستگان، آل رسولند
نتیجه احمد و نسل بتولند
بیان حال چون فرمود آن شاه
ز غفلت جملگی گشتند آگاه
به پا شد ناله و فریاد و شیون
ز شهر و مسجد و از کوی و برزن
فتادی شهر شام اندر تلاطم
به یکدیگر همی گفتند مردم
که واویلا از این ظلم و از این جور
از این رفتار و این کردار این طور
به ما گفت این یزید کفر فرجام
که اینان خارجند از دین اسلام
معاذ الله! گر این شاه حجازی
مسلمانی گرفته ترکتازی
یزید روسیاه بی‌محابا
به خود ترسید از این شور و غوغا
مؤذّن را بگفت آن ننگ کفّار
که قطع گفتگویش کن به ناچار
ببر از گفتگو، این ناتوان را
که رسوا کرد خود، سفیانیان را
نهادی چون مؤذّن دست بر سر
بلند آوازه گفت اللّه أکبر
چنین فرمود آن سلطان والا
بزرگی را جز او کس نیست دارا
بزرگ است آن خدای فرد داور
سزد در حق او اللّه أکبر
پس از تکبیر و از تهلیل یکتا
مؤذّن گفت و گفت آن شاه والا

شهادت می‌دهد روح روانم

رگ و پی با جمیع استخوانم

که فرد است آن خدای بی‌ندیدم

شریکی از برای او ندیدم

چو نام نامی سلطان مختار

مؤذّن گفت و گفت آن شاه بیمار

همین شه را که میدانی پیمبر

بود جدّ من ای مردود داور

اگر گویی که جدّ تست و حاشا

شوی کافر به حقّ حقّ یکتا

و گر جدّ من است آن شاه ملّت

چرا کشتی حسینش را به ذلّت؟

چرا ما را اسیر و خوار کردی

کشان در کوچه و بازار کردی

به پا شد آن یزید کفر آیت

بگفتا بر نمازم نیست، حاجت

مرحوم حجت الاسلام حاج شیخ علی حائری محلّاتی

خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام در مسجد شام

خواست چون نجل زنا ظلم خود اتمام کند

جور افزوده بر آغاز در انجام کند

کار بر کام خود اندر طلب کام کند

بر همه گونه جفا و ستم اقدام کند

رفت روزی به سوی مسجد و با کبر یزید

حضرت سیّد سجّاد حزین را طلبید

خواست در جامع و در مجمع آن جمع خطیب

گفت حرفی که بر او لعن خدا گشت نصیب

داد بر آل زنا مدح و ثنا زینت و زیب

بست بر آل علی عیب جلی قدح عجیب

گشت از آن غایله‌ی هایله در خشم امام

گفت خاکت به دهان باد از این زشت کلام

پس به فرزند معاویه چنین کرد خطاب

کاذن منبر ده و بشنو سخنی عین صواب

خواست تا منع کند تا نشود کشف حجاب

حاضران واسطه گشتند چه از شیخ و چه شاب

که علیل است ورا نیست چه یارای سخن

به فضاحت کشدش کار در اجرای سخن

اذن حاصل چه از آن کافر بدگوهر گشت

پایه‌ی منبرش از عرش خدا برتر گشت

ظلمت کفر از او جلوه گه داور گشت

مسجد شام همه گوش ز پا تا سر گشت

گفت کی قوم هر آن کس که نداند نسبم

آگهی می‌دهمش بر نسب و بر حسبم

ها منم زاده‌ی آزاده محبوب خدا

مهبط علم ازل قبله‌ی ارباب دعا

مشعر و مروه و حجر و حَجَر و خیف و منا

زمزم و کعبه و بیت و حرم و سعی و صفا

مستجار و عرفه ترویه و رکن و حطیم

قصد و میقاتگه و تلبیه، احرام و حریم

منم از دوده هادی سبل ختم رسل

چرخ دین شمس ضحی بدر دجی هادی کل

سِرّ حق راه هدی کهف وری شمع سُبل

شاه دین حقّ یقین نور مبین طیب نُزل

جدّ من احمد محمود محمّد (ص) بودا

که به تأیید خداوند مؤیّد بودا

منم از دوده‌ی سالار عجم میر عرب

دست حق صهر نبی سرّ خدا مظهر ربّ

چرخ فر قطب ظفر اصل شرف فصل ادب

با پیمبر یکی اندر شرف و فضل و حسب

صُرَدٌ صَوّامٌ حِبرٌ لَیثُ قمقام

فَمِنَ اللهِ وَلِیٌّ وَ عَلَی الخَلقِ اِمامٌ

دست حق صهر نبی سرّ خفی نور جلی

ضوء مصباح ابد جوهر علم ازلی

مصطفی را و خدا راست وصی، هست ولی

وارث علم نبی نایب خلّاق علیّ

دین اسلام از او گشت به پا جست قوام

فَمِنَ اللهِ عَلی تُربَتِهِ اَلفَ سَلام

بشناسید اگر حضرت زهرای بتول

بضعه‌ی مصطفوی جفت علی بنت رسول

زهره‌ی ازهر افلاک شرف نجم افول

که به او منتهی احکام فروع است و اصول

هست افزون و حد انعام خدا داده‌ی او

حالی ای قوم منم زاده‌ی آزاده‌ی او

من بیمار دل افکارم فرزند حسین

که همه ملک خدا راست به او زینت و زین

کشته از خنجر و از تیر و ز شمشیر و سنین

ز قفا شمر ستکار بریدش وَ دَجین

بر لب آب روان امّت جدّش ز جفا

با لب تشنه بریدند سر او ز قفا

رفت بر نیزه سر و ماند زمین پیکر او

تاختند اسب جفا بر بدن اطهر او

گه به تنور و گهی توبره جای سر او

ز قفای سر او خواهر او دختر او

تازیانه به بدن خار به پا گرد به سر

آبشان اشک روان بود و غذا خون جگر

حالیا آمدم از کوفه سوی شام اسیر

هر دو دستم به رسن بوده دو پا در زنجیر

در خرابه وطن ما شد و خطبیست کبیر

که کسی رحم نیارد به صغیر و به کبیر

زیر پا فرش بود خاک زمین هم چو عبید

سایبان بر سر ما هست ولی از خورشید

گاه در کوفه ویران و گهی شام خراب

گاه در دیر نصارا و گهی بزم شراب

گاه بشکسته شد از چوب جفا درّ خوشاب

گاه خسته ز رسن بازوی ما گه ز طناب

چوب بیداد به لعل لب سلطان شهید

گاه از ابن زیاد آمد و گاهی ز یزید

شامیان را سخنش شعله برافروخت به جان

همه با ناله و زاری همه با آه و فغان

کین جماعت که به ما خارجی آمد به گمان

وای بر ما که بر ایشان ز رسول است نشان

سنگ‌ها بر سر ایشان ز سر بام زدیم

طعنه در شام گهی صبح و گهی شام زدیم

شورش خاص در آن همهمه عام چه دید

به مؤذّن ز غضب اذن اذان داد یزید

عَلِمَ الله به شه از قطع کلامش چه رسید

نعره مؤذّن چه به تکبیر و به تهلیل کشید

گفت سجّاد مرا هست همه عضو گواه

که سزاوار عبادت نبود الاّ الله

به شهادت به زبان نام محمّد آمد

شاه گفت ای که تو را لعن مؤبّد آمد

این محمّد که فزونش شرف از حدّ آمد

جدّ تو بود و یا آن که مرا جدّ آمد

خوانی ار جدّ خود این محض غلط عین خطاست

ور بود جدّ من این ظلم به نسلش نه سزاست

که بگیرند عیال تو پس پرده قرار

عترت او به اسیریّ و به جمّازه سوار

چه غلامان حبش هم چو اسیران تتار

به سر کوچه و بازار به هر شهر و دیار

گریه بگرفت چه راه نفس خلق و امام

همچو یحیی نشدش فرصت اتمام کلام

مرحوم میرزا یحیی مدرس؛

خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام

جهانیان همه با پای جان به شام روید

به مسجد اموی نغمه‌ی خدا شنوید

نهاد مسجدیان سخت آمده به خروش

صدای حضرت سجّاد می‌رسد بر گوش

درون سینه‌ی پاکش خروش خون خداست

تمام، گوش! که فریاد سیّدالشّهداست

به اهل شام، شده شام، تیره‌تر از شام

فتاده طشت یزید و یزیدیان از بام

پس از ثنای خداوند و نعت پیغمبر

به خلق داد ندا آن امام جنّ و بشر

که ای تمام خلایق بزرگ و کوچک شام

خدای داده به ما شش جلال و هفت مقام

هر آنچه داده به ما ذات قادر متعال

کمال و علم و فصاحت، شجاعت است و جمال

هماره سینه‌ی پاکان به نور ما رخشید

خدا محبّت ما را به مؤمنین بخشید

محمّد عربی ختم الانبیا از ماست

علی ولیّ خدا شاه اولیا از ماست

ز ماست جعفر طیّار و حمزه شیر خدا

که گشته بود ملّقب به سیّد الشّهدا

حسن، حسین دو سبط پیامبر از ماست

امید عترت مهدیّ منتظر از ماست

مرا اگر نشناسید با شما گویم

که کیست جدّ و پدر، چیست نام نیکویم

عزیز مکّه و دردانه‌ی منایم من

سلاله حرم و زمزم و صفایم من

منم عزیز گرامی‌ترین طواف کنان

که گفت تلبیه حجّ کرد بهتر از همگان

منم سلاله‌ی آن رهبر بلند وقار

که شد ز امر خداوند بر براق سوار

به سوی مسجد اقصی ز مکّه یافت خروج

وز آن مقام به اوج فلک گرفت عروج

منم سلاله‌ی آن کس که برد جبراییل

به اوج سدره‌اش از امر ذات ربّ جلیل

منم سلاله‌ی آن پیشوای اهل نیاز

که با ملائکه‌ی آسمان گذارد نماز

منم سلاله‌ی آن شهریار کشور دل

که وحی گشته ز سوی خدا بر او نازل

مرا سلاله‌ی پاک محمّدی خوانند

مرا عزیز دل مرتضی علی خوانند

منم سلاله‌ی آن کس که بین هر دو سپاه

رساند بینی اشرار به خاک سیاه
همان کسی که به اثبات خالق دادار
گرفت با دم تیغش ز کافران اقرار
منم سلاله‌ی آن شیر قادر متعال
که با دو نیزه دو شمشیر کرده‌ست قتال
منم سلاله‌ی آن کو دو بار هجرت کرد
دو بار هجرت کرد و دو بار بیعت کرد
منم عزیز کسی کو به تیغ شعله فروز
به جنگ بدر و به جنگ حنین شد پیروز
همان ولیّ خداوند قادر دادار
نگشت یک مژه بر هم زدن به شرک دچار
منم که وارث پیغمبران بود جدّم
منم که راهبر مؤمنان بود جدّم
به تیغ، ریشه کن خیل مشرکین گردید
امیر کشور اسلام و مسلمین گردید
چراغ دیده‌ی اهل جهاد بود علی
هماره زینت کلّ عباد بود علی
منم عزیز دل افتخار به کّایین
ز صابرین جهان بود بردبارترین
به پیشگاه خداوندگار عزّوجل
ز اهل بیت نبی بود در نماز افضل
منم سلاله‌ی پاک مؤیّد جبریل
که بود یاور او در نبرد میکاییل
منم عزیز دل حامی مسلمانان
که بود در همه احوال یاور آنان
به تیغ عدلش با خیل مارقین جنگید
به ناکثین زد و با خیل قاسطین جنگید
منم سلاله‌ی نیکوترین امام قریش
که بود برتر و بالاتر از تمام قریش
منم سلاله‌ی اوّل کسی که مؤمن بود
ره خدا به کنار پیامبر پیمود
ز مسلمین همه سبقت گرفت در ایمان
ستمگران را برداشت تیغ او ز میان

منم سلاله‌ی مردی که تیر داور بود
همیشه حامل علم خدای اکبر بود
سخی، بزرگ، جوانمرد، ابطحی، زیبا
صبور و سیّد و صوّام بود و پاک و رضا
درید ریشه‌ی اصلاب کفر را از هم
گسیخت یک سره شیرازه‌های ظلم و ستم
به سان شیر ژیان با اراده‌ی محکم
در آن میانه که می‌خورد نیزه‌ها بر هم
به دشمنان خداوند حمله ور گردید
چو دانه در وسط آسیابشان کوبید
به رزمگاه عراق و حجاز شیر نبی
که مکّی و مدنی بود خیفی و عقبی
نموده ماه جمالش هماره جلوه گری
مهاجری اجدی بود و بدری و شجری
به دودمان عرب مقتدا و رهبر بود
که از جلال و شرف وارث دو مشعر بود
یگانه شیر الهی به فتح بدر و حنین
ابوالائمّه ولیّ خدا ابوالحسنین
کسی که این همه دارد جلال و فضل، علیست
امام خلق و ولیّ خدای لم یزلیست
منم سلاله‌ی زهرا شفیعه‌ی دو سرا
امینه فاطمه امّ الائمّهٔ النّجبا
ز گریه کرب و بلای دوباره بر پا شد
دوباره مشت یزید و یزیدیان واشد
که ناگه از دل پُر درد ناله زد مولا
منم سلاله‌ی پاک شهید کرب و بلا
منم سلاله‌ی آن کس که شد به نی سر او
گلوی تشنه بریدند سر ز پیکر او
منم سلاله‌ی آن کس که با دلی پر درد
وداع با زن و فرزند و خاندانش کرد
منم سلاله‌ی آن کس که شد برهنه تنش
زدند زخم، بسی روی زخم، بر بدنش
منم سلاله‌ی آن کو به خونش آغشتند

به قتل صبر نه یکبار بارها کشتند

منم سلاله آنکس که قلبش آزردند

سر بریده‌ی او را به شهرها بردند

منم سلاله‌ی آن کو اسیر شد حرمش

ستم شد از همه بر اهل بیت محترمش

اسیر کوفه و شام بلا شدیم همه

به ابتلای نکو مبتلا شدیم همه

الا حقیقت اسلام زنده از سخنت

سر پدر زده از دور بوسه بر دهنت

پیام آور فریادهای خون خدا

خطابه‌ات سند فتح سیّدالشّهدا

تو از تمام شهیدان پیام آوردی

قیام کرب و بلا را به شام آوردی

هزار «میثم» از عُهده بر نمی‌آید

که لب به وصف تو و خطبه‌ی تو بگشاید

حاج غلامرضا سازگار

خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام در مسجد جامع شام

به غمی کرده فلک باز گرفتار مرا

که غم از راه وفا آمده غمخوار مرا

دردی افکنده ز پا ساخته بیمار مرا

که بود درد طبیبانه پرستار مرا

کو انیسی که غم دل به وی اظهار کنم

کو طبیبی که حدیث از تن بیمار کنم

غمم آن غم که برد رخت وجودم به عدم

دردم آن درد که گردیده اجل را توأم

باری این درد از آن غم بود و هست آن غم

غم بیمار علیلی که ز بیداد و ستم

بعد از آنی که فلک خسته و بیمارش کرد

خصم دون در غل و زنجیر گرفتارش کرد

وه چه بیمار شفابخش مسیحا نامش

عالمی زنده‌ی احسان، خجل انعامش

خاص و عام آمده محتاج عطای عامش

حبّذا بر نسب و نام نکو فرجامش
به نبی راحت جان و به علی نور دو عین
فاطمی خو حسنی خلق علی ابن حسین
سائلی گفت به آن والی اقلیم ولا
کی بلی داده به مینای بلا گاه صلا
وی بلا دیده هم از شام و هم از کرب و بلا
کربلا بود فزون رنج تو یا شام بلا
زین سخن روز بچشم شه دین گشت چو شام
برکشید آه ز دل گفت که صد آه ز شام
روزی آن سرو که شمشاد بدی پا به گلش
شد یزید از پی آن تا که کند منفعلش
با همه داغ که چون لاله نهادی به دلش
باز می‌خواست دهد خواری و سازد خجلش
تا چو نرگس ببر خلق سرافکنده شود
پیش خار آن گل نوخاسته شرمنده شود
برد او را به سوی مسجد جامع ز جفا
پس خطیب از پی خشنودی آن نسل زنا
رفت بر منبر و بنمود بیان حمد خدا
بعد از آن نعت نبی گفت پس آنگه به ملا
خواست تا آورد آن شوم، خدا را به غضب
داد بس نسبت بیجا به شهنشاه عرب
گفت بیمار، یزیدا به من خسته جگر
ده اجازت که برآیم به فراز منبر
گویم آن را که در آن هست رضای داور
هم خدا هست از آن راضی و هم پیغمبر
نپذیرفت ز شه این سخن آن کفر نهاد
به تمنّای خسان عاقبتش رخصت داد
همچو ابلیس خطیب آمدی آنگه به نشیب
چون مسیحا به فراز آمدی آن شاه غریب
ز اهرمن تخت به جم گشت دگر باره نصیب
بنگر حد تفاوت به میان دو خطیب
آن یکی آمده مداح و ثناخوان یزید
این یکی آمده ممدوح خداوند مجید

باری آن مظهر آیات خدای ازلی

که حقّش حجّت خود ساخته از بی‌مثلی

از پی حمد خدا نعت نبی مدح علی

سفت از لعل گهر گفت به آواز جلی

هر که خواهد به شناسایی من یابد راه

سازمش از حسب و از نسب خود آگاه

منم از نسل خدیوی که خدای دو جهان

کرده خلقت به طفیلش همه‌ی کون و مکان

هست میکال چو جبریل امینش دربان

نازل از حق شده بر شخص شریفش قرآن

اوست یاسین و به جز او غرض از طاها نیست

جز مدیحش همه قرآن ز الف تا یا نیست

منم از نسل شهنشاه سریر لولاک

که به معراج روان گشت از این توده‌ی خاک

شد سخن خلق به تشریف وی از ایزد پاک

گر نبودی تو سبب خلق نگشتی افلاک

آنکه باشد ز پدر ارفع و از جد امجد

بشرش خواند محمّد ملکش خواند احمد

منم از نسل امیری که به شمشیر دو سر

گه سر از عمرو بیفکند و گهی از عنتر

خست و بدرید و ز جا کند به امر داور

قلب اعدا و تن مرحب و باب خیبر

راست از تیغ کجش رایت اسلام شده

حرم از همّت او خالی از اصنام شده

منم از نسل امیری که بود زوج بتول

ولی حق وصی پاک بلافصل رسول

او مروج به فروع است و مبین به اصول

بی‌ولایش نبود طاعتی از خلق قبول

پیش کاخ شرفش عرش دنی بل ادنی‌ست

علیش نام بفرمان علی الاعلیست

عم پاکم حسن آن آینه‌ی حسن خدا

معدن علم و عمل زهد و ورع حلم و حیا

جدّه‌ام حضرت صدّیقه بتول عذرا

زهرهٔ الزهرا امّ النّجبا خیر النّسا

جدّه دیگر من جامع اصل و نسب است

وان خدیجه‌ست که خاتون زنان عرب است

من عزیزم که چنین نزد شما خوار شدم

بی گنه در غل و زنجیر گرفتار شدم

سفر کرب و بلا کردم و بیمار شدم

از ستم بی کس و بی‌مونس و بی‌یار شدم

ایها النّاس منم آنکه به هنگام صلوات

تشنه لب شد پدرم کشته لب شط فرات

کوفیان نامه نوشتند به باب من زار

طلبیدند به مهمانیش از شهر و دیار

پس در آن وادی خونخوار چو کردیم گذار

عوض مهر نمودند عداوت اظهار

آب بستند به ما اول و آخر ز ستم

بزدند آتش کین یکسره ما را به حرم

نه همین باب من آن قوم ستمگر کشتند

که ز من عم و پسر عم و برادر کشتند

جمله یاران من از اکبر و اصغر کشتند

همه را در لب شط تشنه و مضطر کشتند

عمّه‌های من مظلوم نمودند اسیر

زار و بیمار کشیدند مرا در زنجیر

خواهرانم به اسیری سوی شام آوردند

بهر ما هدیه، سنگ از لب بام آوردند

حرم خاص خدا مجلس عام آوردند

بسته در نزد یزیدم چو غلام آوردند

زد یزید از ره بیداد به پیش نظرم

چوب خزران به لب فیض بیان پدرم

از در افشانی آن پادشه ملک حجاز

شامیان گریه نمودند بهر سو آغاز

مفتضح گشت یزید و پی اعلان نماز

کرد رو سوی مؤذّن که برآور آواز

از مؤذّن شه دین نام محمّد چو شنید

بار دیگر به خروش آمد و گفتا به یزید

این محمّد که از او نشر فروع است و اصول

گویی ار جدّ من است این نبود از تو قبول

ور بود جدّ من ای کافر مردود جهول

از چه این ظلم نمودی تو به اولاد رسول

از چه جمعیّت اسلام پریشان کردی

دین نهادی ز کف و رخنه به ایمان کردی

ای فلک شام کجا عابد بیمار کجا

غل و زنجیر کجا و تن تبدار کجا

تن تبدار کجا آن همه آزار کجا

شاه اسلام کجا تسخر کفّار کجا

وه که بر جان صغیر آتشی افروخته‌ای

که دل خلق جهان از شررش سوخته‌ای

مرحوم صغیر اصفهانی

خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام

ای اهل شام مظهر لطف خدا منم

مقصود ز آفرینش ارض و سما منم

پوشیده نیست نزد من اسرار کائنات

زیرا که محرم حرم کبریا منم

مسجود کائنات بود خاک کوی من

زینت فزای کعبه صفای صفا منم

زمزم ز فیض مقدم من یافت آبرو

مهر منیر مکه امیر مِنا منم

بر جمله اولیا منم امروز جانشین

وارث به علم یک به یک انبیا منم

بر امر حق مطیعم و بر ما سوا مطاع

از بندگی به جمله خلایق خدا منم

آن آدمی که دم به دم اندر تمام عمر

از ابتدا گریسته تا انتها منم

بر کشتی ای که نوح در او نوحه گر نشست

ای قوم بد گهر به خدا ناخدا منم

آن موسی که سینه به سینا ز غم درید

از داستان واقعه‌ی کربلا منم

آن یوسفی که گشت به زندان غم اسیر
بی‌غمگسار و بی کس و بی‌آشنا منم
آن عیسی که دار فنا را وداع کرد
بنمود جای بر سر دار بقا منم
با این همه حکایت دارم یکی سؤال
راضی به یک جواب، کنون از شما منم
بر این محمّدی که مؤذّن دهد اذان
ای شامیان نبیره یزید است یا منم
گویید اگر یزید بود این بود دروغ
گویید اگر منم ز چه در این جفا منم
پرسید اگر که هست مرا باب تاجدار
درّ یتیم خامس آل عبا منم
پرسید گر ز نام من ای قوم کینه جو
بی کس منم غریب منم مبتلا منم
بیمار و داغدیده و بی‌یار و بی‌معین
زین العباد بی کس و بی‌آشنا منم
آن بی‌معین که دیده سر باب خویش را
از تن جدا ز خنجر شمر دغا منم
آن بی کسی که نعش پدر را ز بعد قتل
دید از سُم ستور ستم توتیا منم
آن بی کسی که روز ورودش به شام غم
بستند دست او ز جفا از قفا منم
آن بی کسی که در سر هر کوچه ریختند
آتش به فرقش از ره جور و جفا منم
آن خسته علیل که او را به روز و شب
خشت خرابه بود ز غم متکّا منم
آن سر برهنه‌ای که نگه داشتی به پای
در بزم خویش یزید از جفا منم
هر طایری گهی به فغان است «جودیا»
مرغی که روز و شب بود اندر نوا منم
مرحوم جودی خراسانی

خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام در شام خراب

کرد در شام چو جا عترت سلطان انام

بسکه دیدند جفا و ستم از مردم شام

روزشان شد به نظر تیره‌تر از شام ظلام

تا یکی روز یزید دغل نافرجام

سوی مسجد شد و اندر بر سجّاد غریب

کرد در منبر بیداد یکی زشت خطیب

چندی از دوره سفیان بیفزود حسب

بست از حرمت اولاد علی چشم ادب

ناسزا گفتی بسی او به شهنشاه عرب

قُلزم بحر خدا زین العباد شد به غضب

گفت خاموش که حق بشکند ای سگ دهنت

از چه رو نیست حیایی ز رسول زَمَنت

کرد پس حجّت کبرای خدا رو به یزید

صاحب منبر از او رخصت منبر طلبید

پسر هند نداد اذن بدان شاه وحید

آخر از خواهش حضار چو مأذون گردید

بنهاد او ز شرف پا به سر منبر تاج

شد رسول عربی بار دگر در معراج

آن کلام الله ناطق سپس حمد و ثنا

گفت با قوم منم زاده مکّه و منا

شرف رکن و حرم زینت زمزم و صفا

که نموده به روا بذل زکات فقرا

خلف صدق نبی مِهتر حجّاج منم

سبط شاه قرشی رهرو معراج منم

منم از نسل رسولی که تمام لاهوت

مه و خورشید و سپهر و ملکوت و جبروت

عرش و لوح و قلم و مُلک دنی و ناسوت

حمل و ثور و بروجات کواکب تا حوت

خاک و باد آتش و آب آنچه در اقلیم وجود

همه را ساخته یزدان ز طفیلش موجود

هست جدّ دگر من علی خیبر گیر

آنکه باشد ز خدا بر همه مخلوق امیر

جدّه‌ام فاطمه منصوصه‌ی نصّ تطهیر

همه دانید یکایک ز صغیر و ز کبیر
که حسن هست عموی من و فخر ثقلین
پدرم سبط نبی خسرو مظلوم حسین
منم آن کس که لب تشنه لب آب فرات
چو سکندر که نخورد آب حیات از ظلمات
منشی غم بوی از تشنه لبی داد برات
پدرم را جگر سوخته شد قطع حیات
عاقبت شمر جفاکار به نزد دریا
سر او را لب عطشان ز قفا کرد جدا
تن هفتاد و دو تن جمله چو نخل شمشاد
ز دم خنجر و شمشیر و سنان جلّاد
پیش چشم من بیمار به هامون افتاد
این منم با سر ایشان که به آه و فریاد
دست بسته به سوی شام خراب آمده‌ام
حجّت حقّم و در بزم شراب آمده‌ام
این زنانی که به همراه من زار بود
حرم محترم احمد مختار بود
زینب بی‌کس و کلثوم دل افکار بود
که به مثل اُسرا در سر بازار بود
این قدر خاک محن بر سر ما کرد ایّام
که بر آل زنا همچو کنیزیم و غلام
کس نگوید به یزید ای ز تو اسلام به ننگ
این زنان آل رسولند نه از اهل فرنگ
کار بر زینب بیچاره مکن چندان تنگ
مکن از چوب لب خشک حسین نیلی رنگ
که دل خون شده‌اش بدتر از این خون گردد
(صامت) از محنت این واقعه مجنون گردد
مرحوم صامت بروجردی

خطبه‌ی حضرت سجّاد علیه السلام

خطبه حضرت سجّاد به شام
روز را کرد به دشمن، چون شام
شیعیانی که کنون در شام اند

بعد از آن خطبه و آن ایّامند

زد به دریای فضیلت، دل را

شیعه کردی جَبَلِ عامل را

باری از خطبه‌ی ناپاک خطیب

منقلب شد، شه مظلوم غریب

خواست از دشمن خود اذن بیان

که کنم بر سر این چوب، مکان

منبر ار جای فضیلت نبود

غیر چوبی به حقیقت نبود

الغرض؛ اذن بدو داد یزید

شد به منبر، پسر شاه شهید

ابتدا حمد خدا، نعت رسول

گفت آن زاده‌ی دلبند بتول

چو کنایه بود ابلغ ز صریح

کرد در وصف خود اینسان تشریح

که منم ابن حرم، پور منا

پسر مروه و فرزند صفا

حق به ما علم و فصاحت بخشید

کرم و صبر و شجاعت بخشید

جدّ من، عارج (۲۸) معراج بود

بر سر خیل رسل تاج بود

نه همین حیدر کرّار از ماست

حمزه و جعفر طیّار از ماست

هان به ما هر شرفی خاتمه‌ست

ماه من، دخت نبی، فاطمه‌ست

باب من، کشته ز شمشیر جفا

با لب تشنه شدی کرب و بلا

دید، رسوا شود از خطبه، یزید

از مؤذّن مدد آن دم طلبید

چون که تکبیر و شهادت شد جفت

«أشهَدُ اَنَّ مُحَمَّد صلی الله علیه و آله و سلم» را گفت

نام جدّش ز مؤذّن چو شنید

کرد پس خسرو دین رو به یزید

این محمّد (ص) که از او خود سخن است

راست گو، جدّ تو یا جدّ من است

گر بگویی پدر توست خطاست

ور که باشد پدرم، این چه جفاست!!

این اسیران همه اولاد وی اند

لاله و سنبل و شمشاد وی اند

نو گل باغ پیمبر همه‌اند

نور چشم علی و فاطمه‌اند

عترتش را، ز چه کردی تو اسیر؟

بارالها! حقّ ما از او گیر

«خوشدل» این واقعه عالم سوز است

حق به باطل، همه جا پیروز است

مرحوم علی اکبر خوشدل تهرانی

اشعار راجع به خطبه‌های حضرت زینب علیها السلام

بحر طویل خطبه‌ی حضرت زینب علیها السلام در کوفه

کوفه شهریست پر از فتنه و آشوب و بلا صحنه‌ای از کرب و بلا، خلق ز اطراف و ز اکناف روان گشته سوی شهر، گروهی به جگر سوز و گروهی به بصر اشک و گروهی ز خوارج همه خشنود ز خشم احد قادر معبود، همه منتظر عترت پیغمبر اسلام، به کوفه شده اعلام که از جور و جفا و ستم و گردش ایّام، رسیدند به آیین اسارت حرم الله به عزّ و شرف و جاه، به اشک و شرر و آه ستادند و گشودند همه چشم تماشا، که ببینند اسیران شه کرب و بلا را.

در آن هلهله و شور، گروهی شده محزون و گروهی شد مسرور، گروهی ز خدا دور، در آن عرصه‌ی محشر صدف بحر ولایت، ثمر نخل ولا، دخت علی، شیر خدا جلوه‌ی مصباح، هدا، شیرزن کرب و بلا، زینب کبری، به همان شیوه‌ی حیدر، به همان عزّت مادر، به بلندای مقام دو برادر، به فصاحت، به بلاغت، به شهامت، به شجاعت چو یکی کوه مقاوم، به خروش دل دریا، به نهیبی که صلای علوی داشت به نام احد قادر منّان به چنین خطبه سخن گفت که دیدند به نطقش نفس شیر خدا را.

بعد حمد احد و نعت محمّد (ص) همه دیدند که آن عصمت دادار ندا داد که ای وای بر احوال شما مردم غدّار ستم پیشه‌ی مکّار جنایت گر بی‌عار، عجیب است که دارید بدین ننگ به دل ناله به رخ اشک الهی نشود اشک شما خشک و بگریید به این ننگ که بر دامن آلوده نهادید، شما آن زنی استید که بگسیخت همه رشته‌ی خود را و شما سبزی فاسد شده در مزبله هایید، شما همچو گچ روی مزارید، ندارید به جز زشتی و پستیّ و دورویی که خود آراسته مانند زنان در اجنبیانید، بگریید که پستید، نخندید که مستید، همین لکّه‌ی ننگی که نهادید به دامن، به خدایی خدا پاک به صد بحر نگردد، نتوان شست به آب دو جهان ننگ شما را.

وای بر حال شما مردم کوفه! به جگر پاره‌ی پیغمبر اسلام چه کردید که از آن جگر ختم رسل پاره شد و سوخت، بدانید که از آتش بیداد شما سوخت دل فاطمه آن بضعه‌ی پیغمبر اکرم، به خود آیید و ببینید چه خون‌های شریفی زِ دم تیغ شما ریخته بر خاک، چه تن‌های لطیفی که ز شمشیر شما شد همه صد چاک، چه بی‌باک کشیدید به آتش حرم آل نبی را و کشاندید به صحرا و در و دشت

زن و دختر و اطفال صغیری که نهادند سر از کثرت وحشت به بیابان و دویدند روی خار مغیلان و زدید از ره بیداد به کعب نی و سیلیّ ستم در حرم آل علی فاطمه‌ها را به خدا پیش‌تر از این ستم و ظلم و جنایت چه به مکّه چه مدینه چه سر کوچه و بازار ندیدند، ندیدند قد و قامت ما را.

گر از این ظلم و ستم ابر شود آتش و باران همه خون گردد و چون سیل ببارد به زمین یا که سماوات شوند از همه سو پاره و ریزند ز افلاک به روی کره‌ی خاک و یا باز شود کام زمین و بکشد در دل پر آتش خود خلق جهان را عجبی نیست، شما نامه نوشتید که فرزند پیمبر به سوی کوفه بیاید، در رحمت به سوی خلق گشاید، همه گفتید که باید پسر فاطمه بر ما ره توحید نماید، به چه تقصیر کشیدید به رویش ز ره کینه و تزویر همه نیزه و شمشیر، گه از سنگ و گهی تیر، کجا رفت جوانمردی و قدر و شرف و غیرت و مردانگی افسوس که کشتید پس از کشتن هفتاد و دو تن مثل علی اکبر و عبّاس نهادید به نی رأس امام شهدا را.

کوفه رفته‌ست فرو یکسره در ننگ، از این خطبه شده زاده‌ی مرجانه دگر شیشه‌ی عمرش هدف سنگ، که ناگاه سر یوسف زهرا به سر نیزه عیان گشت همان روبروی محمل زینب همه گفتند امان از دل زینب، به جبین خون و به رخ خون و به لب آیه‌ی قرآن، چه دل انگیز صدائی، چه ندایی، چه نوایی که زمام سخن از زینب مظلومه گرفته نه همین برد دل خواهر خود را که دل دشمن خود را نه دل دشمن خود را که دل قاتل خود را همه گشتند در آن جلوه گری محو جمالش، همه مبهوت جلالش، همه دانند به انگشت نشانش، نگه او به روی زینب و زینب نگه افکند به رویش که هلالم! چه قدر زود غروب تو سیه کرد همه ارض و سما را.

گل احمد، گل حیدر، گل زهرا، همه‌ی آرزوی من به سر و صورت خونین و به پیشانی بشکسته و لب‌های به خون شسته و چشمان خدابین و به اشکی که روان است ز چشمت به رگ پاره و خونی که روان است ز رگ‌های گلویت، نگهم کن، نگهم کن، نگهم کن که دلم پاره شد از نغمه‌ی قرآن سرت بر سر نیزه، عجبا مادر می‌گفت به من قصّه داغ تو، نمی‌گفت که روزی به سر نیزه سر پاک تو بر محمل من سایه کند، لب بگشا ای به لبت آیه قرآن، نه به من با گل نورسته‌ی خود حرف بزن، در تب و در تاب شده، بر تو دلش آب شده، تا ز تنش روح نرفته است، بخوان بار دگر آیه‌ی قرآن و بگو ذکر خدا را.

حاج غلامرضا سازگار

خطبه خواندن حضرت زینب کبری علیها السلام در مجلس یزید ملعون

شد چو زینب دختر میر عرب

وارد بزم یزید بی‌ادب

دید او را نی همین مست شراب

بلکه مست فتح و شاهی و شباب

بر فراز تخت و پیش تخت او

رأس «ثارالله» و نور وجه «هو»

کاخ او بگرفته آری زیب و زین

از سر پر خون شاه دین، حسین

در میان طشت زر، خونین سری

وه چه سر؟ سرّ کمال و سروری

خاست ناگه از میان بانوان

بانویی کز بعد زهرا بانو، آن

خطبه‌ای همچون پدر انشاد کرد
چون علی اندر سخن بیداد کرد
بعد حمد ایزد و نعت رسول
گفت اینسان با یزید بوالفضول
منطق پولاد خود را داد آب
شاهد آورد از کتاب مستطاب
«ثمَّ کانَ عاقبه» آن ذوالفنون
خواند تا «کانُوا بِها یَستَهزؤون»
کای یزید! انکار قرآن می‌کنی
جنگ با آیات سبحان می‌کنی
کافران را مهلت از دادار پاک
هست از بهر عذابی دردناک
ای که اجداد تو را جدّم، اسیر
کرد! و پس بخشید از عفو کثیر
کی روا باشد که فرزندان وی؟
با اسیری شهرها سازند طی
کی توان امّید مهر از بد گُهَر؟
آن که از آزادگان سوزد جگر
بغض ما دارید از بدر و اُحد
قتل ما از آن سبک دارید، خود
حالیا، بدهی ندا «اشیاخ» را
کز درخت دین بریدی شاخ را
شاد تا گردند آنان زین عمل
«ثمَّ قالوا یا یَزیدُ لا تَشَل»
نشنوند آنها صدایت را ولی
تو شوی ملحق به خصمان علی
این بگفت و ناله از دل برکشید
کرد یاد از قتل سلطان شهید
کای یزید! آن یوسف گل پیرهن
در دل صحرا فکندی بی‌کفن
در میان خون فکندی پیکرش
برنداری باز دست از این سرش
پیش چشم غم رسیده زینبش

می‌زنی چوب از ره کین بر لبش

گر در این مجلس بیاید مصطفی

گو چه گویی در جواب جدّ ما؟

«خوشدل» از این منطق آتش فشان

سوخت زینب خرمن گردن کشان

مرحوم علی اکبر خوشدل تهرانی؛

فراز نیزه‌ها

چو در بازار کوفه، شد گذار عترت طاها

تماشای اسیران کرد از نو محشری بر پا

زنان داغدار و مادران نوجوان مرده

اسیران برادر کشته و طفلان بی‌بابا

به پشت ناقه‌هایی که همه بودند بی‌روپوش

نشسته گرد غربت، بر رخ اطفال مه سیما

فراز نیزه‌ها هفده ستاره گِرد یک خورشید

سر بازار کوفه، دیده شد چون مهر و مه یک جا

امیر قافله، ام المصائب، زینب اطهر

سر از محمل برون کرد و بدید آن شورش و غوغا

تصرّف کرد در خلق آن چنان کز نظم و آرامش

نفس‌ها حبس شد در سینه، حتّی زنگ اشترها

به حدّی در فصاحت، خطبه‌ای زینب قرائت کرد

که گفتند این سخن‌ها از علی ایراد شد گویا

صدا زد وای بر حال شما ای مردم کوفه

عجب حرمت گرفتید از رسول و عترتش یک جا

گهی مردانتان مردان ما را می‌کشند از کین

گهی زنهایتان گریند، بر حال زنان ما

از این کیش و مرام، اف بر شما ای بی‌وفا کوفی

جواب داد خواهی را چه می‌گویید در فردا؟

چو زینب در تکلّم بود دیدند اشقیا یکسر

یزید و تابعینش می‌شوند اندر جهان رسوا

زدند این حیله تا سازند زینب را خموش از نطق

که آوردند پیش محملش رأس برادر را

به ناگه دید زینب محملش یکباره روشن شد

سر پاک حسینش می‌درخشد، بر نی اعدا
سه روز است این برادر را ندیده غمزده خواهر
ز سوز دل، کشید آن غم رسیده آه آتش زا
اشارت کرد با انگشت، ای ماه نو زینب
چه خوب از اهل بیتت یاد کردی با رخ رخشا
برادر جان، خبر داری چه می‌آید مرا بر سر
فراق کشتگان یکسو، فغان کودکان یک جا
بر این طفل سه ساله، دختر زارت تکلّم کن
که می‌ترسم شود از غم، دلش آب، ای شه بطحا
سراغت گیرد از من روز و شب، این طفل خونین دل
ز بس شیرین کلام است، آتش افروزد به جان ما
ز شرح حال زینب قصّه را کوتاه کن «شرمی»
که در خلد برین، طاقت نیارد مادرش زهرا
شرمی کاشانی

حضرت زینب علیها السلام و کوفه و شام

در حادثه‌ها چو کوه محکم زینب
در ورطه‌ی غم شناورِیم زینب
در بیشه‌ی امتحان، ضیغم زینب
صابر چو پدر به محنت و غم زینب
اعجوبه‌ترین زنان عالم زینب
بر لوح قضا نوشته دست تقدیر
با حکمت محرمانه حی و قدیر
کاو گردد اسیر لشکر قوم شریر
هر کس نبرد راه بر آن سرّ ضمیر
بر سرّ خفیست لیک محرم زینب
شد وارد کوفه آن به عفّت منحوت
دخت علی آن امیر ملک و ملکوت
با دست اشاره کرد اول به سکوت
مردم همه زان اشاره مات و مبهوت
آغاز سخن نمود آندم زینب
حق را بستود و بر نبی گفت درود
رو کرد به اهل کوفه زان پس فرمود

ای خلق دغلباز و دو رو و مردود
جاری شود اشکتان به رُخ همچون رود
کز دست شما ندید جز غم زینب
ننگی که نشستنی‌ست تذکار کنید
تا هست جهان تحمّل عار کنید
مأوی به میان دوزخ و نار کنید
کم خنده کنید و گریه بسیار کنید
چونانکه کند گریه دمادم زینب
بنمود به اهل کوفه حجّت اتمام
مانند پدر خطیبه و شاه کلام
بد عهدی کوفیان را کرد اعلام
رسوا شد عبیدالله و شد کار تمام
گشت عازم شام نامصمّم زینب
هر چند به شام آمده با حال پریش
از طعن و شماتت جماعت دلریش
افکنده سر از حیا و خجلت در پیش
غرق است ولی در یم اندیشه خویش
لب بسته برو نمی‌زند دم زینب
بگذار که بزم عام بر پا گردد
بر منطق او زمینه پیدا گردد
بر خطبه آتشین زبان واگردد
تا آل امیّه جمله رسوا گردد
پایان بدهد به امر مبرم زینب
آراسته گشته شام با فرّ و شکوه
از بهر تماشا بدو آن پست گروه
سنگین شده دوش زینبی همچون کوه
با این همه مشکل او نترس و نستوه
استاده نکرده قد خود خم زینب
آماده چو گشت بزم رعب و ارعاب
بر تخت یزید شوم شطرنج و شراب
در طشت طلا سر حسین سِرّ کتاب
اطراف همه سفیر و سرهنگ و جناب
شد وارد آن بزم معظّم زینب

بگشاد دهان به یاوه آن پست و پلید

اظهار چو کفر خویش بنمود یزید

آن وقت مهین دخت علی فرصت دید

با گفتن یا یزید او را کوبید

بنمود حقیر و خوار مُلزم زینب

زد دخت علی به آن ستم پیشه نهیب

این قول تو نبود ای یزید امر عجیب

آنست پی آمد پلیدی و فریب

آیات خدای خود نمائی تکذیب

هان هرزه مگو، نیاورد کم زینب

آیا ز عدالت است یابن الطلقا

در پی پرده دهی حرائر خود را جا

امّا حرم رسول بطحا طاها

در مجلس عام تو نه ساتر نه عبا

سردسته این خیل مکرّم زینب

لب بند فرو این همه سرکوب مزن

دم از پدران مست و منکوب مزن

غالب تو نه‌ای سخن ز مغلوب مزن

ظالم به لب حسین من چوب مزن

ورنه زند این بساط بر هم زینب

****

حجت الاسلام جوانمرد (فتی)

ماه در محاق حضرت زینب علیها السلام

مسافرم من و گم کرده کوکب اقبال

نه شوق بدرقه دارم، نه شور استقبال

چراغ راه، به جز آه من نمی‌باشد

کسی گلاب، سر راه من نمی‌پاشد

من از نواحی «اللهُ نورٌ» می‌آیم

من از زیارت سر در تنور می‌آیم

من از مشاهده‌ی مسجدالحرام وفا

من از طواف حریم حضور می‌آیم

درون سینه ام، اشراق وادی سیناست

من از مجاورت کوه طور می‌آیم
سفیر گلشن قدسم، همای اوج شرف
شکسته بال و پَر، امّا صبور می‌آیم
هزار مرتبه نزدیک بود جان بدهم
اگر چه زنده ز آفاق دور می‌آیم
ضمیر روشنم آیینه‌ی فریباییست
و نقش خاطر من آنچه هست، زیباییست
سرود درد به احوال خسته می‌خوانم
هنوز نافله‌ام را نشسته می‌خوانم
هنوز از نفسم، باغ لاله می‌روید
هنوز از جگرم، داغ لاله می‌روید
بپوش جوشن تکبیر حنجر، ای حنجر
بنوش آب از این چشمه خنجر، ای خنجر
ز باغ با خود، عطر شکوفه آوردم
پیام خون و شرف را به کوفه آوردم
سپرد کشتی صبرم، عنان به موج آن روز
صدای شیون مردم گرفت، اوج آن روز
چو لب گشودم و فرمان «اُسکُتوا» دادم
به شکوه پنجره بستم، به اشک رو دادم
به کوفه دشمن دیرین سپهر به قهر افکند
سکوت سایه‌ی سنگین به روی شهر افکند
میان آن همه خاکستر فراموشی
صدای زنگ جرس‌ها، گرفت خاموشی
چو من به مردم پیمان شکن، سخن گفتم
صدا صدای علی بود، من سخن گفتم
سپاس و شکر به درگاه حضرت معبود
بر آستان رسالت درود باد درود
درود باد بر آن سلاله‌ی سعد
به خاندان جلیل نبوّت، اما بعد
هلا جماعت نیرنگ باز، گریه کنید
چو شمع کشته بسوزید و باز گریه کنید
اگر به عرش برآید خروش خشم شما
خدا کند نشود خشک اشک چشم شما

شما که دامن حق را ز کف رها کردید

شما که رشته خود را دوباره وا کردید

شما که سبزه روییده روی مردابید

شما که دشمن بیداری و گران خوابید

شما ز چشمه خورشید دور می‌مانید

شما به نقره آذین گور می‌مانید

شما که رو به روی داغ لاله استادید

چه تحفه‌ای پی فردای خود فرستادید

شما که سست نهادید و زشت رفتارید

به شعله شعله‌ی خشم خدا گرفتارید

عذاب و لعنت جاوید مستحقّ شماست

به جای خنده بگریید گریه حقّ شماست

شما که سینه به نیرنگ و رنگ آلودید

شما که دامن خود را به ننگ آلودید

دریغ، این شب حسرت سحر نمی‌گردد

به جوی آبروی رفته بر نمی‌گردد

گرفت پرده به رخ آفتاب و خم شد ماه

چو ریخت خون جگر گوشه رسول الله

شما ز رحمت حق دور باش می‌شنوید

نوید لعنت و نفرین فاش می‌شنوید

به جای سود ز سودای خود زیان بُردید

امید و عاطفه را نیز از میان بردید

شما که سکّه‌ی ذلّت به نامتان خورده‌ست

کجا شمیم وفا بر مشامتان خورده‌ست

شما که در چمن وحی آتش افروزید

در آتشی که برافروختید می‌سوزید

چه ناروا که در آن دشت لاله گون کردید

چه نازنین جگری از رسول خون کردید

چه غنچه‌ها که دل آزرده در حجاب شدند

به جرم پرده نشینی ز شرم آب شدند

از این مصیبت و غم آسمان نشست به خون

زمین محیط بلا شد، زمان نشست به خون

فضا اگر چه پر از ناله‌های زارِ شماست

شکنجه‌های الهی در انتظار شماست
مصیبت از سرتان، سایه کم نخواهد کرد
کسی به یاری تان، قد علم نخواهد کرد
شمیم رحمت حق بر مشامتان مَرِساد
وَ قالَ عَزَّوَجَلَّ لَبِ المِرصاد
سخن رسید به اینجا که ماهِ من سَر زد
کبوتر دلم از شوق دیدنش پر زد
هلال یک شبه‌ام را به من نشان دادند
دوباره نور به این چشم خون فشان دادند
برای آنکه شود محو شاهد ازلی
دوباره آینه در دست کهکشان دادند
شکوه سر زدن آفتاب از سَرِ نی
چه مژده‌ای به جلودار کاروان دادند!
به کاروان شقایق به یاس‌های کبود
نسیم عاطفه از یار مهربان دادند
دوباره در رگ من خون تازه جاری شد
دوباره قلب صبور مرا تکان دادند
دوباره عشق به تاراج هوشم آمده بود
صدای قاری قرآن به گوشم آمده بود
به شوق آنکه به باغ بنفشه سر بزند
دوباره هم سفر گل فروشم آمده بود
صدای روح نوازش غم از دلم می‌برد
اگر چه کوه غمی روی دوشم آمده بود
دلم چو محمل من روشن است می‌دانم
صدا صدای حسین من است، می‌دانم
هلال یک شبه‌ی من که رو به روی منی!
که آگه از دل تنگ و بهانه جوی منی!
نگین وحی در انگشت نیزه می‌بینم
و یا تو را به سر انگشت نیزه می‌بینم
خوش است گَرد ملال از رخ تو پاک کردن
خدا نکرده گریبان صبر چاک کردن
بیا که چهره‌ی ماهت غم از دلم بِبَرد
ز موج خیز حوادث به ساحلم ببرد

بیا که با سَرِ پاک تو راز دل بکنم
شمیم وصل تو را چاره ساز دل بکنم
ستاره‌ی سحر من خبر بگیر از من
به دست عاطفه الماس تَر بگیر از من
دل از تمامی هستی کجا توان کندن؟
نفس کشیدن بی‌توست، مثل جان کندن
غم تو کرد مرا گل به دامن ای یوسف
هنوز پیرهن توست با من ای یوسف
شبی که خواهر تو در نماز نافله بود
تو باز، گوشه چشمت به سوی قافله بود
چو خار با گل یاسین سَرِ مقابله داشت
سه ساله دختر تو پای پُر ز آبله داشت
به روی باغ گل سرخ و آب بستن وای
به ساقه‌ی گل یاس و طناب بستن وای؟!
امام آینه‌ها طوقِ گل به گردن داشت
امیر قافله‌ی نور غُل به گردن داشت
مصیبتی که دل «سهل ساعدی» خون شد
ز غصّه نخل وفا مثل بید مجنون شد
برای دیدن ما صف نمی‌زدند ای کاش
میان گریه ما کف نمی‌زدند ای کاش
اگر چه بعد تو مجنون ترم از لیلا
من و حکایت بزم شراب واویلا
کویر نور تو را دید و دشت زر گردید
سر تو آینه گردان طشت زر گردید
الا مسافر کُنج تنور و دیر بیا
مُصاحب دل زینب سفر بخیر بیا
اگر چه آیتی از دلبریست گیسویت
چه روی داده که خاکستریست گیسویت؟
سکوت در ربذه از ابی ذران هیهات
لب و تلاوت قرآن و خیزران هیهات
خدا کند پس از این آفتاب شرم کند
عطش بنوشد و از روی آب شرم کند
ستاره‌ای پس از این اتّفاق سر نزند

شفق نتابد و ماه از مَحاق سر نزند

محمّد جواد غفور زاده (شفق)

زیارت ناحیه‌ی مقدّسه در قالب نظم

نقل قولی هست ز آیات عظام

این زیارت نامه از سوی امام

پس بخوان آن را با صد شور و شین

در مقام زاده‌ی زهرا حسین

بعد حمد حضرت رب ودود

باد بر آدم ز ما صدها درود

آنکه او را حضرت حق برگزید

در میانِ آنچه انسان آفرید

باد بر ادریس و شیث و نوح و هود

هم ثنا و هم سلام و هم درود

مصلح کل گفته بر صالح سلام

آنکه لایق شد کرامت را تمام

تک سلامی گرم با تکریم کن

با ادب تقدیم ابراهیم کن

پس سلامی کن تو با صد عزّ و ناز

بهر یعقوبی که چشمش گشت باز

کن تو بر یوسف سلامی با ثبات

آنکه از چاهش خدا داده نجات

پس مرا عرض ارادت با کلیم

بعد بر هارون سلامی چون نسیم

پس به داود و سلیمان و شعیب

هم به ایوبی که عاری شد ز عیب

هم به یونس هم به یحیی کن سلام

پس به عیسی آنکه دارد احترام

پس سلامم بر عُزیزِ سینه چاک

آنکه شد مدفون جسمش زیر خاک

پس خدایش بار دیگر زنده کرد

نام او را در جهان پاینده کرد

می‌فرستم روز و شب صدها درود

زکریا را که شد دریای جود

آنکه در خط بلا تسلیم بود

کوه صبری در مقام بیم بود

بر محمّد می‌فرستم من درود

تا رضا گردد خداوند ودود

می کنم عرض سلامی دلنشین

بر علی یعنی امیرالمؤمنین

پس سلام من به یاس و یاسمن

حضرت زهرا و فرزندش حسن

بر حسین فاطمه هر صبح و شام

می کنم با اشتیاق جان سلام

السّلام ای داده جان در راه حق

شاهد خونین تن درگاه حق

السّلام ای آشکارا و نهان

تابع فرمان حیّ لا مکان

السّلام ای خاک تو دارالشفاء

ای شکوهت استجابت در دعا

السّلام ای بر امامان فتح باب

نور چشم حضرت ختمی مآب

السّلام ای میوه‌ی باغ علی

ای تو از بعد علی دوم علی

السّلام ای نور چشم فاطمه

ای به عرش حی سبحان قائمه

السّلام ای بر خدیجه نور دل

ای ز نورت شمع هستی مشتعل

پس سلام من به فرزند صفا

آنکه باشد سدر وصل منتهی

پس به فرزند بهشت جاودان

می‌فرستم من درود بیکران

می‌فرستم ابن زمزم را درود

آنکه شد آینه‌ی غیب و شهود

السّلام ای سنبل عنبر سرشت

سید خیل جوانان بهشت

السّلام ای خفته در دریای خون
ای تنت آغشته با فتوای خون
السّلام ای لاله‌ی پرپر شده
خیمه‌ات صد پاره از خنجر شده
السّلام ای خامس اهل کسا
ای غریبان را غریب کربلا
السّلام ای کشته نسل بدان
نسل نسلان بزرگ سفلگان
السّلام ای آیه‌ی قالوا بلی
ای سکونت یافته، در کربلا
السّلام ای بر تو گریان دیده‌ها
ای ز تو روشن چراغ ایده‌ها
السّلام ای شمع بزم گورها
ای شکاف یورش زنبورها
پس سلام من بر آن پاکیزگان
نسلشان از نسل پاکان جهان
السّلام ای در سماء و در سمک
دیده گریان از غمت جنّ و ملک
السّلام ای کشتگان راه عشق
ای امامان بهین درگاه عشق
می‌کنم بر پیشوایان من سلام
کز خداشان گشته واجب احترام
السّلام ای بر گریبانت شکاف
ای غمت در سینه کرده اعتکاف
پس سلام من به تأیید مراد
بر لبان از عطش خشکیده باد
السّلام ای شاهد بود و نبود
یاد آن پژمرده لبهای کبود
السّلام ای در مصاف آزمون
نخل جانهاتان بریده خصم دون
السّلام ای روحتان از تن شده
جسمتان عریان اهریمن شده
السّلام ای گشته جاری خونتان

زخمهای از عدد افزونتان

السّلام ای جسمتان بی‌سر شده

عضوهاتان خسته از خنجر شده

السّلام ای حجّت روی زمین

ای خدا را بین خوبان بهترین

صد سلام من به اصل ریشه ات

بر پسرهای شهادت پیشه ات

صد درود من به اشک دیده ات

بر پدر بر مادر پاکیزه ات

ای به خوبی بین خوبان به شده

ای به زیر سمّ اسبان له شده

ای سرور سینه‌ی خیرالأنام

بر تو و بر یاوران تو سلام

ای به مظلومی فدای دین شده

تشنه لب قربانی آیین شده

ای به پا از، هستی ات بود و نبود

بر علی اکبرت صدها درود

می‌فرستم از دل و جان من درود

ای قیام عشق بازی را سجود

ای به ناز شیرخوارت صد سلام

ای ز رحمت مکتب حق را قوام

السّلام ای غسل خون داده شده

تیرها را سینه آماده شده

السّلام ای وقف حق، اندیشه ات

در مصائب صبر گشته پیشه ات

السّلام ای آنکه دلداری تو راست

ای ستمدیده که بی‌یاری تو راست

السّلام ای صاحب قدر و مقام

یکّه تاز بارگاه احتشام

السّلام ای بر بزرگی مفتخر

بر حقیقت از طهارت پاک تر

السّلام ای جبرئیلت پاسدار

از دل و جان بر تو دارد افتخار

ای به تو جبریل دارد افتخار

بر مباهاتش تو دادی اعتبار

با تو میکائیل می‌گفتی سخن

تا رها سازد دلت را از محن

ای ز جان گهواره‌ات را داده تاب

خوانده میکائیل بهرت ذکر خواب

السّلام ای در شهادت پای بست

ای که پیمان تو را دشمن شکست

السّلام ای هتک حرمت‌ها شده

سینه‌ات چون فرش زیر پا شده

السّلام ای مایه‌ی فخر اُمم

ای شده جایز به تو ظلم و ستم

السّلام ای زخم‌های تو فزون

بر جراحت هات داده غسل خون

السّلام ای جرعه نوش نیزه‌ها

خون تو باشد مباح اشقیا

السّلام ای سر بریده میهمان

در کنار نهری از آب روان

السّلام ای صید مقطوع الوتین

معنی ایّاک نعبد نستعین

السّلام ای پاسدار بی‌معین

ای شکوه کلک هستی آفرین

السّلام ای لاله‌ی شیب الخضیب

ای مدال سینه‌ات خد التّریب

ای تو را گشته محاسن غرق خون

زخم‌های پیکرت از حد فزون

ای بریده گشته رگهات از ستم

می‌نگردد از مصیبات تو کم

ای محاسن کرده با خونت خضاب

ای ز مینای شهادت کامیاب

پیکرت از تیر و خنجر سوده شد

گونه‌های تو به خون آلوده شد

السّلام ای پیرهن غارت شده

زنده دین حق ز ایثارت شده

السّلام ای آنکه دندانت شکست

سنگ بر پیشانی ماهت نشست

السّلام ای پرپر از باد خزان

بر لبانت خورده چوب خیزران

السّلام ای کشته تیر و سنین

قره العین النّبی یعنی حسین

السّلام ای داده سنگ خاره ات

بال و پر بر جسم پاره پاره ات

السّلام ای کشته‌ی دور از وطن

جسم پاکت مانده بی‌غسل و کفن

السّلام ای عشق حق را مشتری

داده‌ای انگشت با انگشتری

السّلام ای سینه چاک عدل و داد

هستی ات باشد مرید و تو مراد

السّلام ای خوانده قرآن روی نی

زینبت در پیش و رأس تو ز پی

السّلام ای سرور و آقای من

پیر من استاد من مولای من

السّلام ای طائف کویت ملک

گنبد زرّین تو سنگ محک

السّلام ای آنکه خواهم من ز رب

زائر کوی تو گردم روز و شب

بر تو و بر آشنای حرمتت

احترام من، ز درک غربتت

می کنم صبح و مسا عرض سلام

بر محبّت ای ز سر تا پا قیام

آنکه می‌سوزد ز سوز و ساز تو

از غم شش ماهه، یاس ناز تو

پس سلام من به چشم اشکبار

کز فراق تو بگرید زار زار

نازم آن قلبی که دارد داغ تو

داغ یاس و لاله‌های باغ تو

پس سلام من بر آن سرگشته‌ست

کز غم تو بال و پر بشکسته‌ست

باد از من بر کسی صدها درود

کربلا گر بود، هستی می‌نمود

هستی اش را بهر حفظ جان تو

می‌نمود از جان و دل قربان تو

گر به یاریت مرا تأخیر شد

گر به امدادت حمایت دیر شد

تا بهای خون تو سازم طلب

اشک می‌ریزم برایت روز و شب

در غم تو گر شود اشکم تمام

خون دل بارم برایت صبح و شام

می‌خورم غم در غمت تا زنده‌ام

تا نبینند روزگاران خنده‌ام

من گواهی می‌دهم با سوز و ساز

کز تو بر پا شد قیام هر نماز

چون تو هستی کشتی راه نجات

جان خود دادی به راه حق زکات

نیک فرمان خدا را داشتی

بذر نیکی را به عالم کاشتی

بر حذر کردی بشر از کار زشت

وعده‌اش دادی تو در باغ بهشت

ای تمسّک جسته بر حبل المتین

بهر خشنودی رب العالمین

مو به مو امرش اطاعت کرده‌ای

خواهش او را اجابت کرده‌ای

تا تو را شهد شهادت نوش شد

آتش هر فتنه‌ای خاموش شد

پایه‌ی دین از تو باشد بر فراز

شد حقیقت چیره بر حرف مجاز

از فرشته خو به رغم اهرمن

کرده‌ای نخل ستم را ریشه کن

از تو شد گردنکشی‌ها برملا

ای برای فاسقان حکم فنا

تو ولی ذات حیّ سرمدی

تو تداوم بخش راه احمدی

ای شفابخش دل مستضعفین

همچو بابایت امیرالمؤمنین

شد قیامت ره گشای مرد و زن

در هدایت ثانی صلح حسن

ای تعهد کرده از روز الست

ای به پیمان وفایت داده دست

گر که بودم با تو من در کربلا

می‌نمودم هستی خود را فدا

حافظ جان تو می‌شد هست من

ای به عشقت رشته بند و بست من

در هدایت مشعل تابنده‌ای

تا که هستی هست زنده، زنده‌ای

ای پناه مردم روی زمین

ای بلندای سکون کاخ دین

از تو شد اسلام و قرآن سرفراز

زین جهت حق داده بر تو امتیاز

ای به سختی‌ها شکیبایی تو را

از خدایت داده آقایی تو را

نشر دادی مکتب اسلام را

گسترش دادی تو فکر عام را

از ضعیفان پشتبانی کرده‌ای

با یتیمان هم عنانی کرده‌ای

گر که بودم با تو صیدت می‌شدم

جان نثار اهل بیتت می‌شدم

گر نبودم کربلا یارت شوم

رونق گرمی بازارت شوم

گر نبودم جنگ با دشمن کنم

از حریمت دفع اهریمن کنم

تا بهای خون تو سازم طلب

اشک می‌ریزم برایت روز و شب

در غم تو گر شود اشکم تمام
خون دل بارم برایت صبح و شام
در مصیبت‌های تو با سوز و ساز
عقده‌ی دل را کنم با گریه باز
آنقدر سوزم به فتح راه تو
تا دهم جان از غم جانکاه تو
ای شهید تشنه راه صلات
ای که دادی هستی خود را زکات
ای ز خصلت‌های نیکو بهره ور
ای به پاکی و بزرگی جلوه گر
ای به تاریکی شبها در نیاز
در رکوع و در سجود و در نماز
ای سرشتت مورد تأیید حق
ای کمالات در خور تمجید حق
بهر پیغمبر دُرِ دردانه‌ای
بهر قرآنش تو پشتیبانه‌ای
در ره اسلام کوشا بوده‌ای
جرعه نوش شیر زهرا بوده‌ای
از مسیر فاسقان رخ تافتی
خود رها کردی و حق را یافتی
آن چرا اندر توانت داشتی
در مسیر ذات حق بگذاشتی
جز برای دین و قرآن آبرو
اندرین دنیا نکردی آرزو
شوق تو بر آخرت افزون شدی
کی به زرق و برق و زر مفتون شدی
آن زمانی که ستم بیداد کرد
قد علم بر ضد عدل و داد کرد
تو شکوه عشق را باور شدی
همجوار قبر پیغمبر شدی
چشم پوشیدی ز لذّت‌های دهر
تا که کردی اشتر شهوت تو نحر
قد علم کردی و کردی امر ذات

امر به معروف و نهی از منکرات
گشت واجب بر تو جنگ فاجران
قد علم کردی علیه کافران
پس تو با فرزند و خویش و اقرباء
کردی آهنگ سفر در کربلا
ای به برهان و هدایت یکّه تاز
ای هدایت کرده سوی بی‌نیاز
بر حدود الله فرمان داده‌ای
درس خودسازی به انسان داده‌ای
کرده‌ای نهی از پلیدی‌ها بشر
تا بشر گردد رها از دست شر
در مقابل تیغ‌هاشان تیز شد
ساغر بیدادشان لبریز شد
بهر قتل تو کمرها بسته شد
حرمت نان و نمک بشکسته شد
پس تو را چون عزم راسخ استوار
بهر ضرب و شتم خصم بد شعار
بهر سنگ و نیزه و شمشیر تیز
سینه را کردی سپر مانند تیر
پس به قلب خصم قرآن تاختی
پشته‌ها از کشته‌ها چون ساختی
چون علی با ذوالفقار حیدری
حمله کردی حمله‌ی سرتاسری
در غبار سم اسبان گم شدی
موج طوفان در دل قلزم شدی
چون ز تو دیدند عزمی استوار
بهر صیدت آن گروه نابکار
دام‌ها چیدند تا صیدت کنند
فارغ از هر قید و هر بندت کنند
طرح شد بر ضدّ تو نیرنگ‌ها
جمع شد دامن به دامن سنگها
داد فرمان ابن سعد کینه جو
تا خورد سنگ جفایت بر صبو

منع از نوشیدن آبت کنند

کز عطش مغلوب و بی‌تابت کنند

آب را بستند از راه عناد

کشتن تو بود آنها را مراد

بعد قتل جمله اصحاب کبار

از شقاوت ابن سعد نابکار

داد فرمان سنگبارانت کنند

پاره پاره جسم عریانت کنند

دستها سویت بلا انگیز شد

ساز و برگ قتل تو تجهیز شد

از تغافل حرمتت پامال شد

حقّ تو بازیچه اغفال شد

هر گناهی شد به عالم پیشه شان

حق نمی‌گنجید در اندیشه شان

در دل گرد و غبار فتنه خیز

با فرس می‌تاختی بهر ستیز

در مصاف آن همه آزارها

صبر می‌کردی به فتح کارها

در شگفت از صبر تو خیل ملک

چون تو بودی عشق را سنگ محک

پس به گردت حلقه زد خصم دنی

تا به تاریکی درآید روشنی

بر تن تو زخم‌های بی‌شمار

بود از شمشیر و تیر نابکار

قامت سروت ز پا انداختند

واژگون از صدر زینت ساختند

بر تو ای آیینه‌ی صوم و صلات

بسته شد از هر طرف راه نجات

باز کردی با خدای خود حساب

در شدائد در مصائب ای جناب

تا که از پای تو خالی شد رکاب

اوفتادی همچو دُر روی تراب

پیکرت تا زینت گودال شد

زیر سُمّ اسب‌ها پامال شد

او یکی می‌زد تو را از کینه سنگ

تا نفس را عرصه شد بر سینه تنگ

آشکارا شد غم پنهانیت

تا که شد غرق عرق پیشانیت

گشت پیدا بر رخت آثار مرگ

گرم شد از گرمیت بازار مرگ

پیکرت می‌گشت از آزار و کین

باز و بسته از یسار و از یمین

چشم تو نازم که بر سوی حرم

بود سوی اهل بیت محترم

گر چه فرصت بهر دیدن دیر بود

لیک جای گفتن تکبیر بود

وای بر فساق غرق معصیت

زرپرستان بری از عافیت

بهر قتلت جمله هم پیمان شدند

تیغ بر کف وارد میدان شدند

پس تو را کشتند با انصار تو

آفرین بر ایده و افکار تو

قصدشان از کشتن تو عام بود

در حقیقت کشتن اسلام بود

عالم از داغ غمت در سوگ شد

هم نماز و روزه شان متروک شد

ای شهادت نامه‌ات رمز ثبات

بهر اثبات حضور ممکنات

مرگ سرخت دین حق را شد دوام

بر تو و مظلومی جدّت سلام

کی رود از یادم ای پیر فلاح

کآمد از مسلخ به مشعر ذوالجناح

شیهه‌ی جانسوز آن نیکو خصال

بود بر اهل حرم صوت بلال

شیهه‌ی او بند دلها را گسست

تیر بود و بر دل زینب نشست

بانوان از خیمه بیرون ریختند

کودکان بر یال او آویختند

آن یکی می‌گفت بابایم چه شد

دیگری می‌گفت مولایم چه شد

غنچه‌ی لب را سکینه باز کرد

با فرس این سان سخن آغاز کرد

ای براق عرش پیمای حسین

ای رکابت خالی از پای حسین

سوی میدان شهادت تاختی

گوهر ما را کجا انداختی

کاکلت برگو چرا خونین شده

صورتت از خون که رنگین شده

من یقین دارم که بی‌بابا شدم

سینه چاک سیلی اعدا شدم

از تو دارم من سؤالی ای فرس

پاسخم ده تا نیفتم از نفس

باب من لب تشنه شد سوی مِنا

تا که گردد فانی راه خدا

آب دادندش به وقت بذل جان

یا سرش لب تشنه شد زیب سنان

ذوالجناح تیزهوش و تیزپای

ناله‌ای از دل کشید و گفت وای

بود بی‌تاب و کسی تابش نداد

تشنه بود و هیچ کس آبش نداد

ای به خونت خون حق آمیخته

خون بهای خون ناحق ریخته

چون تو در ظاهر شدی مغلوب خصم

خورد بر لعل لبانت چوب خصم

کِی فراموشم شود ای مقتدا

ظهر عاشورا و شمر بی‌حیا

با لگد آن جانی ملعون پست

استخوان سینه‌ات در هم شکست

پس محاسن از تو آن جانی گرفت

اهرمن راه سلیمانی گرفت

حنجرت با خنجرش شد آشنا

تا که سر از پیکرت سازد جدا

پس حواست از تحرّک باز ماند

سوز و ساز تشنگی بی‌ساز ماند

سینه‌ات ره بر نفس مسدود کرد

آه جانسوزت فضا پر دود کرد

خنجر خود را به نامردی کشید

تا سر پاک تو را از تن برید

چون سرت را بر فراز نی زدند

طبل پیروزی مُلک ری زدند

عرش را بشکست آن دم قائمه

واحبیبا بود ذکر فاطمه

تا تو را باب شهادت باز شد

در حرم تبل اسیری ساز شد

بعد قتلت آن گروه بی‌حیا

حمله ور گشتند سوی خیمه‌ها

از سقیفه سوختن آموختند

خیمه هایت را در آتش سوختند

اهل بیتت واله و شیدا شدند

خسته و سرگشته‌ی صحرا شدند

قاتلان هر یک به کف رأس قتیل

کاروان آماده شد بهر رحیل

شد به محمل‌های غم مأوایشان

بسته در زنجیر دست و پایشان

طی ره کردند امّا تلخ کام

کربلا تا کوفه، کوفه تا به شام

اهل بیتت را زدند از کینه سنگ

از ره کین چون اسیران فرنگ

جایشان شد بر سر بازارها

از جفای آن خیانتکارها

کوفیان بر باد شد اندیشه شان

شد خیانت در حقیقت پیشه شان

چون تو رفتی حرف حق تکفیر شد
کنج عزلت خانه‌ی تکبیر شد
بی‌تفاوت شد برای خاص و عام
کسب روزی بر حلال و بر حرام
باب رحمانی به رخ مسدود شد
معنی آیات حق مفقود شد
کفر و بی‌دینی به عالم شد رواج
تا که گمراهی به سر بنهاد تاج
مادرت از این خبر بی‌تاب شد
بر رخش از درد فتح باب شد
پس گروهی از ملائک شد روان
بهر دلجویی شاه انس و جان
چون سر تو از قفا ببریده شد
بزم غم در آسمان‌ها چیده شد
پس پریّان در جنان بر سر زدند
همچنان پروانه بال و پر زدند
کهکشانها در غم تو خون گریست
آسمان چون ابر بر جیحون گریست
کوه و صحرا در غم تو گریه کرد
آب دریا در غم تو ناله کرد
آتش غم در دل زمزم زده
تیر غم بر سینه‌ی عالم زده
کعبه بزم درد ماتم چیده‌ست
مشعر از این غم سیه پوشیده‌ست
پس کنار قبر ختم المرسلین
شد خبر پیک خبر را این چنین
یا رسول الله چون ابر بهار
اشک می‌ریزم از این غم زار زار
یوسفت را گرگها دشمن شدند
بعد کشتن دزد پیراهن شدند
بهر زر بگسسته پیوند تو را
از ره کین کشته فرزند تو را
این خبر را تا رسول حق شنید

مضطرب گردید و پیراهن درید

قلب پاکش شد خروشان همچو موج

شد بر او نازل فرشته فوج فوج

تسلیت گو با تمام انبیاء

جمله گردیدند بر آن مقتدا

آرزویم از خدای خویش بود

کو مرا هم در شهادت می‌نمود

با تو ای آزاده‌ی نیکو سرشت

حق مرا می‌برد در باغ بهشت

از خداوندی که باشد در حساب

بهر تحلیل حساب ما شتاب

ای که می‌باشی کریمان را کریم

حاکمان را هم امیری هم زعیم

حقّ پیغمبر رسول انس و جان

ابن عمّ او امیر مؤمنان

حقّ زهرا سرور نسوان دهر

آنکه شد مهریه‌اش دریا و نهر

حقّ فرزندش حسن پاکیزه جان

سرور پرهیزکاران جهان

حقّ فرزندش شهید نشأتین

بهترین فرد شهید عالمین

حقّ فرزندان در خون خفته اش

گوهر با ضرب پیکان سفته اش

حقّ اهل بیت آن روشن ضمیر

کز ستم در دست دشمن شد اسیر

حقّ فرزندش امام ساجدین

زینت عبّاد و فخر مؤمنین

بر محمّد نور چشمان علی

آنکه از علمش جهان شد منجلی

حقّ جعفر حقّ موسی و رضا

بر تقی و بر نقی شمس هُدا

بر حسن آن وارث آئین حق

عهده دار و پاسدار دین حق

بر محمّد آن رسول راستین

بر همه ذرّیه‌ی طاها و سین

رحمت خود را بر آنان ساز دار

پس مرا هم جزء آن خوبان شمار

نام من جزء مسلمانان نویس

صالحم کن بعد با پاکان نویس

ای همه هستی ز هستت برقرار

نام نیکو بهر من باقی گذار

کن مرا یاری که دین یاری کنم

در جهان دفع ستمکاری کنم

پس ز نیرنگ حسدورزان مرا

دورن کن ای مالک روز جزا

از گزند ظالمانم دور کن

با خجسته بندگان محشور کن

مهدیت را ای خدای مهربان

رهنمون شو در خط پیغمبران

کام تلخم را اگر شیرین کنی

در شمار خیل صدیقین کنی

پای تا سر محو جانانم کنی

پیرو راه شهیدانم کنی

پس مرا با صالحانت جفت کن

غرق آن نعمت که قرآن گفت کن

حقّ اسم اعظم قیوم خویش

حقّ پیغمبر بهین معصوم خویش

حقّ تقدیر به نهی آمیخته

حقّ این قبر مصیبت بیخته

حقّ آن که گشت مقتول ستمّ

برطرف کن از سرم اندوه و غم

بر مشیّت آشنائیم دهی

زآتش دوزخ رهائیم دهی

روزی از خوان عطایت طالبم

نعمت بی‌منتهایت طالبم

کن مرا راضی به آنچه طالبی

ای که بر تسخیر دلها غالبی

ای خدای قادر و حیِّ غفور

کن مرا از جمله لغزش‌ها بدور

پس به کردار و به گفتارم خدا

از عنایت استقامت کن عطا

سر ز خطّ بندگی خواهم ز تو

طول عمر زندگی خواهم ز تو

وقت بیماری ببخشا عافیت

عافیت را تا بگیرم خاصیت

بندگی با فکر سالم دیدنی‌ست

گل ز باغ آرزوها چیدنی‌ست

ای تمام دردها را کرده تِست

بر رسول و آل او رحمت فرست

در مسیر بندگی سوزم بده

ذکر نام خود شب و روزم بده

تو خداوند خطاپوشی مرا

در مسیر نیش‌ها نوشی مرا

ای همه پیغمبرانت جرعه نوش

غیب گردیدی تو عیب من بپوش

لطف تو باید مرا شامل شود

تا که بر من حل هر مشکل شود

پس ز تو ما را وفور نعمت است

توسعه بخش نزول رحمت است

بی‌تو قدر و منزلت را ساز نیست

باب رحمت بر رخ ما بازی نیست

از تو هر ویرانه‌ای آباد شد

جاگزین ظلم، عدل و داد شد

آرزوها بی‌تو باغی بی‌بَر است

بی‌تو بی‌بَر نخل سبز باور است

بی‌تو نبود هر دعای را اثر

نیست امید رهایی از خطر

هر جدایی بی‌تو با هم جفت نیست

بی‌تو آنچه غیر گوید گفت نیست

هر سری را از تو سامانی بود

مال را از تو فراوانی بود

هیچ خلق و خصلتی را کام نیست

هر تُنک ظرفی که ما را جام نیست

بی‌تو کِی گردد حسودی ریشه کن

بی‌تو می گردد فرشته اهرمن

بی‌تو کی دشمن فتد در دام دوست

بی‌تو شیرین می‌نگردد کام دوست

کی بود بیمار را بی‌تو شفا

نیست دردی را بدون تو دوا

لطف تو ما را هدایت می کند

هر مهمّی را کفایت می کند

پس مرا روزی کرم کن از حلال

بی‌نیازم کن ز لطف بی‌زوال

از تو خواهم دانشی باشد مفید

از تو خوف و در دلم نور امید

در شناسایی تو خواهم یقین

علم و صبر و از تو پاداش بهین

پس بده توفیق شکر نعمتت

تا بیاسایم به لطف و رحمتت

روزیم بنما بر احسان و کرم

ای که هستی ذات پاک ذوالنّعم

پس پذیرا شو به لطف خویشتن

پاک کن قلب مرا از ما و من

لحظه لحظه، ای خداوند ودود

بر نبی و آل او خواهم درود

از تو خواهم ای خداوند غفور

رجس را از مهدیت سازی تو دور

زآتش دوزخ رهائیم بده

بر حقیقت آشنائیم بده

پس مرا با خیل یاران نکو

مسکنت ده در بهشت آرزو

از تو خواهم ای خدای مهربان

حکم آزادی خیل شیعیان

از تو خواهم رحمت باری کنی

شاعر ژولیده را یاری کنی

مرحوم ژولیده نیشابوری;

پی‌نوشت

(۱) – نهج البلاغه حکمت ۳۹۲.

(۲) – سوره‌ی النّجم / ۳ و ۴.

(۳) – بحارالأنوار ۴۵ / ۱۴۰.

(۴) – در این خطبه آمـده که هفت عامل برتری به اهل بیت داده شـده، ولی شـش خصـلت بیشتر ذکر نگردیـده است. در نقل کامل بهائی آمده‌ست که خصلت هفتم:

«وَ المَهدی الَّذی یَقتل الدَّجال» و مهدی که دجّال را می‌کشد، از ماست. (نفس المهموم ۴۵۰)

(۵) – از شجره رسالت و در بیعت شجره شرکت کرد، و از مکّه به مدینه هجرت نمود.

(۶) – ممکن است مراد از دو مشعر، دو بهشت باشـد زیرا مشعر به موضـعی گفته می‌شود که دارای درخت زیـادی باشـد، بنابر این مراد «وارث دو بهشت است»، و در آیه مبارکه آمده‌ست «و لمن خاف مقام ربه جنتان»؛ و ممکن است مراد از مشـعر، مزدلفه باشد و آن جـاییست که حاجیـان شب دهم تـا طلوع آفتـاب روز دهم ذیحجه در آنجـا وقوف می‌کننـد و این موقف از جمله مکانهـای حرم است، و در این صورت مراد از دو مشعر، مزدلفه و عرفات باشد.

(۷) – بحارالانوار ۴۵ / ۱۳۷؛ الاحتجاج ۲ / ۱۳۲ به اختصار نقل کرده است.

(۸) – نفس المهموم ۴۵۱.

(۹) – حیاة الامام الحسین ۳ / ۳۹۵.

(۱۰) – بحارالانوار ۴۵ / ۱۴۲.

(۱۱) – لهوف ص ۱۴۹ – بحارالانوار ۴۵ / ۱۳۳.

(۱۲) – لهوف ترجمه‌ی میرابوطالبی ص ۱۷۱.

(۱۳) – احتجاج ۲ / ۳۰۵.

(۱۴) – سوره‌ی نحل، آیه‌ی ۹۲.

(۱۵) – سوره‌ی مائده، آیه‌ی ۸۰.

(۱۶) – سوره‌ی توبه، آیه‌ی ۸۲.

(۱۷) – سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۶۱.

(۱۸) – سوره‌ی مریم، آیه‌های ۸۹ و ۹۰.

(۱۹) – سوره‌ی شعراء، آیه‌ی ۸۸.

(۲۰) – لهوف ص ۱۸۶.

(۲۱) – سوره‌ی آل عمران، آیه‌ی ۱۷۸.

(۲۲) – علاّمه محمّد باقر مجلسی، بحارالانوار ۹۸ / ۳۱۷ – تحفهٔ الزّائر ص ۳۳۳، زیارت چهارم امام حسین علیه السلام.

(۲۳) – محدّث نوری، مستدرک الوسائل ۱۰ / ۳۳۵.

(۲۴) – شیخ ابراهیم بن محسن کاشانی، الصّحیفهٔ المهدیّه، ص ۲۰۳.

(۲۵) – محدّث قمّی، نفس المهموم ص ۲۳۳ و ترجمه کمره‌ای ص ۱۰۴.

(۲۶) – میلانی، قادتنا کیف نعرفهم ۶ / ۱۱۵.

(۲۷) – گروه نویسندگان (زیر نظر آیت الله بروجردی)، جامع أحادیث الشیعه ۱۵ / ۴۰۵.

(۲۸) – بر وزن فاعل، به معنای: کسی که معراج کرد، صاحب معراج.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحیم

جاهِدُوا بِأَمْوالِکُمْ وَ أَنْفُسِکُمْ فی سَبیلِ اللَّهِ ذلِکُمْ خَیْرٌ لَکُمْ إِنْ کُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شماره حساب شبا : -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-IR۹۰ ۵۳-۶۰۹۰به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام -: هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند

آزاد کردن بنده دارد».